

KOLEDAR

OBRAMBNE DRUŽBE

SV. CIRILA IN METODA

V LJUBLJANI

Z A N A V A D N O L E T O

1935

IZDALO IN ZALOŽILO VODSTVO

*Pri nakupu različnega
oblačilnega blaga*

*se blagovolite poslužiti
veletrgovine*

*A. E. Skaberné
Ljubljana*

KOLEDAR

OBRAMBNE DRUŽBE
SV. CIRILA IN METODA
V LJUBLJANI

II l.c

33564

1935

CENA DIN 15

V LJUBLJANI 1934

NATISNILA »NARODNA TISKARNA« V LJUBLJANI
(NJEN PREDSTAVNIK FRAN JEZERŠEK)

VITEŠKI KRALJ

ALEKSANDER I. ZEDINITELJ

Strašen udarec usode je posegel v razvoj našega državnega življenja. Grenka vest o smrti velikega in slavnega vladarja Jugoslavije je pretresla in navdala s trpko tugo srca vseh državljanov. Jugoslavija je zavita v črno kopreno najglobljega žalovanja.

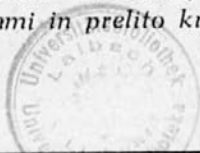
Gnusen zločin je prerezal nit življenja Nj. Vel. kralju Aleksandru I. dne 9. oktobra v francoskem mestu Marseilleu v trenutku, ko je stopil na tla svoje najzvestejše zaveznice, velike Francije, hoteč osebno prisostvovati za ves svet važni manifestaciji neomajne zvestobe Francije in Jugoslavije, ki sta pobornici vztrajnega napora za mir in konsolidacijo Evrope.

Vse njegovo življenje je bilo niz mučeniških žrtev za Jugoslavijo. Ni ga zlomil napor albanske Golgote, ne nečloveški napor svetovne vojne. Nišo ga uklonile težave ob gradnji našega skupnega doma. Smrt ga je dohitela pri najplemenitejšem delu za svetovni mir. Žrtvoval je svoje viteško življenje v neomajni ljubezni do jugoslovenske države, za nje procvit, kulturo in blagostanje. Svojo največjo in najpomembnejšo diplomatsko akcijo za svojo državo je zapečatil s svojo srčno krvjo. Njegovo brezmejno ljubezen do domovine potrjuje njegov zadnji vzdih:

»Čuvajte Jugoslavijo!«

Umrl je kralj-mučenik, zapustil nam je grenko tugo in žalost, a zapustil nam je tudi oporoko — svet nauk: Ljubite se med seboj, bodite iskreni in složni, da obdržite in očuvate s tolikimi žrtvami in prelito krvjo pridobljeno svobodno Jugoslavijo.

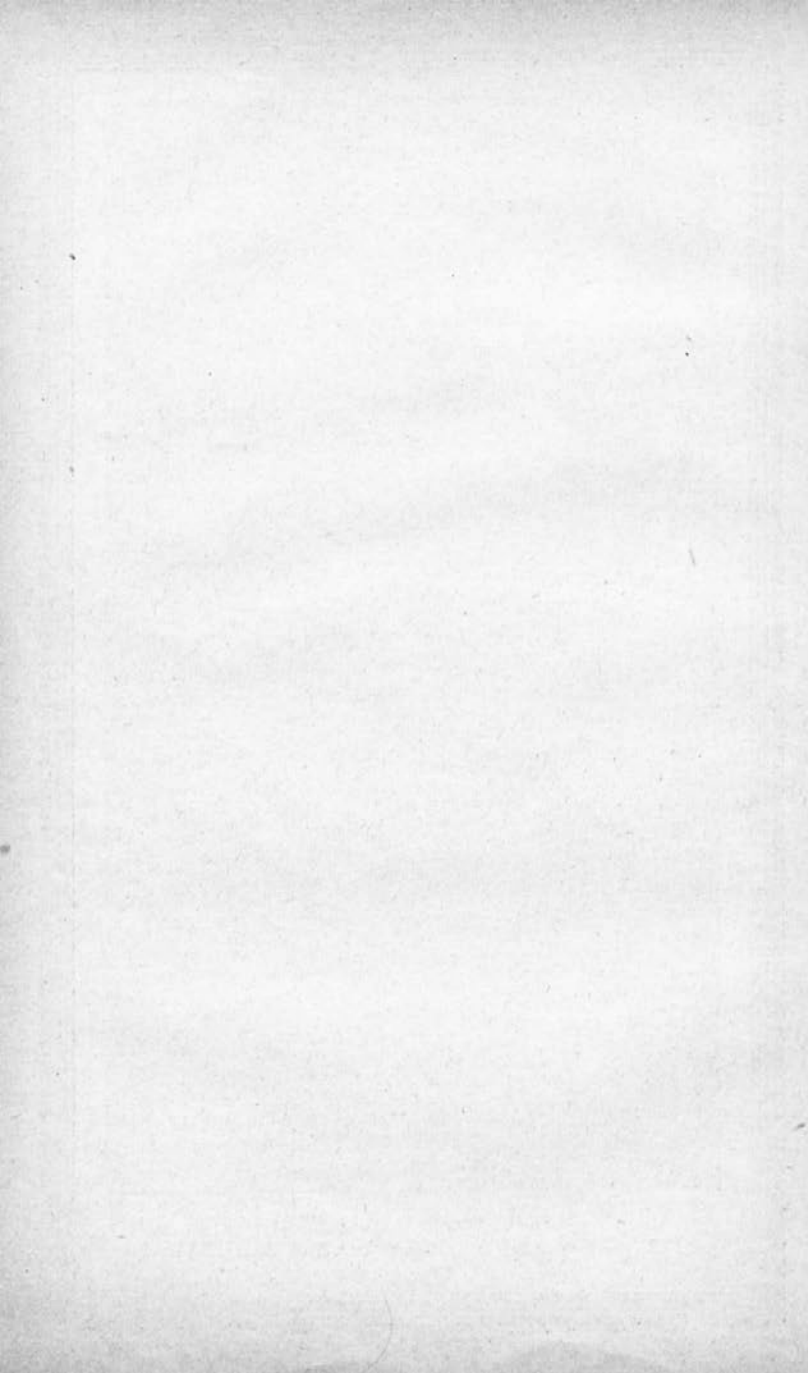
I. C 33.564 a

030024115

**NJEGOVO VELIČANSTVO
VITEŠKI KRALJ ALEKSANDER I. ZEDINITELJ**

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ PETER II.

KR. NAMESTNIŠKA OBLAST

Ko je prišla v Beograd strašna vest o smrti Nj. Veličanstva kralja Aleksandra I., je povabilo Nj. Visočanstvo knez Pavle v kraljevski dvor na Dedinju 9. oktobra 1934 ob 20. uri predsednika ministrskega sveta g. Nikolo T. Uzunovića, upravnika mesta Beograda g. Manojla Lazarevića in poveljnika kraljeve garde armijskega generala g. P. R. Živkovića. Prisoten je bil tudi prvi adjutant Nj. Vel. kralja divizijski general g. Mil. J. Ječmeniće.

Nj. kraljevsko Visočanstvo knez Pavle je izročil predsedniku ministrskega sveta g. N. Uzunoviću v prisotnosti gori navedenih kuverto z napisom: »To je lastnoročna listina, ki sem jo napisal na osnovi čl. 42. ustave kraljevine Jugoslavije od 3. septembra 1931. leta. Aleksander.

Gospodu ministrskemu predsedniku!

Ta kuverta je zaprta in zapečatenjena z dvema pečatom iz rdečega voska, na katerih je vtisnjen grb kraljevega doma.«

Predsednik ministrskega sveta g. N. T. Uzunović je v prisotnosti Nj. kraljevega Visočanstva kneza Pavla in gori navedenih odprl to kuverto in v njej našel na modri poli konceptnega papirja akt, podpisan lastnoročno po Nj. Vel. kralju, in ki se glasi:

»Sestavljeno 5. januarja 1934 na Bledu.

Po svobodni volji in v svojem najboljšem prepričanju, da s tem najbolje služim interesom moje mile domovine kraljevine Jugoslavije, svojega dragega naroda, kakor tudi mojega kraljevskega doma, odrejam na osnovi čl. 42. ustave kraljevine Jugoslavije, da vršijo v primeru, da prestolonaslednik iz razlogov, naštetih v čl. 41. ustave, ne more vršiti kraljevske oblasti, namestniško oblast:

1. Nj. kralj. Visočanstvo *Pavle Karadjordjević*.
2. *Radenko Stanković*, senator in prosvetni minister.
3. *Dr. Ivo Perović*, ban savske banovine.

Kot namestnika kneza Pavla določam armijskega generala *Vojislava Tomića*, komandanta mesta Beograda; kot namestnika g. Radenka Stankovića *Jovana Banjanina*, senatorja, in kot namestnika dr. Perovića *dr. Zeca*, senatorja.

Ta akt sem napisal in podpisal lastnoročno v dveh originalnih izvodih, od katerih bo enega čuvala Nj. Vel. kraljica, drugega pa predsednik ministrskega sveta.

Oba izvoda tega akta sta vložena v ovoj in zapečatenjena z mojim pečatom. — Aleksander Karadjordjević, kralj Jugoslavije.«

Temu protokolu se priloži pravkar navedeni akt od 5. januarja 1934. leta z Bleda.

Prečitali smo in overovali: Pavle s. r.; predsednik ministrskega sveta Nikola T. Uzunović; upravnik mesta Beograda Man. Lazarević; poveljnik kraljeve garde P. R. Živković; I. adjutant Nj. Vel. kralja divizijski general M. J. Ječmeniće.

Iz kabineta predsednika ministrskega sveta št. 220 od 9. oktobra 1934. leta.

RODOSLOV

NAŠEGA KRALJEVSKEGA DOMA.

*Sve za krst častni
i slobodu zlatnu!*

Geslo dinastije.

Njegovo Veličanstvo kralj *Peter II.*, rojen dne 6. IX. 1923.

Kraljev oče: Nj. Veličanstvo *Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj*, rojen na Cetinju dne 17. XII. (4. XII.) 1888, † 9. X. 1934, poročen 8. VI. 1922 z

Njenim Veličanstvom *Marijo*, princeso rumunsko, rojeno dne 9. I. 1899, kraljica-mati.

Kraljeva brata: kraljevič *Tomislav*, rojen 19. I. 1928, in kraljevič *Andrej*, rojen 28. VI. 1929.

Kraljev ded: Nj. Vel. kralj *Peter I. Veliki Osvoboditelj*, † 16. VIII. 1921, in

kraljeva stara mati: kneginja *Zorka*, † 4. III. 1890.

Kraljev stric: Nj. kralj. Visočanstvo kraljevič *Gjorgje*, rojen na Cetinju dne 8. IX. 1887.

Kraljeva teta: Nj. Visočanstvo princesa *Jelena*, rojena na Reki, dne 4. IX. 1884, poročena v Petrogradu s knezom Jovanom Konstantinovičem dne 5. IX. 1911.

Bratranec kraljevega očeta: Nj. Visočanstvo knez *Pavle*, sin kneza *Arsenija*, rojen dne 27. IV., 1893., poročen z grško princeso *Olgo*, rojeno 29. V. 1903. Njuna sinova: knez *Aleksander* in knez *Nikolaj*.

Nj. Visočanstvo knez *Arsen*, brat Nj. Veličanstva kralja *Petra I. Velikega Osvoboditelja*, roj. 16. IV. 1859.

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA.

a) GRB:

Dvoglavi beli orel v poletu na rdečem ščitu; vrh obeh glav krona kraljevine; na prsih ima orel ščit, na katerem je bel križ na rdečem ščitu, 25 polj, ki so mejnaje se rdeča in srebrna, in tri zlate šesterokrake zvezde nad belim polumesecem na modrem ščitu.

b) DRŽAVNE BARVE:

Modra bela rdeča.

LETO 1935.

je navadno leto in ima 365 dni (med njimi 64 nedelj in praznikov po starem štetju); začne se s torkom in konča s torkom.

Astronomični letni časi.

Pomlad se prične 21. marca ob 14:18.

Poletje se prične 22. junija ob 9:38.

Jesen se prične 24. septembra ob 0:39.

Zima se prične 22. decembra ob 19:37.

Godovinsko število.

Zlato število	17	Rimsko število	3
Epakta ali lunino kazalo	25	Nedeljska črka	F
Solčni krog	12	Letni vladar: Merkur	

Odpravljeni cerkveni prazniki.

1. Svečnica (2. II.), 2. Marijino oznanjenje (25. III.), 3. velikonočni ponedeljek, 4. binkoštni ponedeljek, 5. mali šmaren (8. IX.), 6. sv. Štefan (26. XII.).

Državni prazniki.

1. **Ciril in Metod**, slovanska apostola: dne 24. vel. travna.
2. **Vidov dan**: dne 28. rožnika v spomin junakov, padlih za vero in domovino.
3. **Petrov dan**: dne 6. kimačca (rojstni dan Njeg. Vel. kralja Petra II.).
4. **Uedinjenje Jugoslavije**: dne 1. grudna.

Znamenja luninih premen.

Mlaj ☾ Prvi krajec ☾ Ščip ☾ Zadnji krajec ☾

Mrki sonca in lune.

Letos bo mrknilo sonce petkrat, luna pa dvakrat. Pri nas bo viden le prvi mrk lune.

Delni mrki sonca bodo:

5. januarja; 3. februarja, ob 15. uri 30. minut;
30. junija ob 19. uri 34 minut;
30. julija ob 9. uri 2 minuti;
obročasti sončni mrk bo 25. decembra ob 16. uri 42 minut;
Popolni mrk lune bo 19. januarja ob 16. uri 4 minute. Pri nas bo viden.

Vremenska napoved ob lunini meni je povzeta po J. W. Herschlovem vremenskem ključu.

PROSINEC - JANUAR

Srbsko: Јануар.

Hrvatsko: Siečanj.

Češko: Leden.

Luž.-srb.: Wulki różk.

Poljsko: Styczeń.

Rusko: Январь.

31 dni.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne		Narodna imena
1	Tor.	Novo leto. Obr. G.	19	Bonifat	Dragovit
2	Sred.	Ime Jezus. Makarij	20	Danilo	Zlatan
3	Čet.	Genovefa	21	Julijana	Slavimir
4	Pet.	Tit, škof	22	Anastazija	Dobromir
5	Sob.	Telesfor	23	Tucin dan	Grozdana
Modri z Vzhoda. Mat. 2.					
6	Ned.	Sv. Trije kralji.	24	Badnji dan	Darin
7	Pon.	Valentin	25	Rodj. Kristovo	Svetoslav
8	Tor.	Severin, opat	26	Sabor	Bogoljub
9	Sred.	Peter, Julijan	27	Stevan	Nikosava
10	Čet.	Pavel, Viljem	28	20.000 muč.	Dobroslov
11	Pet.	Higin	29	14.000 dece	Božidar
12	Sob.	Arkadij	30	Anisija	Bodigoj
Dvanajstletni Jezus v templju. Luk. 2.					
13	Ned.	1. po r. G. Veronika	31	Ned. po Rodj. Kr.	Bogomir
14	Pon.	Feliks	1	Obr. Gosp.	Neda
15	Tor.	Maver, opat	2	Silvestar	Radoslav
16	Sred.	Marcel	3	Malakija	Tmislava
17	Čet.	Anton, Marijan	4	70 apostola	Zvonimir
18	Pet.	Priska	5	Teona	Vera
19	Sob.	Marij in tov.	6	Bogojavljenje	Hranimir
O ženitnini v Kani Gal. Jan. 2.					
20	Ned.	2. po r. G. Fab. in S.	7	1. po Bogojavl.	Živojin
21	Pon.	Neža	8	Georgij	Janja
22	Tor.	Vincencij	9	Polinik	Sviloj
23	Sred.	Zaroka Marije D.	10	Gregor	Voljica
24	Čet.	Timotej	11	Teodosije	Mislava
25	Pet.	Sp. sv. Pavla	12	Jeremija	Kosava
26	Sob.	Polikarp	13	Tatjana	Vsevlav
Jezus ozdravi gobavca. Mat. 8.					
27	Ned.	3. po r. G. Jan. Zl.	14	2. po Bogojavl.	Dušana
28	Pon.	Rogerij	15	Pavao	Dragomil
29	Tor.	Frančišek Sal.	16	Petar	Gorislava
30	Sred.	Martina	17	Anton'je	Desislav
31	Čet.	Peter Nol.	18	Atanas	Divna

☉ Mlaj dne 5. ob 6:20, sneg. — ☊ Prvi krajec dne 11. ob 21:55, sneg in dež.

☋ Ščip dne 19. ob 16:44, lepo, mraz. — ☌ Zadnji krajec dne 27. ob 20:59, sneg, dež.

Sonce stopi v znamenje vodnarja dne 20. ob 12:52. Dolgost dneva 8 ur 28 minut do 9 ur 24 minut. Dan zraste za 56 minut.

BELEŽKE

Ljubi kralja in njegovo hišo! Kralj je sin jugoslovenskega
naroda. On ljubi z vso dušo svoj narod.

S U Š E C - M A R E C

Srbsko: Март.
Hrvatsko: Ožujak.
Češko: Březen.

31 dni.

Luž.-srb.: Nalětnik.
Poljsko: Marzec.
Rusko: Мартъ.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Pet.	Albin	16 Leon	Mojmir
2 Sob.	Simplicij	17 Pamfil	Belin
Jezus ozdravi slepca. Luk. 18.			
3 Ned.	3. predpostna. Marin	18 Mesopustna	Milana
4 Pon.	Kazimir	19 Arhipa	Mislav
5 Tor.	Pust. Janez	20 Lav, ep. kat.	Sladoje
6 Sred.	Pepelnica.	21 Timotej	Danica
7 Čet.	Tomaž Akv.	22 Evgenij	Zvezda
8 Pet.	Janez od Boga	23 Polikarpo	Jelen
9 Sob.	Frančiška	24 Tarav.	Bodin
Jezus trikrat skušan. Mat. 4.			
10 Ned.	1. postna. 40 muč.	25 Siropusna	Danimir
11 Pon.	Sofronij	26 Porfir	Stana
12 Tor.	Gregorij Vel.	27 Prokopije	Radoja
13 Sred.	Kvatre. Teodora	28 Vasilije	Božana
14 Čet.	Matilda	1 Evdok	Svetovid
15 Pet.	Kvatre. Klemen	2 Teodot	Desimir
16 Sob.	Kvatre. Hilarij	3 Gerasim	Velislav
Jezus se na gori izpremeni. Mat. 17.			
17 Ned.	2. postna. Jedert	4 1. ned. v. posta	Ljubislava
18 Pon.	Ciril Jer.	5 Konrad	Budimir
19 Tor.	Jožef, ž. M. D.	6 42 muč. u Am.	Slavoljub
20 Sred.	Aleksandra	7 Vasilij	Zlata
21 Čet.	Benedikt	8 Teofil	Vlada
22 Pet.	Katarina	9 40 muč. Sevast.	Tuga
23 Sob.	Jožef O.	10 Sofronije	Slavo
Jezus izžene hudiča iz mutca. Luk. 11.			
24 Ned.	3. postna. Gabrijel	11 2. ned. v. posta	Dražislav
25 Pon.	Oznanjenje M. D.	12 Teofat	Jaroslav
26 Tor.	Maksima	13 Nikifor Pr.	Predrag
27 Sred.	Rupert	14 Benedikt	Srdan
28 Čet.	Janez Kapistran	15 Agapije	Stanimir
29 Pet.	Ciril	16 Savinije	Uma
30 Sob.	Janez Klimak	17 Kiril	Branivoj
Jezus nasiti 5000 mož. Jan. 6.			
31 Ned.	4. sredpostna. Benj.	18 3. ned. v. posta	Pribislav

☉ Mlaj dne 5. ob 3:40, sneg in vihar. — ☼ Prvi krajec dne 12. ob 1:30, spremljivo. — ☽ Ščip dne 20. ob 6:31, deževno. — ☿ Zadnji krajec dne 27. ob 21:51, sneg in dež.

Sonce stopi v znamenje ovna dne 21. ob 2:43. Začetek pomladi. Dolgost dneva 10 ur 52 minut do 12 ur 31 minut. Dan zraste za 1 uro 39 minut.

BELEŽKE

Nikdar in nikjer ne govori kaj slabega o svoji državi!

MALI TRAVEN - APRIL

Srbsko: АПРИЛ.
Hrvatsko: Travanj.
Češko: Duben.

30 dni.

Luž.-srb.: Jutrownik.
Poljsko: Kwiecień.
Rusko: Апрель.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Pon.	Hugo	19 Hrisant	Mutimir
2	Tor.	Frančišek	20 Oci u m.	Gojmir
3	Sred.	Rihard	21 Jakov	Žarko
4	Čet.	Izidor	22 Vasilij	Dušica
5	Pet.	Vincencij	23 Nikon	Dabiživ
6	Sob.	Sikst	24 Zakarija	Čudna
Judje hočejo Jezusa kamenjati. Jan. 8.				
7	Ned.	5. postna, tiha	25 4. ned. v. posta	Radivoj
8	Pon.	Albert	26 Z. A. G.	Viljenica
9	Tor.	Tomaž	27 Matron	Ljuban
10	Sred.	Ecehel	28 Hilarij	Srčanica
11	Čet.	Lev Vel.	29 Marko	Rada
12	Pet.	Marija 7 žalosti	30 Ivan Z.	Sava
13	Sob.	Hermenegild	31 Sabina	Zdegoj
Jezus jezdi slovesno v Jeruzalem. Mat. 21.				
14	Ned.	6. postna cvetna	1 5. ned. v. posta	Jelača
15	Pon.	Helena	2 Tito	Gestirad
16	Tor.	Benedikt	3 Nikola	Božislava
17	Sred.	Rudolf	4 Jos'p	Vitigoj
18	Čet.	Vel. čet. Antia	5 Teodor	Gradislava
19	Pet.	Vel. petek. Lev IX.	6 Evtih	Tihorad
20	Sob.	Vel. sobota. Neža	7 Vasilije	Dragislav
Jezus vstane od mrtvih. Marko 16.				
21	Ned.	Vel. noč. Vstaj. G.	8 Cvetna ned.	Dragomira
22	Pon.	Vel. ponedeljek	9 Artem.	Ljutomer
23	Tor.	Vojteh	10 Terentije	Dobrica
24	Sred.	Jurij	11 Antipa	Jurislav
25	Čet.	Marko	12 Vel. četvrtak	Tugomir
26	Pet.	M. B. dobr. sveta	13 Vel. petak	Sekana
27	Sob.	Peter K.	14 Vel. subota	Raduna
Jezus se prikaže apostolom. Jan. 20.				
28	Ned.	1. povel., bela	15 Uskrs	Slavica
29	Pon.	Peter	16 Uskrsni pon.	Tankoslava
30	Tor.	Katarina	17 Uskrsni utorak	Samorad

● Mlaj dne 3. ob 13:11, dež in sneg. — ☉ Prvi krajec dne 10. ob 18:42, deževno. — ☽ Ščip dne 18. ob 22:10, lepo. — ☾ Zadnji krajec dne 26. ob 5:21, deževno, hladno.

Sonce stopi v znamenje bika dne 20. ob 14:19. Dolgost dneva 12 ur 34 minut do 14 ur 3 minute. Dan zraste za 1 uro 29 minut.

BELEŽKE

Ne oškoduj nikdar z ničemer svoje države! Ne ubijaj jo
s kleveto in zaničevanjem!

VELIKI TRAVEN - MAJ

Srbsko: Maj.
Hrvatsko: Svibanj.
Češko: Květen.

31 dni.

Luž.-srb.: Róžovnik.
Poljsko: Maj.
Rusko: Ма́й.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Sred.	Filip in Jakob	18 Ivan D.	Žiga
2	Čet.	Atanazij ☉	19 Pafnucije	Živana
3	Pet.	Najdenie sv. križa	20 Teodor T.	Solnčarica
4	Sob.	Cvetko, Florijan	21 Teopat	Valhun
Jezus dobri pastir. Jan. 10.				
5	Ned.	2. povel. Irenej	22 Ned. Tom.	Desirad
6	Pon.	Janez Ev.	23 Georgij	Zdemir
7	Tor.	Stanislav	24 Sava St.	Prisnoslav
8	Sred.	Varstvo sv. Jožefa	25 Marko A.	Budislav
9	Čet.	Gregor N.	26 Iriblje	Prvinica
10	Pet.	Antonin ☾	27 Simeon	Dvorna
11	Sob.	Frančišek	28 Jason	Ljerka
Jezus napove svoj odhod. Jan. 16.				
12	Ned.	3. pov. Pankracij	29 Ned. ž. m.	Stojmir
13	Pon.	Servacij	30 Jakov	Jasna
14	Tor.	Bonifacij	1 Jeremije	Svetolik
15	Sred.	Izidor	2 Atanasije	Jaromira
16	Čet.	Janez Nep.	3 Timotej	Mladena
17	Pet.	Paskal	4 Pelagija	Dušoje
18	Sob.	Erik ☿	5 Irina	Mladica
Jezus obljubi sv. Duha. Jan 16.				
19	Ned.	4. povel. Peter	6 Ned. o. p.	Vitoslava
20	Pon.	Bernardin	7 Akadije	Milodar
21	Tor.	Feliks	8 Jovan ap.	Jelina
22	Sred.	Emil (Milan)	9 Izaija	Boža
23	Čet.	Janez Krst. de Rossi	10 Simon	Milorad
24	Pet.	Mar. D. pom. krist.	11 Ciril i Metod	Cveta
25	Sob.	Gregorij ☾	12 Metodije	Zdestan
Jezus uči o moči molitve. Jan. 16.				
26	Ned.	5. križeva n. Filip	13 N. o S.	Dragica
27	Pon.	Beda	14 Izidor	Volkašin
28	Tor.	Avguštin	15 Pahom	Jaromir
29	Sred.	Mar. Magdal. } Križevno	16 Voz. Gosp.	Dana
30	Čet.	Vnebohod Krist.	17 Andron	Milica
31	Pet.	Angela	18 Teodor	Bojslav

☉ Mlaj dne 2. ob 22:36, lepo. — ☾ Prvi krajec dne 10. ob 12:54, dež. — ☿ Ščip dne 18. ob 10:57, veliko dežja. — ☼ Zadnji krajec dne 25. ob 10:44, veliko dežja.

Sonce stopi v znamenje dvojčkov dne 21. ob 13:56. Dolgost dneva 14 ur 7 minut do 15 ur 17 minut. Dan zraste za 1 uro 10 minut.

BELEŽKE

Tujca spoštuj in bodi proti njemu vljuden. Hlapčevsko se ne vedi, ker vzbuja to v tujčevih očeh posmeh in je v sramoto vsemu narodu.

ROŽNIK - JUNIJ

Srbsko: Јуни.
Hrvatsko: Lipanj.
Češko: Červen.

30 dni.

Luž.-srb: Smažnik.
Poljsko: Czerwiec.
Rusko: Июнь.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Sob.	Fortunat ☿	19 Patrik	Radovan
		O pričevanju sv. Duha. Jan. 15, 16.		
2	Ned.	6. povel. Marcellin	20 Ned. O. Sl.	Vellmir
3	Pon.	Klotilda	21 Konstantin	Radoslava
4	Tor.	Frančišek	22 Vasilis.	Dika
5	Sred.	Bonifacij	23 Mihajlo	Dobromil
6	Čet.	Norbert	24 Spasovo	Miljutin
7	Pet.	Robert	25 N. g. I. K.	Bogomil
8	Sob.	Medard	26 Karpo Ap.	Svetin
		O sv. Duhu in o ljubezni. Jan. 14.		
9	Ned.	Binkošti. Primož ☾	27 Ned. O. N	Dostana
10	Pon.	Bink. pon. Margareta	28 Nikita	Rusmir
11	Tor.	Barnaba	29 Teodosije	Mrvoje
12	Sred.	Kvatre. Janez	30 Izakije Pr.	Zorica
13	Čet.	Anton P.	31 Jeremije	Zlatana
14	Pet.	Kvatre. Bazilij	1 Justin F.	Bislav
15	Sob.	Kvatre. Vid	2 Nikifor	Dragimir
		Jezusu je dana vsa oblast. Mat. 28.		
16	Ned.	1. pob. Sv. Trojica ☿	3 Duhovi	Tratomir
17	Pon.	Adolf	4 Duh. poned.	Bodin
18	Tor.	Efrem Sir.	5 Duh. utor.	Bogdan
19	Sred.	Julijana	6 Visarijen	Milava
20	Čet.	Telovo.	7 Teodot	Nenadej
21	Pet.	Vekoslav	8 Kiril Sv. Al.	Miloš
22	Sob.	Ahacij	9 Teodor	Gostimir
		Prilika o veliki večerji. Luk. 14.		
23	Ned.	2. pob. Agripina ☾	10 1. ned. po Duh.	Višeslav
24	Pon.	Kres. Janez Krst.	11 Bartolomej	Janislav
25	Tor.	Viljem	12 Onufrije	Grlica
26	Sred.	Janez in Pavel	13 Aklina	Hrana
27	Čet.	Hema	14 Jelisej	Ladislav
28	Pet.	Vidov dan	15 Amos	Zorana
29	Sob.	Peter in Pavel	16 Leontii	Peroslav
		Prilika o zgub. ovci in denar. Luk. 15.		
30	Ned.	3. pob., trezn. ☿	17 2. ned. po Duh.	Predislav

☿ Mlaj dne 1. ob 8:52, spremenljivo. — ☾ Prvi krajec dne 9. ob 6:49, spremenljivo. — ☿ Ščip dne 16. ob 21:20, lepo. — ☾ Zadnji krajec dne 23. ob 15:21, spremenljivo. — ☿ Mlaj dne 30. ob 20:25, lepo.
Sonce stopi v znamenje raka dne 21. ob 22:12. Začetek poletja. Dolgost dneva 15 ur 18 min. do 15 ur 35 minut. Dan zraste do 21. za 17 min. in se do 30. zopet skrči za 2 minuti.

BELEŽKE

Bodi vselej in povsod moralen in plemenit! Bodi na telesu
in duši čist!

MALI SRPAN - JULIJ

Srbsko: Јул.
 Hrvatsko: Srpanj.
 Češko: Červenec.

31 dni.

Luž.-srb.: Pražnik.
 Poljsko: Lipiec.
 Rusko: Июль.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Pon.	Rešnja kri	18 Leontij	Bogoslav
2	Tor.	Obisk. M. D.	19 Juda	Dragonama
3	Sred.	Bernardin	20 Metod	Nada
4	Čet.	Urh	21 Julijan	Belizar
5	Pet.	Ciril in Metod	22 Evsebije	Dobruška
6	Sob.	Izaija	23 Agripija	Domogoj
Čudežni ribji lov. Luka 5.				
7	Ned.	4. pob. Vilibald	24 3. ned. po Duh.	Negoda
8	Pon.	Evgenij	25 Fevronija	Milolika
9	Tor.	Nikolaj	26 David	Hvalimir
10	Sred.	Amalija	27 Samson	Ljubica
11	Čet.	Pij I.	28 Pr. M. K. i J.	Medo
12	Pet.	Mohor in Fort.	29 Sv. Petar i Pavel	Draguška
13	Sob.	Anaklet pap.	30 Sabor 12 apost.	Dragan
O grehu v misli in besedi. Mat. 5.				
14	Ned.	5. pob. Bonaventura	1 4. ned. po Duh.	Svobodin
15	Pon.	Vladimir	2 Halj. B.	Vladimir
16	Tor.	Dev. Mar. Karm. ☿	3 Jakint	Bogdan
17	Sred.	Aleš	4 Andrija Kr.	Držislav
18	Čet.	Friderik (Miroslav)	5 Atanasije	Miroslav
19	Pet.	Vinko P.	6 Sisoje sv.	Radoš
20	Sob.	Marjeta	7 Toma Akv.	Česlav
Jezus nasiti 4000 mož. Marko. 8.				
21	Ned.	6. pob. Angelina	8 5. ned. po Duh.	Zora
22	Pon.	Marija Magd. ☾	9 Pankratije	Pribina
23	Tor.	Apolinarij	10 45 muč. u N.	Brana
24	Sred.	Magdalena	11 Eufimija	Ratimir
25	Čet.	Jakob	12 Proklo i Il.	Boljedrag
26	Pet.	Ana	13 S. arh. Gabr.	Jana
27	Sob.	Rudolf in tov.	14 Ap. Akila	Dušan
O lažnivih prerokih. Mat. 7.				
28	Ned.	7. pob. Viktor	15 6. ned. po Duh.	Svetomir
29	Pon.	Marta	16 Atinogen	Dobрила
30	Tor.	Abdon in Senen ●	17 Marina	Vitodrag
31	Sred.	Ignacij	18 Emil	Jelenica

☿ Prvi krajec dne 8. ob 23·28, lepo. — ☾ Ščip dne 16. ob 6·00, sprem. —

☾ Zadnji krajec dne 22. ob 20·42, lepo ob zap., dež ob jugu. — ● Mlaj dne 30. ob 10·32, dež.

Sonce stopi v znamenje leva 23. ob 9·06. — Začetek pasjih dni. Dolgost dneva 15 ur 33 minut do 14 ur 44 minut. Dan se skrči za 48 minut.

BELEŽKE

Ljubi in neguj vse vrline jugoslovenskega naroda!

VELIKI SRPAN - AVGUST

Srbsko: АВГУСТ.
Hrvatsko: Kolovoz.
Češko: Srpen.

31 dni.

Luž.-srb.: Žnjeńc.
Poljsko: Sierpień.
Rusko: АВУСТЪ.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Čet.	Vezi sv. Petra	19 Makrina	Dedomir
2	Pet.	Porciunkula. Alf. L.	20 Ilijin dan	Bojan
3	Sob.	Najdba sv. Štefana	21 Simeon	Mirača
O krivičnem hišniku. Luk. 16.				
4	Ned.	8. pob. Dominik	22 7. ned. po Duh.	Ljubačica
5	Pon.	Mar. Dev. Snež.	23 Trofim	Predobra
6	Tor.	Gosp. sprem. Sikst	24 Boris	Vlastica
7	Sred.	Kajetan ☾	25 Ana	Vidojka
8	Čet.	Cirijak	26 Jermol	Godeslav
9	Pet.	Janez	27 Panteleon	Našemir
10	Sob.	Lovro	28 Prohorije	Jurica
Jezus joka nad Jeruzalemom. Luk. 19.				
11	Ned.	9. pob. Tiburcij	29 8. ned. po Duh.	Bolemir
12	Pon.	Klara	30 Sila	Dobrogost
13	Tor.	Janez B.	31 Jevdok	Davola
14	Sred.	Evzebij ☿	1 N. Sv. Kr.	Dobrina
15	Čet.	Vnebovzetje M. D.	2 Stjepan	Budinja
16	Pet.	Rok	3 Isakije	Nemira
17	Sob.	Hiacint	4 7 dece u Ef.	Radigoj
Prilika o farizeju in cestninarju. Luk. 18.				
18	Ned.	10. pob. Helena	5 9. ned. po Duh.	Branislava
19	Pon.	Ludovik	6 Preož. Gosp.	Ljudevit
20	Tor.	Bernard	7 Domet	Zarka
21	Sred.	Ivana Fr. ☾	8 Cirjak	Mirjana
22	Čet.	Timotej	9 Matija	Ostrivoj
23	Pet.	Srce Mar., Filip	10 Lavrencij	Bogovoljka
24	Sob.	Jernej	11 Evplo	Borivoj
Jezus ozdravi gluhonemega. Marko 7.				
25	Ned.	11. pob. Ludovik	12 10. ned. po Duh.	Dragorad
26	Pon.	Cefirin	13 Maksim	Perunika
27	Tor.	Jožef Kal.	14 Miheja	Zlatko
28	Sred.	Avguštin	15 Vel. Gospoj.	Milogaj
29	Čet.	Obgl. Ivana Krst. ☿	16 P. u H	Želided
30	Pet.	Roža Lim.	17 Miron	Milka
31	Sob.	Rajko	18 Flor. i Lavr.	Mildrag

☿ Prvi krajec dne 7. ob 14:23, sprem. — ☾ Ščip dne 14. ob 13:44, veliko dežja.
☿ Zadnji krajec dne 21. ob 4:17, dež. — ☿ Mlaj dne 29. ob 2:00, lepo.
Sonce stopi v znamenje device 23. ob 15:53. Konec pasjih dni. Dolgost dneva
14 ur 42 minut do 13 ur 17 minut. Dan se skrči za 1 uro 25 minut.

BELEŽKE

Svoje sodržavljane ljubi in jim stori le dobro!
Ne žali nikogar!

K I M A V E C - S E P T E M B E R

Srbsko: Септембар.

Hrvatsko: Rujan.

Češko: Září.

30 dni.

Luž.-srb.: Požnjeńc.

Poljsko: Wrzesień.

Rusko: Сентябрь.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
Prilika o usmilj. Samaritanu. Luk. 10.				
1	Ned.	12., Angelska ned.	19 11. ned. po Duh.	Mladin
2	Pon.	Štefan	20 Samuel	Miljeva
3	Tor.	Doroteja	21 Tadej	Lepa
4	Sred.	Rozalija	22 Agatonik	Nedamisel
5	Čet.	Lovrenc, Gentilij	23 Lup. muč.	Nedeljka
6	Pet.	Roj. Nj. V. kr. P. ☾	24 Kr. rodjendan	Radonica
7	Sob.	Marko in tov.	25 Var. i Tit.	Mrena
Jezus ozdravi 10 gobavcev. Luk. 17.				
8	Ned.	13. p. Rojstvo M. D.	26 12. ned. po Duh.	Gostinja
9	Pon.	Peter K.	27 Pimen	Vsemir
10	Tor.	Nikolaj Tol.	28 Mojsije	Rakita
11	Sred.	Prot in Hiacint	29 Usjek sv. Ivana	Slaven
12	Čet.	Ime Marijino ☿	30 S. S. p. u uč.	Večedrag
13	Pet.	Francišek K.	31 Pol. i ps.	Zremil
14	Sob.	Pov. sv. kr.	1 Simeon	Znanoslav
O božji previdnosti. Mat. 6.				
15	Ned.	14. pob. Mar. 7 žal.	2 13. ned. po Duh.	Svegoj
16	Pon.	Kornelij	3 Joanikije	Sodimir
17	Tor.	Lambert	4 Vav. i M.	Prvan
18	Sred.	Kvatre. Zofija	5 Zaharija	Sokolica
19	Čet.	Januarij ☾	6 Jevdokije	Vitodrag
20	Pet.	Kvatre. Evstahij	7 Sozon	Morana
21	Sob.	Kvatre. Matej	8 M. Gospojina	Blagoslav
Jezus obudi mladeniča v Najmu. Luk. 7.				
22	Ned.	15. pob. Tomaž	9 14. ned. po Duh.	Celimir
23	Pon.	Tekla	10 Minodora	Slavna
24	Tor.	Mar. Dev. reš. ujet.	11 Teodora	Sadivoj
25	Sred.	Kamil in tov.	12 Avtonom m.	Uroš
26	Čet.	Ciprijan	13 Kornelije	Stojslava
27	Pet.	Kozma in Dam. ☿	14 Krstov dan	Radomira
28	Sob.	Venčeslav	15 Nikita	Vidica
Vodenični. O ponižnosti. Luk. 14.				
29	Ned.	16. pob. Mihael	16 15. ned. po Duh.	Stojan
30	Pon.	Hieronim	17 Sofija	Jekica

☿ Prvi krajec dne 6. ob 3·26, mrzlo in dež. — ☼ Ščip dne 12. ob 21·18, lepo, hladno. — ☾ Zadnji krajec dne 19. ob 15·23, spremenljivo — ☼ Mlaj dne 27. ob 18·29, lepo.

Sonce stopi v znamenje tehtnice 23. ob 13·01. Začetek jeseni. Dan in noč sta enako dolga. Dolgost dneva 13 ur 14 minut do 11 ur 41 minut. Dan se skrči za 1 uro 27 minut.

BELEŽKE

Daj državi, kar je njenega, in Bogu, kar je božjega!
Varuj se nepoštenosti!

VINOTOK - OKTOBER

Srbsko: Oktobar.

Hrvatsko: Listopad.

Češko: Říjen.

31 dni.

Luž.-srb.: Winowc.

Poljsko: Październik

Rusko: Октябрь.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Tor.	Remigij	18 Evmenije	Semislava
2	Sred.	Angeli varuhi	19 Trofim	Miran
3	Čet.	Terezika	20 Jevstatije	Vitomir
4	Pet.	Frančišek Serafin	21 Kordat	Tegodrag
5	Sob.	Placid in tov. ☉	22 Foka, muč.	Dumnuka
O največji zapov. Mesija sin Dav. Mat. 22.				
6	Ned.	17. p. Rožnivenska	23 16. ned. po Duh.	Brunoslav
7	Pon.	Mar., kralj. rožn. v.	24 Stevan	Dragonika
8	Tor.	Brigita	25 Evrosina	Dragosta
9	Sred.	Dionizij	26 Sm. Jov. ev.	Svetina
10	Čet.	Fran B.	27 Kalistrat	Stremil
11	Pet.	Nikazij	28 Hariton	Negoslava
12	Sob.	Maksimiljan ☿	29 Miholj-dan	Drugislav
Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9.				
13	Ned.	18. pob. Žegnanska	30 17. ned. po Duh.	Rosica
14	Pon.	Kalist	1 Pokrov D. D. M.	Sestrena
15	Tor.	Terezija	2 Justa	Radislav
16	Sred.	Gal, Gerard M.	3 Dionisije	Velena
17	Čet.	Margareta M.	4 Stevan III.	Mira
18	Pet.	Luka	5 Haritina	Travica
19	Sob.	Peter Alk. ☾	6 Toma	Stojgoj
Prilika o kraljevi ženitnini. Mat. 22.				
20	Ned.	19. pob. Misijonska	7 18. ned. po Duh.	Raša
21	Pon.	Uršula in tov.	8 Pelagija	Stojslav
22	Tor.	Kordula	9 Stevan Novi	Zorislav
23	Sred.	Klotilda	10 Evlampije	Živka
24	Čet.	Rafael	11 Filip	Blagota
25	Pet.	Krispin	12 P. Tar. i An.	Zlatija
26	Sob.	Evarist	13 Karlo	Vranica
Jezus ozdravi sina kr. uradnika. Jan. 4.				
27	Ned.	20. p. Kristus kr. ☿	14 19. ned. po Duh.	Srebra
28	Pon.	Simeon in Juda	15 Jeft. i Luk.	Mila
29	Tor.	Ida	16 Longin	Gradimir
30	Sred.	Alfonz Rodrig.	17 Ošja	Vladika
31	Čet.	Volbenk	18 Luka	Gorazd

☉ Prvi krajec dne 5. ob 14:40, sprem. — ☿ Ščip dne 12. ob 5:39, dež. — ☾ Zadnji krajec dne 19. ob 6:36, dež in sneg. — ☼ Mlaj dne 27. ob 11:15, mrzel veter.

Sonce stopi v znamenje škorpiona dne 23. ob 21:48. Dolgost dneva 11 ur 37 minut do 10 ur 1 minuto. Dan se skrči za 1 uro 36 minut.

BELEŽKE

Svojega življenjskega druga ali družico išči le v jugoslovenskem ali sploh v slovanskih narodih!

LISTOPAD - NOVEMBER

Srbsko: НОВЕМБАР.

Hrvatsko: Studeni.

Češko: Listopad.

30 dni.

Luž.-srb.: Nazymnik.

Poljsko: Listopad.

Rusko: Ноябрь.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Pet.	Vsi sveti	19 Ilarijon	Ljubomil
2	Sob.	Verne duše	20 Artemije	Zdanila
Prilika o neusmiljenem hlapcu. Mat. 18.				
3	Ned.	21. pob. Zahvalna	21 20. ned. po Duh.	Bogomil
4	Pon.	Karel B.	22 Averkije	Dragomir
5	Tor.	Caharija	23 Jakov	Savina
6	Sred.	Lenart	24 Areta	Ratislav
7	Čet.	Janez Gabr. P.	25 Marcijan	Zdenko
8	Pet.	Bogomir	26 Paraskeva	Nežir
9	Sob.	Božidar	27 Nestor	Sebislav
O davku cesarju. Mat. 22.				
10	Ned.	22. pob. Andrej ☿	28 21. ned. po Duh.	Golobica
11	Pon.	Martin, škof	29 Anastazija	Višnjica
12	Tor.	Martin, papež	30 Zin. op. muč.	Davorin
13	Sred.	Stanislav	31 Stahij	Nevenka
14	Čet.	Jozafat Kunčević	1 Kuzma in Dam.	Borislava
15	Pet.	Jedert	2 Joanikij	Volčica
16	Sob.	Otmar	3 Akepsin	Večerin
Jezus obudi Jajrovo hčer. Mat. 9.				
17	Ned.	23. pob. Gregorij	4 22. ned. po Duh.	Ljubava
18	Pon.	Odon ☾	5 Galaktion	Oliva
19	Tor.	Elizabeta	6 Pavao	Imica
20	Sred.	Feliks	7 Lazar pust.	Vladiboj
21	Čet.	Dar. M. D.	8 S. A. Mih.	Grmislav
22	Pet.	Cecilija	9 Teod. Stud.	Jezdimir
23	Sob.	Klemen	10 Er. i dr. pst.	Ravijola
O razdej. Jeruz. in posl. sodbi. Mat. 24.				
24	Ned.	24. pob. Janez od K.	11 23. ned. po Duh.	Jeca
25	Pon.	Katarina	12 Josafat	Kolomir
26	Tor.	Leonard	13 Ivan Zlat.	Zdedrag
27	Sred.	Virgilij šk.	14 Filip	Vedrana
28	Čet.	Gregorij III.	15 Gurije	Lelija
29	Pet.	Saturnin	16 Plat. i Pom.	Skoromir
30	Sob.	Andrej	17 Gregorije	Hrabroslav

☿ Prvi krajec dne 4. ob 0-12, deževno in mrzlo. — ☼ Ščip dne 10. ob 15-42, lepo. — ☾ Zadnji krajec dne 18. ob 1-36, spremenljivo, mrzlo. — ● Mlaj dne 26. ob 3-36, sneg.

Sonce stopi v znamenje strelca dne 22. ob 18-54. Dolgost dneva 9 ur 59 minut do 8 ur 46 minut. Dan se skrči za 1 uro 13 minut.

BELEŽKE

Kupuj le domače izdelke pri zavednih, narodnih trgovcih!
Ne kupuj tujih izdelkov ne doma, ne v tujini!

GRUDEN - DECEMBER

Srbsko: Децембар.

Luž.-srb.: Hodownik.

Hrvatsko: Prosinac.

31 dni.

Poljsko: Grudzień.

Češko: Prosinec.

Rusko: Декабрь.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne		Narodna imena
O poslednji sodbi. Luk. 21.					
1	Ned.	1. adv. Zedinjenje	18	Ujedinjenje	Božena
2	Pon.	Bibijana	19	Abadija	Tihomir
3	Tor.	Frančišek Ks.	20	Gregorije D.	Sveljub
4	Sred.	Barbara	21	Uv. B. u hr.	Velika
5	Čet.	Saba	22	Filimon	Stojana
6	Pet.	Nikolaj	23	Amfiloh	Vladovita
7	Sob.	Ambrozij	24	Katarina	Veselin
Janezova učenca pri Jezusu. Mat. 11.					
8	Ned.	2. adv. Brezm. sp. M.	25	25. ned. po Duh.	Rodana
9	Pon.	Peter F.	26	Alipije	Savica
10	Tor.	Lavr. Mati božja	27	Jakov Perz.	Dražič
11	Sred.	Damaz	28	Stjepan	Gojica
12	Čet.	Aleksander	29	Paramon	Široslav
13	Pet.	Lucija	30	Habakuk	Vitača
14	Sob.	Konrad Of.	1	Naum	Vojmir
Janez Krst. pričuje o Kristusu. Jan. 1.					
15	Ned.	3. adv. Kristina	2	26. ned. po Duh	Cvetana
16	Pon.	Evzebij	3	Sofonije	Jaronega
17	Tor.	Lazar	4	Barbara	Strojslav
18	Sred.	Kvatre. Gracijan	5	Sava	Ljubone g
19	Čet.	Favsta	6	Sv. Nikola	Uglješa
20	Pet.	Kvatre. Evgenij	7	Kliment	Boživoj
21	Sob.	Kvatre. Tomaž	8	Patapije	Tomislav
Janez Krst. poklican v službo predh Luk. 3.					
22	Ned.	4. adv. Demetrij	9	27. ned. po Duh.	Zvezdana
23	Pon.	Viktorija	10	Mino	Ozrislav
24	Tor.	Adam in Eva	11	Danijel	Dunja
25	Sred.	Božič. Rojstvo G.	12	Spiridion	Žitigoj
26	Čet.	Štefan	13	Evstratije	Zlatka
27	Pet.	Ivan ev.	14	Alep	Pelislav
28	Sob.	Nedolžni otročiči	15	Elevterije	Zorica
Simeon in Ana. Luk. 2.					
29	Ned.	Ned. po bož. Tomaž	16	N. sv. Praot	Vrhoslav
30	Pon.	Evgenij	17	Danijel	Branimir
31	Tor.	Silvester	18	Sebastijan	Blažena

☿ Prvi krajec dne 3. ob 8:28, deževno in sneg. — ☼ Ščip dne 10. ob 4:10, sneg. — ☽ Zadnji krajec dne 17. ob 22:57, lepo. — ☿ Mlaj dne 25. ob 18:49, dež in sneg.

Sonce stopi v znamenje kozla dne 22. ob 7:58. Začetek zime. Dolgost dneva 8 ur 45 minut do 8 ur 24 minut. Najkrajši dan, najdaljša noč. Dan se skrči do 22. za 20 minut in zraste zopet do konca meseca za 3 minute.

Bodi ponosen na svojo jugoslovensko domovino, na svoj narod in poslužuj se vsepovsod le materine govorice! Ljubi jo kot svetinjo, ki ti jo je zapustila rodna mati!

Poštne in brzojavne pristojbine.

I. V tuzemskem prometu.

1. **Pisma.** a) V lokalnem (krajevnem) prometu do 20 g Din 1, nad 20 g kakor v medkrajevnem prometu. b) V medkrajevnem prometu do 20 g Din 1.50, nad 20 do 50 g Din 2, nad 50 do 250 g Din 3.50, nad 250 do 500 g Din 5, nad 500 do 1000 g Din 10.

2. **Dopisnice,** odprte, komad 75 par.

3. **Tiskovine:** (Obseg največ 45×45 cm; v zvitkih 75×10 cm, v obliki karte 12×18 cm) do 50 g 25 p; za vsakih nadaljnjih 50 g 25 p več. Največja teža 2000 g.

4. **Priporočene pošiljke.** a) Pristojbina za priporočenje v lokalnem prometu Din 2. b) Pristojbina za priporočenje v medkrajevnem prometu Din 3.

5. **Pisma z označeno vrednostjo.** a) Po teži kakor za priporočena pisma. b) Po vrednosti, dosedanje pristojbine.

6. **Zavoji (paketi).** a) Po teži, do enega kg Din 3, nad 1 kg do 5 kg Din 8, nad 5 kg do 10 kg: prvi pas do 100 km 10 Din, drugi pas do 300 km 15 Din, tretji pas nad 300 km Din 20. Nad 10 kg do 15 kg: prvi pas Din 15, drugi pas Din 22, tretji pas Din 36. Nad 15 kg do 20 kg: prvi pas Din 30, drugi pas Din 35, tretji pas Din 40. b) Po vrednosti: iste pristojbine, kakor za pisma z označeno vrednostjo.

7. **Nakaznice.** a) Pristojbina za nakaznice znaša: do 50 Din 2 Din, do 100 Din 3 Din, do 300 Din 4 Din, do 500 Din 5 Din, do 1000 Din 6 Din, do 2000 Din 8 Din, do 3000 Din 9 Din, do 4000 Din 10 Din, do 5000 Din 12 Din. V tej pristojbini je vsebovana tudi pristojbina za izplačilo nakaznice na domu. b) Pristojbina za izplačilo na domu, ki se pobira od prejemnika samo za nakaznice iz inozemstva in za čekovne nakaznice, znaša: do 50 Din 0.50 Din, do 1000 Din 1 Din, do 5000 Din 2 Din.

8. **Čekovne nakaznice.** a) Do 500 Din 0.50 Din, nad 500 Din 1 Din.

Državne ustanove, ki so oproščene pristojbine za poštne nakaznice, so oproščene tudi te pristojbine kakor pri poštnih nakaznicah. Prav tako so oproščene čekovne pristojbine v prometu z nakaznicami, ki ga vrši Poštna hranilnica.

b) Pristojbina za sporočila na hrbtu nakaznice se ukine.

9. **Odkupne pošiljke.** Pristojbina za dostavo 1 Din.

10. **Poštni nalogi.** Pristojbina za dostavo 2 Din.

11. **Naročnina za poštni predal.** Za predal brez ključa mesečno 15 Din, s ključem 20 Din.

12. **Zaprte torbe.** Mesečna pristojbina 15 Din.

13. **Obvestila o nenaročenih zavojih.** Plača pošiljatelj 1.50 Din.

14. **Poste restante.** Pristojbina za hranitev pisem itd. pri pošti 0.50 Din.

15. **Dostava vrednostnih pisem in zavojev na dom.** a) Za pisma z označeno vrednostjo 1 Din. b) Za zavoje do 5 kg 2 Din, nad 5 kg 5 Din.

16. **Pooblastila.** a) Če velja pooblastilo za en primer, znaša pristojbina 1 Din. b) Za pooblastila od 15 dni do enega leta 5 Din.

17. **Brzjavna služba.** a) Pristojbina za besedo 0.60 Din. b) Pristojbina za potrdilo 2 Din. Najnižja pristojbina je tista, ki velja za brzjavko z 10 besedami.

II. Inozemski promet.

1. **Pisma:** do 20 g 3.50 Din; v Italijo 3.— Din; za vsakih 20 g 1.50 Din več.

2. **Dopisnice:** navadne 1.75 Din; za Italijo 1.50 Din.

3. **Tiskovine:** do 50 g 50 p; za vsakih 50 g 50 p več; za tiskovine v Češkoslovaško veljajo pristojbine za tuzemstvo. Za slepce: do 500 g 20 p; za vsakih 500 g 20 p več.

4. **Vzorci brez vrednosti:** do 100 g 1 Din; za vsakih 50 g 50 p več.

5. **Poslovni papirji:** do 300 g 3 Din; za vsakih 50 g 50 p več.

6. **Mešane pošiljke:** kakor za vzorce; če so poslovni papirji vmes, kakor za poslovne papirje.

7. **Priporočnina:** 4 Din.

8. **Ekspresnina:** 6 Din.

9. **Povratnica:** pri predaji 3 Din, po predaji 6 Din.

10. **Poizvednica:** 6 Din.

11. **Preklic pošiljke,** izprememba naslova: 6 Din.

12. **List za odgovor:** 8 Din.

13. **Pristojbina za ocarinjenje pisemskih pošilk:** 3 Din.

14. **Vrednostna pisma:** promet sedaj dovoljen z Albanijo, Avstrijo, Belgijo, Bolgarijo, Čehoslovaško, Egiptom, Francijo, Gdanskim, Italijo, Madžarsko, Nemčijo, Poljsko, Romunijo, Švedsko, Švico, Turčijo in Veliko Britanijo; teža 2 kg, vrednost 3000 Din; težna pristojbina kakor za priporočene pošiljke iste teže, vrednostna 5 Din. Za pošiljatev je potrebno posebno dovoljenje finančnega oblastva.

15. **Zavitki (paketi)** — pojasnila o pošiljatvi se dobe pri vsaki pošti.

Lestvice za pristojbino kolkov ali štempljev.

I. Kolek za menice.

Od vseh vrst menic, ne glede na to, ali so izdane v državi ali v inozemstvu:

do	300 Din	do	600 Din	Din	0.60
preko	300 Din	do	600 Din	„	1.20
„	600	„	1.200	„	2.—
„	1.200	„	2.000	„	4.—
„	2.000	„	3.200	„	6.20
„	3.200	„	5.000	„	9.80

preko	5.000	Din	do	6.800	Din		Din	13·20
"	6.800	"	"	10.400	"		"	19—
"	10.400	"	"	14.000	"		"	25—
"	14.000	"	"	20.000	"		"	34—
"	20.000	"	"	26.000	"		"	43—
"	26.000	"	"	32.000	"		"	52—
"	32.000	"	"	38.000	"		"	61—
"	38.000	"	"	44.000	"		"	70—
"	44.000	"	"	50.000	"		"	79—
"	50.000	"	"	60.000	"		"	94—
"	60.000	"	"	70.000	"		"	109—
"	70.000	"	"	80.000	"		"	124—
"	80.000	"	"	90.000	"		"	139—
"	90.000	"	"	100.000	"		"	154—
"	100.000	"	"	125.000	"		"	192—
"	125.000	"	"	150.000	"		"	230—
"	150.000	"	"	175.000	"		"	268—
"	175.000	"	"	200.000	"		"	306—
"	200.000	"	"	250.000	"		"	382—
"	250.000	"	"	300.000	"		"	458—
"	300.000	"	"	350.000	"		"	534—
"	350.000	"	"	400.000	"		"	610—
"	400.000	"	"	500.000	"		"	760—

preko 500.000 Din od vsakih 1000 Din še po 1 Din. Znesek izpod 1000 Din se jemlje za popolnih 1000 Din.

II. Kolek za pobotnice. Od vsakega zneska $\frac{1}{2} \frac{0}{10}$

III. Kolek za pogodbe.

a) Pristojbina za kupne in najemne pogodbe (izza 1. VIII. 1922).

Za premočnine		2 $\frac{0}{10}$
Za nepremičnine		6 $\frac{0}{10}$

b) Pristojbina za druge pogodbe:

	—	Din	do	5	Din		Din	—·05
preko	5	"	"	10	"		"	—·10
"	10	"	"	15	"		"	—·15
"	15	"	"	25	"		"	—·25
"	25	"	"	50	"		"	—·50
"	50	"	"	75	"		"	—·75
"	75	"	"	100	"		"	1—
"	100	"	"	200	"		"	2—
"	200	"	"	300	"		"	3—
"	300	"	"	400	"		"	4—
"	400	"	"	500	"		"	5—
"	500	"	"	600	"		"	6—

in za nadaljnjih vsakih 400 Din po 2 Din več.

IV. Kolek za račune.

Do 100 Din		Din	—·50
preko 100	"	"	1—

ŽUPNIK IVAN VRHOVNIK 80 LETNIK

Dne 24. rožnika letos je dopolnil 80. leto najzaslužnejši in najidealnejši med živečimi slovenskimi rodoljubi zlatomašnik in trnovski župnik v p. č. g. Ivan Vrhovnik. Jubilarjeve za-

Ivan Vrhovnik

sluge za slovenski narod so neprecenljive. Posrečeno primero je rabil pisec jubilejnega članka v »Jutru«, ko je imenoval Vrhovnika slovenskega Strossmayerja. Oba vzgledna duhovnika, oba ne-

ustrašena boritelja za jugoslovansko idejo in za vseslovansko bratstvo.

Ako bi hoteli naštetati vse, kar je naš jubilar storil dobrega in koristnega svojemu narodu, bi morali napisati debelo knjigo. Omejimo se le na njegove zasluge za našo obrambno šolsko Družbo sv. Cirila in Metoda, kateri je bil dejanski ustanovitelj in glavni duševni in gmotni vzdrževatelj skozi pol stoletja.

Leta 1910. je izšla knjiga »Pogled na prvo četrtstoletje Družbe sv. Cirila in Metoda«. Avtor te zgodovinske knjige je bil g. Vrhovnik. V uvodu čitamo: »Ker je bila 1000 letnica smrti slov. apostola sv. Metoda pred durmi, nasvetoval je nekdo v »Slov. Narodu« dne 28. listopada 1884, da naj nova, prepotrebna organizacija nosi ime slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda«. — Ta »nekdo« pa ni bil nihče drugi, nego naš Vrhovnik.

Zgodovinski uvodnik v »Slov. Narodu« je imel naslov: »*Osnujmo si bratovščino sv. Cirila in Metoda!*« Pisec je izvajal z ozirom na ustanavljanje šulferajnskih otroških vrtcev med drugim: »Britko je gledati rodoljubu, kako cvet za cvetom pada. Nemška gosenica se je spravila na najnežnejši del narodovega telesa, na deco našo. In to je šele začetek. Mi pa roki križem držimo. Zadnji čas je, da se vzdramimo.« Nadalje piše, da bi vsenemški šulferajn moral dobiti dostojnega tekmeča samo v vseslovanskem ali vsaj v avstrijsko-slovanskem društvu, kar pa ni mogoče, ker Čehi že imajo svojo »Ustredni Matice školska«, Poljakom in Hrvatom pa se še ni treba bati ponemčenja. Potem nadaljuje: »Torej ostanemo sami Slovenci navezani na svoje moči in nad temi ne smemo obupati. Pomagajmo si sami. Če skrbimo za vzgojo paganskih otrok v daljni Aziji, zakaj bi v nemar puščali slovensko deco, kateri so najdražje svetinje v nevarnosti.« — Obenem je člankar obljubil prvi denarni prispevek za bo-

dočo družbo v znesku pet goldinarjev. Istočasno je spisal knjižico »Družba sv. Cirila in Metoda, kaj je to?« (Knjižica je izšla za 25-letnico v 2. natisu). Skoraj vsa pripravljalna dela, ki so bila ogromna, je izvršil jubilar sam. Do zadnjih let je urejeval koledar (Vestnik) C. M. D. z veliko ljubeznijo, skrbjo in temeljitostjo. Istotako je bil ustanovitelj in glavni urednik »Slovenskega Branika« do izbruha svetovne vojne, ko je ta lepi mesečnik zatrla avstrijska cenzura.

Desetletja in desetletja ni vedela javnost, da je bil avtor omenjenega zgodovinskega članka v »Slov. Narodu« naš dični jubilar. Njegova skromnost in ponižnost mejita naravnost na svetništvo. Šele ob 25-letnici družbe je g. Ivan Hribar izdal javnosti, da je družba prav za prav Vrhovnikovo dete. Ko je namreč leta 1910 glavna skupščina imenovala tri soustanovitelje (gg. Ivana Hribarja, Iv. Murnika in dr. Jos. Vošnjaka) za častne člane, se je dvignil takratni ljubljanski župan g. Hribar ter nadaljeval: »Moje veselje bi ne bilo popolno, ako ne stori slavna skupščina še enega sklepa. Ne pooblaščen od vodstva, ampak v svojem imenu stavim nujni predlog, da odličnega moža, ki nosi ljubezen do slovenskega naroda v srcu, *ki nam je dal inicijativo za ustanovitev družbe*, a sam nikjer ne sili v javnost, da trnovskega župnika g. Ivana Vrhovnika — (pri imenu je izbruhnilo tako burno in dolgotrajno ploskanje in vzklikanje, da govornik ni mogel svojega predloga končati ter je šele prvomestnik, ko so se spontane ovacije polegale, proglasil njegovo soglasno izvolitev).

Dasi je torej bil jubilar duša družbe, glavni steber vsega njenega dela in žrtev, vendar se je šele 20 let po njenem obstoju posrečilo glavni skupščini, da ga je preprosila za vstop v odbor (dosedaj je bil samo v nadzorstvu), kjer je vztrajal vkljub migljajem in grožnjam od zgoraj ne-

pretrgoma 16 let kot zadnji duhovnik. Sporazumno z drugimi agilnimi odborniki, posebno s pok. dr. Žerjavom, je dvignil družbo na višino njenega moralnega in materialnega stanja, a to vkljub nezaslišani gonji iz lastnih vrst.

A ne samo delal, tudi žrtvoval je jubilar za družbo v petdesetih letih glavni del vseh svojih dohodkov, preko svojih gmotnih razmer. Ob vsakem njegovem jubileju pa so se mu pridruževali tudi mnogobrojni čestilci s pokroviteljninami družbi, dobro vedoči, da mu priredijo s tem največje veselje.

Vzór-rodoljubu, ki živi in dela že celih 60 let za svoj narod, želijo vsi zavedni rojaki še dokaj srečnih let.

GENERAL MAISTER

DR. ANTON DOLAR

Kakor da se je odkrušila skala in zgrmela v dolino, tako je 26. avgusta 1934 gromko in bolešno odjeknila vest o nepričakovani smrti generala Maistra. Ni ga več med nami moža, ki nam ga je naklonila dobrotljiva usoda, da nam je izmed štirih problematičnih mejnikov — Celovec, Maribor, Gorica, Trst — rešil vsaj enega, Maribor, in nam potegnil vsaj v enem odseku severno mejo tako, da so naše narodne aspiracije v glavnem zadovoljene. Ta veliki čin pa je bil možen samo zato, ker tokrat tisti »vseh živih dan« v našem Podravju ni šel zamujen mimo, temveč je našel v Maistru junaka, ki je bil pripravljen nanj.

Poln vedrega optimizma v našo končno zmago je Maister v Mariboru ves čas bistro spremljal potek svetovne vojne, da v ugodnem trenutku poseže v kolo usode in ga zavrti na naš tir. S tem, da je Wilson stavil Avstriji za premirje pogoji,

naj da svojim narodom pravico samoodločbe, nam je sicer omogočil ustanovitev lastne države, ni nam pa dal nobenih mej, ki so bile za naš severni pas zelo sporne. Tako so v Mariboru imeli Nemci svoj Volksrat, Slovenci pa Narodni svet, ki sta se med seboj kakor dva suverena pogajala. Temu neznosnemu položaju je napravil konec naš Maister z junaškim dejanjem, ko se je 1. nov. 1918 revolucionarno polastil vrhovne vojaške oblasti in nato v trdem delu skozi dolge mesece končno dovršil osvoboditev našega Podravja.

Samo pregledno naj naštejemo dogodke onega usodepolnega 1. novembra 1918, kakor so se s filmsko naglico in napetostjo lovili!

Avstrijska fronta proti Italiji se je koncem oktobra vedno bolj rušila, vojaki so samovoljno odhajali, bati se je bilo, da zdaj zdaj preplavijo vračajoče se tolpe naše Podravje in mesto Maribor. Zato je sklical stacijski poveljnik v Mariboru vse višje poveljnike v meljsko vojašnico k posvetovanju, kakšne varnostne mere naj se ukrenejo. Bil je zgolj slučaj, da je prišel na to sejo tudi naš Maister, ki je bil takrat poveljnik mariborskega vojnega okrožja. Ko je predsedujoči razpravljal o položaju na način, kakor da je Maribor že del Nemške Avstrije, tedaj je v Maistru vstala zavest, da je v tem trenutku usoda Maribora v njegovih rokah. Na lastno pest in lastno odgovornost je takratni major Maister nenadoma prekinil polkovnika in svečano proglasil Maribor za jugoslovansko posest ter da prevzema v imenu vlade Slovencev Hrvatov in Srbov vojaško poveljstvo nad Mariborom in vso južno Štajersko. Preden so osupli nemški polkovniki in podpolkovniki prišli do sape, je zagrozil z vojnim sodiščem vsakemu, ki bi se uprl njegovemu poveljstvu. Ta povsem nepričakovani in odločni Maistrov nastop je nemške častnike ugnal, da so drug za drugim kapitulirali. Nato je dal v vojaš-

nici trobiti alarm, razglasil vojakom pripadnost Maribora k Jugoslaviji, pozval Slovence, naj vztrajajo še nadalje v orožju, Nemcem pa dal možnost, da odidejo. To so tudi radi storili, samo da so se med njimi izmuznili tudi premnogi Slovenci, tako da jih je ostalo samo še 7 častnikov in 87 mož. Iz teh se je sestavila prva jugoslovanska četa v Mariboru.

Na podoben način se je še isti dan po Maistrovih navodilih izvršila narodna ločitev vojaštva tudi pri ostalih treh polkih. Ko je tako imel Maister vse vojašnice, topove in skladišča trdno v svojih rokah, se je dal iz tehtnih razlogov imenovati od Narodnega sveta za generala in se s svojim poveljstvom vselil v palačo okrajnega glavarstva, kjer je prvič zavihrala naša trobojnica. Med tem časom pa tudi v Gradcu, kjer so računali s prikloplitvijo Maribora, niso mirovali. Poslali so v Maribor poslanca Wastiana in brigadirja Ullmanna; prvi naj bi od Slovencev iztisnil čim več prehrane za lačne nemške kraje, obenem je mariborskim Nemcem priporočal politično zvezo s socialnimi demokrati, drugi pa je najavil prihod enega madžarskega polka nemškemu Volksratu v podporo. Ko pa je Ullmann videl, da je prejšnji major Maister postal general, in spoznal v njem neupogljivega vlastodržca, jo je nemudoma odkuril zopet v Gradec.

Tak je bil enodneveni Maistrov mojstrski uspeh, dosežen samo z imponujočo odločnostjo, brez vsakih žrtev, brez naknadne maščevalnosti. Kako klaverni so v primeri s tem vsi razni nedavni puči »visokokulturnih« narodov, barbarsko ugašeni v potokih krvi!

Kljub temu je ostal položaj v Mariboru še dolgo mesecev skrajno težaven. V mestu je poleg slovenskega vojaštva obstajala še močna nemška »zelena garda« (Schutzwehr), ki je s svojo višjo plačo zmamila tudi katerega Slovence v svoje

vrste. Uradi so bili še nemški in jih je bilo treba šele postopoma prevzemati. Prebivalstvo je bilo v ogromni večini nemškega mišljenja, edino primorski begunci so nam tvorili potrebno »ulico«. Poleg tega so Nemci stalno grozili s številnim, oboroženim vojaštvom v Lipnici, ki da samo čaka, kdaj udari preko meje. Tudi iz Pariza so prihajale vsak dan drugačne vesti, tako da so naši malodušneži ne enkrat vezali cule za pobeg. V takih časih je bilo treba jeklenih živcev, hvala Bogu, da jih je Maister imel. Bil je ves čas trdna skala sredi razburkanega valovja.

Velike skrbi so povzročali skoro ves november vojaški transporti. Pomagala je naša dobra organizacija, da so vojaki dobili prehrano, oddali (včasih s primernim pritiskom) orožje in nato čim prej zapustili naše ozemlje. Poznavajoč važnost svoje službe so nemški železničarji izkoriščali položaj in Nemcem na ljubo uprizarjali stavke, ki jih je pa Maister vedno znal zlomiti, včasih zlepa, obljubivši jim ugodnosti pri prehrani, včasih pa tudi s trdno roko, da se ni spuščal z njimi v dogovore, temveč se naslonil na rastoče število slovenskih železničarjev, ki so z občudovanja vrednim naponom vseh telesnih in duševnih sil obvladali tudi najtežjo situacijo.

Pa tudi služba vojakov stražnikov ni bila nič lažja, zato je njih število kopnelo, in Maister je 9. nov. na svojo roko mobiliziral, kar ni bilo po volji nekaterim kratkovidnejšem, ki so vse pričakovali samo od Wilsona. Maister pa je vendar dobil toliko vojaštva, da je lahko vsaj važne kolodvore in skladišča zastražil in da je mogel 20. nov. postaviti že drugi bataljon ter tako dobil potrebno protiutež proti prepotentni nemški gardi, ki je samo čakala prilike, da sama v mestu zagospodari. Toda zopet je bil Maister hitrejši. Ponoči na 23. nov. je na nedosežen način razorožil nemško gardo in tedaj šele je postal Maister ne-

omejen gospodar mesta. Takoj nato je zasedel severno mejo do tam, kjer Slovenci še kompaktno bivajo. Hotel je zasesti tudi Koroško, toda ni smel, ker je spadala Koroška pod kompetenco ljubljanskega poveljstva. Vendar so iz Štajerske, tako Malgajevi borci, na svojo roko šli na Koroško v Podjuno in tam s pičlimi četami bolj markirali ko zavzeli postojanke, kamor bi naj prišle za njimi močnejše čete. Pa jih ni bilo, zato so se morali z občutnimi izgubami umakniti folkserverovcem, ki so jih Nemci na tihem iz vseh krajev in dežel nabrali. Že se je zdelo, da je ves slovenski Korotan za nas izgubljen, tudi na pariški mirovni konferenci, tedaj pa je prišla naša protiofenziva, generala Smiljanič in Maister sta v zmagovitem elanu prodrli do Št. Pavla v Labodski dolini, do Gospe svete in Celovca ter ta lepi kos naše zemlje trdno zasedla. Speč je zasinilo upanje, toda v Parizu so nam priznali samo Jezersko in Mežiško dolino, za ostali del pa določili ljudsko glasovanje ali plebiscit, o katerem je sodil idealist Wilson, da je najpravičnejši način za rešitev sporov, komu naj pripade kak narodni drobec. V praksi pa je ta zamisel, ki je umestna le za paritetne narode, pomenila hudo krivico za koroške Slovence. Tekom več sto let so jim nemški oblastniki po gradovih in uradih znali vcepiti čut manjvrednosti, tako da si bedniki niti misliti niso upali, da bi se mogli kdaj popolnoma otresti nemške gospode. Vsa naša zatrdila jim niso mogla pregnati strahu, da jim bodo Nemci prej ali slej zopet zagospodovali in se nad »nezvestimi« kruto maščevali. Tudi pravkar končani koroški boji so jih hudo potrli. V takih razmerah je nastopil Maister, ki je takrat poveljeval vzhodnemu delu zasedenega koroškega ozemlja, ter iz lastnega nagiba osnoval julija 1919 v Velikovcu Narodni svet, sprva samo za Podjuno, nato pa tudi za Rož. Prvi namen mu je bil po-

magati našim ljudem, jih pomiriti in nato pripraviti za srečen izid plebiscita. Delo, ki ga je Maister zasnoval in poleg vojaških poslov opravljal, se je sčasom razmahnilo v ogromnost. Slo-nelo je na temeljih, ki se morajo edini imenovati pravilni. Narodni svet je bila vsenarodna orga-nizacija, ki je obsegala vse plebiscitno ozemlje. Brez štatutov, pravilnikov, poslovnikov in drugih formalnosti je iskala le eno — delo, ki si je sprti samo našlo primerno obliko. Med glavnim od-borom, ki mu je predsedoval Maister, in krajev-nimi odbori, ki so bili v vsaki večji vasi, so ne-prestano krožila tu poročila, tam navodila. Glavno načelo, da narodno delo res kaj zaleže, je videl Maister v tem, da sloni vsa organizacija vsaj v glavnem na domačinih. V začetku se je zdelo nemogoče pritegniti domačine v Narodni svet; po pravkar prestanih bojnih grozotah so bili še pre-več preplašeni in proti nam prišlekom premalo zaupljivi. Vendar jih je Maister s slovensko pri-srčnostjo polagoma privabil k sejam in jih s po-sebnim vpoštevanjem odlikoval, da so se opogu-mili, nato pa potrpežljivo poslušal, kako so neuki očanci na svoj način razkladali svojo mo-drost. Iz istega razloga je skušal vpreči v plebi-scitno delo v prvi vrsti koroško inteligenco, ne le kar je je ostalo doma, zlasti duhovnike, temveč tudi tiste posameznike, ki so svoj čas bivali na Koroškem kot učitelji, odvetniki, poslanci, po prevratu pa se naselili v Jugoslaviji. Pozival jih je v listih iz vse države, naj pridejo pomagat, in jim obetal izposlovati dopust. Malo se jih je odzvalo, zato pa so se ti tem bolj izkazali. Sicer pa je pomagala vsa legija tistih iz Slovenije, ki so prišli z našo upravo na Koroško kot učitelji, razni drugi uradniki, pa tudi trgovci in obrtniki, orožniki in vojaki. General Maister je skrbel, da se je propagandno delo vršilo kolikor mogoče v isti smeri, in izravnal nastale divergence. Toda

eno je od vsakega, ki je stopil na Koroško, neizprosno zahteval: strankarstvo, ki je baš takrat obhajalo svoje orgije, to naj pusti vsak doma! In ena prvih okrožnic je veljala dnevnemu časopisu in ga rotila, naj vsaj do plebiscita opuste medsebojno blatenje in zabavljanje nad državo, naj nehajo s tistimi zloglasnimi vojaškimi pismi iz Macedonije, ki so bila Nemcem dobrodošlo in najbolj učinkovito orožje. Stranke seve se niso dale motiti, zato je bil poleg dotakratnega »Mira« ustanovljen poseben propagandistični list »Korošec«, ki se je v kratkem tako priljubil, da njegov urednik ni vedel kam z dopisi; toliko jih je prihajalo. Napisani s trdo roko, brez slovnice, včasih z nemškimi črkami so na preprosto ganljivi način izražali prebujeno slovensko mišljenje.

Posebno važnost je Maister polagal, da se pri vsakem stiku z narodom polno upoštevajo vse njegove posebnosti, njegove šege, zlasti pa njegova govornica. Bog ne daj, da bi se smel kdo o koroškem narečju zasmehljivo izražati! Sam se je naslajal nad sočnato koroško govornico in je kar žarel, če je ujel kako posebno originalno besedo ali rečenico. Na shodih se je razvila navada, da je bil kak govor, ki ga je sestavil kak prišlek, podan v domačem narečju, včasih pa je nastopila celo kaka »mojca« v narodni noši. Dobro vedoč, kako so stare navade ljudstvu pri srcu, je začel Maister priporočati narodne noše, s čimer je ženicam in dekletom silno ustregel. Pa so iz starih skrinj spravljale narodne noše, ki si jih pred Nemci niso upale nositi, zopet na dan in postale predmet občudovanja in spoštovanja.

In kaj vse bi se dalo povedati o plebiscitnih shodih! Začetek je tvoril ljudski tabor v Sinči vasi (avgusta 1919), kamor je prišlo na tisoče ljudi, ki so vztrajali ves čas, od službe božje na prostem, ki jo je opravil sam ljubljanski škof ter imel nato krasen patriotičen govor, pa do zadnjega, 24. go-

vora — pač svojevrsten rekord! Zanimivo je bilo opazovati ljudstvo na teh shodih. Sprva v pičlem številu, hladni, kakor da bi prav ne zaupali, so s časom vedno rajši prihajali in se dali tako razvneti in navdušiti, da nam je srce igralo in smo upali na najboljši uspeh pri plebiscitu. Toda s prihodom plebiscitne komisije, ki je na svoj način, toda nam v nepopravljivo škodo tolmačila glasovalne določbe, se je kolo obrnilo. Pri plebiscitu smo južno od Drave dobili sicer večino, ker pa je bil odločilen celokupni rezultat, smo propadli. Kakšno žalost je moral občutiti general Maister, ko je v Beogradu, kamor je bil ob času glasovanja na zahtevo antantne komisije službeno pozvan, ta žalostni izid izvedel, kdo bi to mogel popisati? Sebi in nam v tolažbo je kriknil iz razbolele duše, da so mejniki včasih lažniki, zato narod čakaj in bodi pripravljen!

Od tega časa je začel vidno slabeti, miroval pa ni. Še v pokoju je, kakor svoj čas Cojz, zbiral pri sebi resne in delavne može, se z njimi razgovarjal, najrajši o narodno obrambnih vprašanjih, in svetoval in organiziral. Ni ga več, zato pa ostane v zgodovini prevrata v Podravju kot centralna oseba, ki je s svojimi edinstvenimi kvalitetami rešil prevažno pokrajino materi Jugoslaviji. Slava mu!

*Ob veselih in žalostnih prilikah darujmo
za Družbo sv. Cirila in Metoda!*

NEPORAVNANI RAČUN

V. P.

Čudni gospodarji smo mi Slovenci. Za malenkosti med seboj prepiramo in sovražimo nažive in mrtve, v histeričnem strahu se plašimo pred nevarnostmi od strani, kjer sploh ne obstojajo — ali na veliki neporavnani račun vse naše zgodovine mirno pozabljamo. Vemo sicer, da so nam Nemci od 9. do 15. stoletja odvzeli tri petine nekdanjega našega narodnega ozemlja, vendar gledamo na to našo izgubo kot na nekaj zgodovinsko nujnega, kot na posledico upravičenega pravnega stanja, pri tem pa pozabljamo, da so bili vsi pravni odnošaji med vladajočim nemškim in podložnim slovenskim elementom urejeni v korist gospode, ne pa podložnikov. Naš narod je bil potisnjen na kolena z nasiljem, orožjem in krivo sodbo, ki do danes še ni bila preklicana.

Oglejmo si najvažnejše postavke našega zgodovinskega računa, ki ni niti še toliko star, saj sega samo trideset očetov nazaj.

Uničenje politične svobode. Vojske Karla Velikega zasedejo slovenske dežele in cesar uvede v njih upravo po frankovskem vzorcu. Vsa neobdelana slovenska zemlja postane last nemških kraljev, ki jo po svoji volji in po nasvetu svojih uradnikov-grofov dele med nemške duhovske in posvetne velikaše. S tem je bila slovenskemu plemstvu odvzeta možnost političnega in gospodarskega razvoja, s plemstvom vred pa tudi slovenskemu ljudstvu, ker je bilo, kakor pri vseh narodih one dobe, tudi pri našem plemstvo nosilec in zaščitnik politične samostojnosti. Slovenski knezi, kosezi, blagi in vitezi niso bili samo potisnjeni v stran, temveč tudi na nižjo stopnjo kakor nemška gospoda. Tri stoletja se še drži slovenski

plemič svojega jezika, na svojih malih dvorih čuva slovensko kulturo in tradicijo, posebno na Koroškem, kjer igra še dolgo časa vsaj dekorativno vlogo pri ustoličenju vojvod, ali polagoma izgine drug za drugim. Eni padejo kot žrtve nemškega pohlepa po večji posesti, druge ponemči sorodstvo ali okolica, tretji izumro, večina njih pa tako obuboža, da morajo kot preprosti vojaki v službo k nemški gospodi. Slovenski narod postane brezoblična množica poljedelcev in pastirjev — tlačanov, »uboga gmajna« brez lastnih voditeljev, brez pravice do nošenja orožja, brez borbenega duha in vojaških veščin, nesposobna za uspešen upor proti tlačiteljem, nebogljen v bojih s Turki. Nemško gospodstvo je vrglo ves slovenski narod na najnižjo socialno stopnjo takratne dobe.

Raztrganje slovenskega ozemlja. Nemški samostani in velikaši so na svoja ogromna posestva takoj začeli na veliko naseljevati nemške kmete, ker se med Slovenci pač niso čutili dosti varne. V ozkih alpskih dolinah so nemške naselbine kmalu pretrgale sklenjeno slovensko jezikovno ozemlje. Osamljene slovenske vasi so morale v nekaj rodovih zapasti popolnoma ponemčenju. Kakor okleščene in odsekane veje, odpadejo od našega narodnega debla doline Aniže, gornje in srednje Mure, Murice, gornje Drave in Zilje. Slovenski kmet je moral golih rok in brez pravne zaščite gledati, kako ga uničuje privilegirani nemški priseljenec. Ali eno dediščino nam je zapustil: slovenska imena voda in gora, vasi in ledin, ki jih vsa germanizacija ni mogla zabrisati.

Pokončanje slovenske cerkve. V Kocljevi vzhodno-slovenski kneževini je ustanovil Metod slovensko cerkev z narodnim obrednim jezikom. Do tal so jo porušili nemški cerkveni knezi s salcburškim nadškofofom na čelu. Slovenske dežele so prišle pod oblast nemške cerkve z latinskim obrednim jezikom, kar je imelo usodne posledice

za naš narod tja do reformacije. Prostrani predeli naše zemlje so postali last nemških škofov in samostanov. Vsa višja duhovniška mesta so bila skozi deset stoletij pridržana nemškemu plemstvu in meščanstvu, — izjeme samo potrjujejo pravilo. — Večina nižje duhovščine je bila prav tako tujega rodu. Duše in trpljenja naroda, med katerim so se na široko vsedli, ti tujci niso mogli razumeti, za silo so se naučili par molitvic po slovensko, v ostalem so pa gledali na našega človeka prav tako od vrha, kot posvetna gospoda. Kolikor je pa duhovski stan sprejel vase mladeničev slovenske krvi, so vsi ti ostali ves srednji vek brezpomembni za svoj narod, ker so jih pač vzgojili v tujem duhu in jeziku. Po slovenskih deželah zrasto cerkve, posvečene nemškim svetnikom, nemškim imenom gradov se pridružijo še nemška svetniška imena vasi, trgov in mest ter dokazujejo sredi čisto slovenskega ljudstva vsaj na zunaj nemštvo naše zemlje.

Preprečeni razvoj slovenske kulture. Naš narod je imel svojo visoko razvito domačo kulturo. Nemci sami so nam zanjo ohranili dostojno pričo, freisinški spomenik, dokaz bogastva in sočnosti našega jezika v desetem stoletju. Slovenski duh se je izživiljal v petju, godbi, plesu, pripovedovanju, v šegah in nošah, pri ženitovanjih in pogrebih. Z zatrtjem slovenske cerkve Metodove je nemška cerkev dosegla, da naš narod ni mogel dospeti do najvišje stopnje duhovnega izražanja, do pismenosti. Na slovenskih tleh je uspevala sicer pičlo, ali vendar samo latinsko ali nemško pisana beseda, tuja očesu in srcu slovenskega človeka. Višji življenjski, bolj modni kakor kulturni standart nemške posvetne in duhovske gospode je bil pa našemu ljudstvu samo neznosno gmotno breme, ne pa vzgled plemenitejše kulture.

Uničenje slovenskega gospodarstva. Ker je bila skoro vsa naša zemlja v posesti nemškega

plemstva in cerkve, je ostala našemu človeku samo miloščina z bogate mize slovenske prirode. Gospoda kopiči bogastvo iz truda in znoja slovenskega tlačana, ki zaman tirja svojo »staro pravdo«. Pravice ne doseže, ker njegov gospodar je obenem tudi njegov sodnik. Ko mu končno mine potrpljenje in se v obupu vzpne v upor, ga gospoda z lahkoto potepta in vrže v še sramotnejšo odvisnost. Vse vihre bojnih pohodov so predvsem zadele družino slovenskega kmetiča, gospoda in meščanstvo se je skrilo po gradovih in mestih. V trgih in mestih, po številu prebivalstva še majhnih, se je ugnezdil nemški trgovec in obrtnik, ki je imel v svojih cehih tako trdno oporo, da so mnoge obrti ostale za cela stoletja zaprte slovenskemu človeku. Cehi so v prvi vrsti bili krivi, da so se nemška govorica in nemške navade tako dolgo obdržale po naših mestih in trgih. Nemško gospodstvo je spravilo slovensko ljudstvo na beraško palico.

Navedenih pet najvažnejših postavk iz velikega računa je zadostovalo, da je nemški oblasti uspelo popolno ponemčenje treh petin slovenske zemlje. Proti koncu srednjega veka doseže germanizacija svojo južno mejo, na kateri obtiči za tri stoletja iz vzrokov, ki niso izvirali iz slovensko-nemškega odnošaja. Slovensko notranje ozemlje pa je bilo že tako prepojeno z nemškim življem in jezikom, naš narod tako socialno ponižan, da je splošno veljalo za nevredno priznavati se za Slovence. Ni čuda, da nahajamo v nekem nemškem potopisu iz prve polovice preteklega stoletja dve značilni zgodbici. Na Polskavi je nemška gostilničarka pred tujim gostom poudarjala svoje zaničevanje do Slovencev, v Trstu je pa bil potopisec celo priča prizoru, kako sta italijanski deklici odgnali slovensko z besedami: »Poberi se, Slovenka! Ti se ne smeš igrati z nama, medve sva

Italijanki.« In komaj sedemdeset let nazaj imamo pričevanje slovenskega popotnika, ki je nagovoril v vlaku od Ljubljane do Litije domačega duhovnika po slovensko, da je dobil odgovor: »Kaj ne znate nemško, pri nas govore samo kmetje slovensko.«

Z letom 1848. bi moralo tudi Slovencem v Avstriji zasijati solnce svobode, ali kratke so bile sanje o nemški pravičnosti. Tudi slavni § 19. decemberske ustave iz l. 1867., ki je določal: »Vsi narodi države so ravnopravni, in nobenemu narodu ni kratiti pravice, da sme braniti in gojiti svojo narodnost in jezik«, se ni premaknil s svojega papirja. Avstrijsko nemštvo, idejno podžigano od vsenemškega gibanja, podpirano od avstrijske vlade in vsega nemškega upravnega aparata, gmotno bogato založeno s potrebnimi sredstvi, prične v osemdesetih letih preteklega stoletja novo ofenzivo na slovensko zemljo. Napad vodijo avstrijski »Deutscher Schulverein«, berlinski »Allgemeiner deutscher Schulverein« in l. 1889. ustanovljeno nemško-gospodarsko društvo »Südmark«. Pozneje se jim pridružijo za posamezne pokrajine še »Volksrati«, ki dajejo smernice za politično borbo. Slovenske izgube so bile strašne. V kratki dobi 35 let je bilo ponemčenih več kot 100.000 slovenskih duš, 150.000 slovenskih mož in mladeničev je moralo po svetu s trebihom za kruhom, v Ameriko, v Vestfalijo. Naša mesta, trge in industrijske kraje je napolnila premišljena nemška kolonizacija s svojimi uradniki, profesorji, železničarji, trgovci in privatnimi nameščenci. Med Št. Iljem in Mariborom našeli »Südmark« rajhovske protestantovske kmete. V našem Primorju dobi s pristankom avstrijske vlade 40.000 italijanskih državljanov (renjokolov) dela in dobrega zaslužka. V zaslepljenem sovraštvu do Slovencev so avstrijski Nemci kljub geslu »von Belt zur Adria«

rajši podprli italijanske aspiracije na našo zemljo, kakor da bi dali pravico svojim lastnim državljanom.

V svojem brezmejnem napuhu je nemški narod sam zagazil v pogubo. V nameri, da izbriše s karte Srbijo, da končno pomete s Slovenci, Čehi in Poljaki, je posegel po orožju in — bil premagan.

Kolo usode se je obrnilo. Po izgubljeni vojni je nemški hrast, čeprav še košat v svojih vejah, začel hirati pri koreninah. Izgube v vojni, gospodarski polom in socialne zmede slabe življenjsko moč nemškega naroda v Nemčiji in v Avstriji. Nemška žena, nekdanj poveličevani vzgled dobre gospodinje in skrbne matere, noče več roditi. Pred vojno je bila v Nemčiji in Avstriji današnjega obsega tretjina prebivalstva mlajša od 15 let, danes samo še šestina. Nemški statistiki so izračunali, da bo leta 1940. štela Nemčija okoli 65 in pol milijona, Avstrija 7 milijonov prebivalcev, nakar bo njih število začelo polagoma padati. Leta 1950. bo število že manjše od današnjega, za leto 1975. pa prerokujejo Nemčiji samo še 50 milijonov in Avstriji 5 in pol milijona prebivalcev. Medtem bo število Slovanov v Evropi že močno prekoračilo polovico vsega njenega prebivalstva.

Približuje se čas, ko bo treba izvleči na dan neporavnani račun. Sami sebi si bomo morali pripisati, ako ga ne bomo iztirjali boljše kakor smo ga leta 1918.

*Kdor ljubi narod in državo, podpira
»Družbo sv. Cirila in Metoda«.*

DESETA BANOVINA

RUDOLF KRESAL

Eden najsilnejših tvorcev današnje jugoslovanske države in svobode jugoslovanskega naroda je bil jugoslovanski izseljenec, ki smo mu do zadnjih let zaradi raznih domačih trenj in bolj ali manj neurejenih razmer posvečali vse premalo skrbi. Vse premalo smo se spominjali tistih stotisočev naših ljudi, ki so morali v široki svet zaradi kruha ali kot politični izgnanci iz bivše avstro-ogrske monarhije in nekdanjega osmanskega carstva, v katerih so ječali slovenski, hrvatski, srbski in črnogorski narod. Skoro nič se nismo spominjali ne v nacionalnem ne v ekonomsko-političnem pogledu tistih žrtev, tistih sinov in sestra od Gospe svete do Dževdželije, ki so pomagali v najhujših dneh svetovne vojne graditi v tujini svobodo jugoslovanskemu ljudstvu, ki so z vsemi svojimi silami pripomogli do ustvaritve močne jugoslovanske države. To so vsi izseljenci v Evropi in Ameriki in Avstraliji, vsi oni, ki so danes v daljnem svetu prepuščeni samim sebi, ki so odvisni le od dela svojih rok in svojega duha. Nad en milijon jugoslovanskega naroda živi v tujini — to je

deseta banovina,

raztresena širom sveta.

V interesu naroda in države je, da tej deseti banovini danes ne posvečamo nič manj skrbi, kakor devetim banovinam v mejah naše države. Zakaj ta deseta banovina v širnem svetu je prav za prav ona, ki je dala v borbi za osvobodjenje našega naroda poleg naših borcev po vseh evropskih bojiščih največ junakov, dejansko doprinesla največ žrtev. A ne le to, ta deseta banovina je bila prav tisti činitelj v delu za osvoboditev na-

šega naroda, ki je tudi v gospodarskem pogledu nudila največjo pomoč. — Saj je naše izseljeno ljudstvo pošiljalo do leta 1931 letno preko ene milijarde dinarjev, kar je bilo za mlado jugoslovansko državo v marsikakem pogledu življenjskega pomena. Prav tako je pa naš izseljenec zlasti v Ameriki doprinesel tako v kulturnem kakor gospodarskem pogledu toliko žrtev »*Jugoslovenskemu odboru*« in drugim nacionalnim organizacijam na teritoriju ustvarjajoče se nove slovanske države, da smemo in moramo govoriti, da je današnja jugoslovanska država v zelo, zelo veliki meri delo jugoslovanskega izseljenca.

Kadar pada iz človeka ploha besed, se ne more ubraniti vtiska, da je pri nas doma res skoro da največje dejanje: Razlivati črnilo. Vendar, kakor so nas poprej davili tuji trinogi, tako nas davi danes gospodarska kriza poleg neštevilnih naših nasprotnikov, ki nam ne dajo tistega razmaha, da bi se mogli slehernemu, ki je količkaj žrtvoval, oddolžiti po pravični meri.

Pa če že nimamo dejanj, priznajmo vsaj z besedami, da je uprav domovina izseljencu največji dolžnik.

Največja tragika našega človeka je bila ta, da je moral rodno zemljo zapuščati ne le zaradi bede, temveč tudi zato, ker je bil Slovenec, Hrvat ali Srb, ker je bil kljub šeststoletnemu germanškemu pritisku še zmeraj nacionalno zaveden človek v polnem pomenu besed. Tako se je izseljeval z naših tal zlasti kmečki živelj. Med izseljenci je polnih 90% kmetov in le 10% rokodelcev in rudarjev, najmanj pa inteligence. Tako je bil naš kmet, naš siromak, v tujini najsilnejši glasnik našega trpljenja in naše kulture. Šel je v svet brez beliča, pregnan po krivdi tujih gospodarjev avstroogrške in turške monarhije s svoje

zemlje, na katero se je selil tujec. Iztrebljenje našega naroda je bila ne le samo pobožna, temveč najsvetejša želja teh držav. Ali človek obrača, Bog pa obrne. Naš človek v tujini je postal veliki čuvar svoje domovine. Kmet se je izseljeval večji del le začasno, da si je v tujini priboril nekaj prihrankov in se potem vrnil. Nato so tisti, ki so se po dolгих letih vrnili, znova postavili svoje poprej na boben pognane domove in obogačeni s stoterimi, s krvavimi žulji prisluženimi izkušnjami, bili pionirji v gospodarskem napredku naše vasi, v nacionalnem pogledu pa sleherni njih odločen nasprotnik sultana in cesarja.

Kakor je bil do krize naš izseljenec skoro da edina pozitivna plat v finančnem pogledu našega gospodarstva, tako se je ob nastopu krize pričela ta dobrota strahotno krhati. Dohodek od izseljenskega kapitala je postajal vse manjši in dosega danes letno komaj, komaj še 200 milijonov dinarjev. Rastoča beda, brezposelnost po vseh državah in zopora mej ne dajo več govoriti o izseljenskem vprašanju v kakem posebnem pogledu, danes se to vprašanje že umika drugačnim problemom, ki tarejo po vsem enako vse narode in sicer so vsi ti problemi eno samo veliko vprašanje, kako dati vsem kruha.

Do nastanka krize se je iz naše države izseljevalo letno preko 12 tisoč duš v prekomorske dežele, v evropske pa dvakrat toliko. Zdaj se jih izseli vseh skupaj le še okoli 2000, a ti se kaj kmalu vrnejo drug za drugim, še bolj ubogi, brez kruha in brez strehe.

Število tistih, ki se vračajo iz Amerike v domovino, dosega letno že prav tako 12 tisoč duš. Najhujše je pa to, da se vrača le večji del tistih, ki jih je kriza gospodarsko po vsem uničila. V Ameriko je prišlo do lanskega leta okoli 3000 ljudi mesečno, zapuščalo jo je pa okoli 12 tisoč duš. Nekoč obljubljena dežela, ki je sprejemala z raz-

prostrtimi rokami sto in sto tisoč dela in kruha potrebnih, jih danes vrača spet tja, od koder so prišli — ali pa ginejo na njenih tleh od vsega sveta pozabljeni.

Prav v tem je vsa perečnost izseljenskega vprašanja, kako rešiti naše ljudstvo v tujini in kako preskrbeti tiste, ki se brez vsakih sredstev vrnejo v domovino. — Rešitev tega vprašanja ne more biti samo delo neke socialne politike, ki mora kakorkoli in kolikorkoli skrbeti za naše ljudstvo doma in v tujini, temveč je rešitev tega vprašanja delo vse države, vsega naroda. Izseljenca moramo ohraniti v nacionalnem, kulturnem in gospodarskem delu v korist domačih tal. Mednarodne pogodbe, v kolikor obstajajo za obrambo izseljenega ljudstva, so povsem nedostadne, ali jih pa po nekod vobče ni. Vprav porazno je pa dejstvo, da socialno-pravnih pogodb med našo in nekaterimi državami, ki so proti nam celo zelo prijateljske, le v našo škodo občutno pogrešamo.

Točnih podatkov, koliko je našega naroda v tujini, ni mogoče navesti, ker je izseljenska služba do zadnjih let bila silno pomanjkljiva, pred vojno je pa sploh ni bilo. Naslednje številke so le približne: V Kanadi je 18.000 naših, v Severni Ameriki 700.000, v Centralni Ameriki 4000, v Argentini 120.000, v Boliviji 1500, v Braziliji 40.000 v Čilu 12.000, v Urugvaju 3000, v Paragvaju 1500, v ostalih državah Južne Amerike 2000, v Avstraliji 10.000, v Novi Zelandiji 3000, v južni Afriki 1500, v severni Afriki 2000, v Nemčiji (sami Slovenci) 40.000, v Luksemburgu 2500, v Belgiji 15.000, v Franciji 40.000, v Holandiji 3000, v ostalih državah 30.000. Vseh skupaj torej nad en milijon duš jugoslovenskega naroda.

A da se je ta milijon naših ljudi v svetu res dostojno predstavil, dokazuje neštevilno sodb o njem v vsem svetovnem tisku. Veliko se je pisalo

o žilavosti, o kremenitosti in pridnosti Slovencev, prav tako o naših bratih Srbih in Hrvatih. Sodbe o Slovencih v tujini so nam že dovolj znane, zato naj navedemo nekaj lepih dejstev o Srbih in Hrvatih.

Veliki ameriški pisatelj Jack London se v svoji znameniti knjigi: »*Dolina meseca*« spominja Dalmatincev v Kaliforniji, ki so znani kot najboljši sadjerejci in se zlasti odlikujejo v gojenju jabolk. Jack London piše:

»Pomislite! Dvanajst juter zemlje zasajenih s samimi jablanami! Ali veste, kako pravijo »Pajaro dolini«? — Pravijo ji »*Nova Dalmacija*«.

Pred več leti so semkaj prišli Dalmatinci kot najbednejši izseljenci, siromašni kakor cerkvene miši.

Najprej so delali kot dninarji pri trgatvi, pozneje so po malem pričeli kupovati sadje, ki so ga sami obrali. Čim več so zaslužili, tembolj so razširjali svojo trgovino. Kmalu so najemali sadne vrtove za dalj časa, a zdaj kupujejo že zemljo. Sprva so zaslužili 2% do 3%, zdaj so zadovoljni s 100%. Če pa znaša zaslužek le 25% do 50%, potem se jim zdi, da je že ves svet narobe.«

In malo pozneje piše v isti knjigi:

»Res — *Nova Dalmacija* je pravi raj jablan. Poglejte, kaj so Dalmatinci iz te zemlje ustvarili; Danes je ona prava znamenitost in veliko tujcev pride tjakaj le zato, da jo vidi, zlasti v dobi cvetočih jablan ali ko jabolka dozorevajo.«

Tako govori Jack London o Dalmatincih. Tako misli tuj človek o Slovencih, Hrvatih in Srbih, tako govore vsi, ki so jih kdaj videli pri delu. Pa naj si je to v Ameriki, Nemčiji, Franciji, Avstraliji ali kjerkoli, povsod poznajo Jugoslovana kot enega najpridnejših in najbolj poštenih in zdravih delavcev.

Deseta banovina je na vsej črti zmagovita. Svetovni tisk, ameriški in evropski, je dal našim ljudem izpričevala, tolikšna priznanja njihovemu delu, kakršnih ni bil menda deležen noben drug narod. Poleg tega se pa imamo zahvaliti nekaterim našim duhovnim veličinam med izseljenci v največji meri za tako uspešen izid našega osvobodilnega boja in za prikaz našega naroda in njegovih pravic drugim narodom.

Med temi je prvi slavni ameriški fizik in izumitelj Mihajlo Pupin, ki je v Ameriki veljal v pogledu jugoslovenske nacionalne propagande več kakor vsa poslaništva in vsi konzulati, in nas poznajo po njem prav tako, če ne še bolj, kakor po naših bojnih zmagah. Iz domovine je šel v Ameriko kot navaden pastir in se povzpел po isti trpljenja polni poti, ki jo je moral doživeti vsak naš izseljenec, do svetovno znanega izumitelja, ki uživa danes v najvišjih znanstvenih krogih nesporno priznanje. *Ta učenjak naše krvi je bil tisti dobri in silni duh, ki nam je ob prevratu rešil Bled, severo-zapadni del Gorenjske in prav tako vse kraje severno od Drave in Dunava.*

In naj pogledamo na naše izseljeno ljudstvo kakorkoli, vidimo res veliko njegovo Golgato — a hkrati tudi to, da nam je bilo skozi vsa leta naše borbe pred vojno, med vojno in po vojni le v blagoslov. Zato je naša sveta dolžnost, da mu danes, ko mu od vseh strani grozi gospodarski in nacionalni pogin, z vsemi silami pomagamo.

Prav tako, kakor Mihajlo Pupin, je ponesel v svet slavo našega imena in moč naše krvi drugi veliki izumitelj, Nikola Tesla, o katerem je dejal veliki ameriški učenjak B. Behren:

Če bi industriji vzeli Tesline izume, tedaj bi se ustavili v tovarnah vsi stroji, ustavili bi se vozovi cestne železnice, naša mesta bi bila brez razsvetljave, delavnice mrtve in zapuščene.

Pa Golgota slovenskih izseljencev v Westfaliji, ki so se pogreznili v nepregledna močvirja do neprecenljivih zakladov kot pionirji velike, težke nemške industrije, tam, v Westfaliji je slovenskih grobov kakor na kakem velikem bojišču.

Ob spominu na to delo našega izseljenca moremo, vsaj mislim tako, s ponosom gledati na našo preteklost, z veselim upanjem v našo bodočnost. Dali smo svetu poleg neštetihi tisočev pridnih in poštenih rok tudi nekaj največjih duhov, kar jih premore doslej človeštvo. Vendar Mihajlo Pupin in Nikola Tesla nista edina velika sinova jugoslovanskega naroda, ki sta svetu dokazala silo našega duha in nas svetu pokazala kakor enako vreden narod z drugimi narodi. Koliko naših sinov je izginilo v tujem morju, ki so izgubili stike z domovino. Koliko njih je delalo in poginilo, o katerih ne bomo nikoli nič izvedeli. Prav tako kakor med Srbi in Hrvati je mnogo imen tudi med Slovenci, ki so se odlikovali na vseh popriščih velikega dela, zlasti pa v strogo duhovnem pogledu in kot najboljši organizatorji jugoslovanskih izseljencev.

Prvi, ki so se v Ameriki pričeli narodnostno organizirati, in sicer na verski podlagi, so bili Slovenci. Kdaj so postavili prvo slovensko katoliško cerkev, ni znano. Danes je v Ameriki 43 slovenskih župnij s 100 svečeniki, 31 hrvatskih katoliških župnij, 2 grško-katoliški župniji in 34 pravoslavnihi parohij. Slovenci imajo v Lemontu svoj samostan z bogoslovno akademijo, Srbi pa v Libervylu samostan sv. Save z velikanskim posestvom. Od leta 1926 imajo tudi svojega episkopa. Skupna vrednost cerkva naših izseljencev in k njim pripadajočih poslopij ter posestev je cenjena na 5 milijonov dolarjev. Večji del cerkva je pa tako zadolženih, da utegnejo kaj kmalu preiti v tujo last, kar bi bilo za naše ljudi v narodnem pogledu neprecenljiva škoda. Ta škoda

bo v toliko večja, ker si prizadeva ameriška šola, posamezne ameriške organizacije in vsa ameriška javnost, da priseljence čimprej popolnoma amerikanizirajo. Ker v nobeni državi, tudi v Ameriki niso dovoljene drugojezične narodne šole, so zaradi tega kraj cerkva nastale konfesionalne šole s pomočjo šolskih sester in drugih redov, v katerih poučujejo naše otroke materinščino, zgodovino in zemljepis domovine. Predlanskim je bilo v Ameriki 40 naših konfesionalnih šol, v katerih se je učilo okoli 12 tisoč slovenskih, hrvatskih in srbskih otrok.

Na prostoru 42 milijonov km², od Aljaske do Ognjene dežele, na katerem so raztreseni naši izseljenci, ni veliko krajev, kjer bi bili naši naseljeni v večjih skupinah. V tem pogledu je precej dobro v Severni Ameriki, manj v južni, kjer se naš človek živi pretežno od poljedelskega dela. Zato je o društvenem življenju mogoče govoriti le v Severni Ameriki in v Westfaliji. Kakor v Westfaliji so tudi tukaj v teku let nastale številne socialne in gospodarsko pomembne organizacije, ki vrše jugoslovansko nacionalno propagando in skušajo z vsemi silami naš rod ohraniti. Nastale so seveda v prvi vrsti iz socialnih potreb, a narodnostno so se udeleževale tembolj, v kolikor hitreje je propadal naš rod. Trenutno je v Ameriki še 3 tisoč podpornih društev, od katerih je 2700 včlanjenih v 15 centralnih zvezah z 270 tisoč člani in s premoženjem, ki znaša 19 milijonov 500 tisoč dolarjev, zavarovalna vsota članstva pa znaša 170 milijonov dolarjev. Te velikanske številke so dovolj zgovoren dokaz krepkega dela, poštenosti in organizatoričnosti našega človeka. V teh društvih se pa vrši danes tudi neusmiljen boj proti asimilaciji, ki gre že neizprosno zmagovito pot, ker v Ameriko ni več svežega, z zdravim nacionalizmom prežetega dotoka. Kljub temu, da izhaja v slovenskem in srbo-

hrvatskem jeziku še okoli 50 listov, med njimi 10 dnevnikov, je boj za ohranitev našega življa zaradi krize od dne do dne trši. V tem pogledu je veliko bolje v Westfaliji, kjer so se vsa društva, katoliška in napredna, združila v eno samo močno centralno zvezo, katere namen je, da prikaže našo državo in naš narod dostojno sodobni Nemčiji in nam ohrani nacionalno zdrav rod.

Če pomislimo kako življenjskega pomena je bil za nas izseljenski kapital, se moramo po vsem tem prikazu sedanjega stanja naših ljudi v tujini upravičeno bati, da deseta banovina izgine, ž njo pa štirinajsti in najbogatejši del našega naroda.

V povojnih letih je prišlo v našo državo izseljenskega denarja 250 milijonov dolarjev, t. j. 15 milijard dinarjev, ali 32 milijonov dolarjev več kolikor znaša skupna vsota vseh naših zunanjih posojil, ki jih je v teku let sklenila država. Vendar je danes dotok, kakor že rečeno, tega denarja minimalen in ne presega letno 200 milijonov dinarjev. Tisti izseljenci, ki ga še imajo, se pa bržkone ne mislijo vrniti. A teh ni več toliko, kolikor jih je bilo pred krizo. Z nastopom krize so v Ameriki banke propadale druga za drugo prav tako kakor v Evropi, z njih propadom je pa izginil velik del denarja naših izseljencev, velik del našega narodnega premoženja doma, ki so ga v dobri veri naložili v razna gospodarska bančna podjetja. Po tem polomu se je večji del izseljencev spet spomnil domovine, nacionalna zavest je v njih iznova oživela. Sicer pa ni treba preveč poudarjati, da nacionalnost posameznika pada progresivno z naraščanjem njegovega imetja. In v kolikor bolj je izseljenec siromašnejši, toliko bolj misli na svoj domači kraj. To je treba v nacionalno kulturnem pogledu pametno izkoristiti.

Prav tako kakor je kriza oškodovala posameznika, so pa bile oškodovane tudi izseljenske organizacije. Podporni fondi so ponekod izčrpani

do dna in nedostaja že vsakršnih sredstev za uspešno borbo proti asimilaciji, pa naj si je to Westfalija, Avstralija, Afrika, Severna ali Južna Amerika.

Zato smo na vrsti zdaj mi, da pomagamo izseljencu, da se mu vsaj malo oddolžimo za njegovo tako plodno delo v nacionalni borbi pred prevratom in po prevratu. Izseljenec od nas nikakor ne pričakuje velikega kapitala! Vesel je, če mu pomagamo v njegovem nacionalnem-kulturnem boju, ki naj prepreči propad našega naroda, da ga ohranimo za bodočnost naše države, izseljenca kot eno najmočnejših nacionalnih in gospodarskih sil.

SMO OTROCI IZ DEŽELE LEPE VIDE

MARA LAMUTOVA

Vzeli so nam rodno zemljo,
vzeli nam svobodna vesla,
težka je usoda, dragi bratje,
v vaše kraje nas zanesla...

Smo otroci iz dežele Lepe Vide,
iz dežele rož in sonca,
iz dežele tihih borov,
iz dežele belih jadr,
iz dežele sivih skal,
kjer na večer zlato sonce
sprejme hladen morski val.

Kdor še ni ponoči gladen begal
sredi tujih in neznanih cest,
kdor nad lastnim se brezdomstvom
bridko ni razjokal —
ta ne ve, kaj je boleost...

NARODNA IDEJA

GOSPOSVETSKI

»Slovanska zemlja Slovanom!«

I.

V Velikovcu na Koroškem so Nemci postavili spomenik kot spomin na zmago pri plebiscitu 10. okt. 1920. in na spomenik so zapisali besede:

Sie nahten wie gierige Raben
und wollten die Heimat haben,
doch als wir, ein tapferes Heer,
begeistert zur Wahlschlacht zogen,
da sind sie davon geflogen,
und vergassen der Wiederkehr!

Po slovensko bi se to reklo:

Kot krokarji grabežljivi so prišli,
domovino vzeti nam imeli so v misli,
pa ni nas ustrašila volivna bitev,
kot hrabra vojska šli smo v boj vroč —
tedaj odleteli so proč,
in so pozabili na vrnitev!

In v Št. Pavlu v Labodski dolini na Koroškem so tudi postavili spomenik nemški zmagi in so vklesali vanj datum: 27. XII. 1918. Ta dan so pregnali Jugoslovane iz Št. Pavla. Na spomeniku stoje besede:

Kein Glück so hehr und rein,
als treu dem eig'nen Volk zu sein!

Den Befreiern — die Befreiten.

Po slovensko:

Ni je sreče tako zvišene in čiste
kot ohraniti zvestobo lastnemu narodu!

Osvoboditeljem osvobojeni.

In v Celovcu imamo kar tri spomenike, ki naj pričajo, da se je Nemcem posrečilo Celovec in Koroško ohraniti nemštvu: vojak na Kolodvorski cesti, ki srepo gleda proti Karavankam; Bernard Šponhajmavec, ki stoji na Starem trgu in gleda proti vzhodu. »Prišel je iz Nemčije,« je rekel koroški deželni glavar pri odkritju spomenika, »in kaže Koroški pot nazaj v nemško domovino (v Veliko Nemčijo),« — in slednjič lev, ki z visoko dvignjeno glavo gleda proti Sloveniji.

To je nekaj primerov, kako naš nemški сосед ceni narodno idejo in ji stavi spomenike. Kje imamo mi take spomenike, v spomin na osvobojenje našega naroda iz tujčevega jarma?

K nemškemu plebiscitnemu spomeniku v Velikovecu pripominjam, da taki plebisciti starih krivic ne popravijo, prej potrdijo! To nam ne priča le koroški, temveč tudi plebiscita v Zg. Šleziji in v Mazurskem ozemlju, kjer živi pretežno slovansko prebivalstvo. Kako naj se to ljudstvo, stoletja potujčevano, v šolah sistematično v tujem duhu vzgajano, odloči za svojo slovansko državo? Taki plebisciti so *nemoralni!* — *Slovanska zemlja Slovanom brez plebiscita!* — tako zahteva pravičnost. Zakaj naj se šele glasuje o tem, čegavo naj bo, kar je naše? Ali naj bo plebiscit tujcu nagrada za tisočletno zatiranje našega naroda?!

In druga pripomba. »Bližali so se kot grabežljivi krokarji in so nam hoteli vzeti domovino.« Komu smo hoteli kaj vzeti? Nemcem? Ne, njim nismo hoteli ničesar vzeti. *Mi smo hoteli samo svojo slovansko zemljo in naš narod rešiti izpod tujega jarma.*

Toda Velikovec, Celovec, Pliberk, Beljak so vendar nemška mesta! Tako nam pravijo. Odgovarjamo: »Da, nemška, pa obljudena s posili ponemčenimi Slovenci. Od nekdanj bi bila to slovenska mesta, če nam ne bi v njih tisoče in tisoče otrok slovenskih priseljencev ponemčili! Ta mesta

se rede s slovensko krvjo!« To je bridka, a resnična žaloigra slovenskega rodu na Koroškem!

Hoteli smo torej *samo našo slovensko zemljo*, ki sega do vrh Dobrača, do vrh Osojskih Tur med Vrbskim in Osojskim jezerom, do vrh Sv. Helene ali Magdalenske gore nad Celovško ravnino, oziroma nad Gospo sveto ter do vrh Svinje planine za Velikovcem. Cela Koroška je bila nekóč slovenska. Po celi nemški Koroški najdete slovenska krajevna imena. Gori ob vznožju Velikega Kleka je nekoč prebival slovenski rod. A te ponemčene Koroške nismo več reklamirali zase, hoteli smo samo našo sedanjo *Slovensko Koroško*. Ne kot »grabežljivi krokarji«, temveč kot lastniki nam ugrabljenega rodu in zemlje smo hoteli poseči po svojem imetju. Nismo uspeli, in to je naša tragika. To nepozabljivo gorje je grenka dedščina pokojne Avstrije. Svoje narode je vladala in jih držala v verigah sužnosti po znanem geslu: »Divide et impera!« Kot narod Slovencev nismo smeli nastopati; dovolili so nam, da smo se smeli igrati v svetovni zgodovini Korošce, Kranjce, Štajerce, Primorce in Prekmurce. Skupnosti nismo poznali, zato nismo imeli ne narodne zavesti ne ponosa. Poznali se nismo, in to je vzrok naše tragedije v Korotanu. Le oni narod ima bodočnost, ki nosi v svojem srcu in duši živo narodno zavest, idejo skupnosti in toplo ljubezen do svojcev rojakov in rodne zemlje.

Opozarjamo na božične in velikonočne razglednice in na kolke Družbe sv. Cirila in Metoda.

KORENINA NARODOVEGA ZDRAVJA IN MOČI

SLAVOLJUB

Bil sem pred nekaj leti v koroški vasi ob jezikovni meji in sem vprašal neko ženo, če so ljudje tod še Slovenci. In je rekla: »Ni jih več.« In sem jo vprašal: »Kam pa so izginili, saj so tod živeli Slovenci?« In je odgovorila: »*Pomrli so.* Šola je nemška, cerkev nemška.« — »*Pomrli so,*« značilen odgovor. Tekom zadnjih 50 let so Slovenci v onem kraju izumrli. — Ali jih je vzela kuga, ali so jih pokončali? Ne eno, ne drugo. *Mladino* so vzgojili nemško, in ko je ta dorasla in so ljudje, ki so še bili Slovenci, pomrli, je bil kraj nemški.

Mi se zgražamo nad takim brutalnim ponemčevanjem našega ljudstva in naše zemlje, in po pravici! Že Jarnik je trdil, da se na Koroškem pomakne jezikovna meja vsakih sto let za eno uro hoda proti jugu. Zdaj gre to še hitreje, kajti boljšega sredstva za potujčenje ljudstva ni, kakor je potujčevalna šola. In na Koroškem opravlja to prokleta delo že nad 60 let laži-utrakvistična ponemčevalna šola.

Mi žalujemo za tem ponemčenim slovenskim rodом, bridko nam je ob spominu na potujčeno slovensko zemljo.

A pri tem moramo pomisliti tole: Ali ne izgubljamо tudi znotraj narodnostnih mej? Ali ne usiha moč in sila naroda pri njegovem vrelcu? Ali ni število zibelk tudi med našim narodom vedno manjše? — V Italiji in v Nemčiji bijejo odločen boj proti padanju rojstev, kajti padanje rojstev je počasno umiranje naroda. Ali res hočemo že

umreti, ko smo še komaj začeli živeti? Imamo res tako malo življenjske energije v sebi?

Profesor dr. Gruber piše: »Narod, država, koje člani nimajo več življenjskega poguma, da bi vzeli nase odgojo otrok in bi za to doprinesli žrtve; narod, država, koje pripadniki omejujejo število otrok do skrajnosti, sta prej ali slej obsojena na pogin.« Zaman je ves boj za lepšo bodočnost naroda, če hlepi le po mehkužnem uživanju in noče več vzeti nase žrtev za otroka! Narodnosti je treba dati vsebino, in ta je zarod. Narod bodo rešile tiste matere, ki se žrtvujejo za svoje otroke. Čast in slava takim materam!

Bodočnost imajo narodi, katerim je sveto načelo, da je prvi namen zakona: otrok.

SPOMNIMO SE . . .

PAVLA HOČEVARJEVA

Jako pestro je danes področje javnega ženskega dela: dobrodelnost, stanovske zadeve, borba za ženske pravice, skrb za napredek žene v idejni in materialni kulturi. Nove potrebe so rodile nova društva in teh je toliko, da smo skoraj pozabile na zibelko našega ženskega prebujenja, na Družbo sv. Cirila in Metoda.

V tisti dobi, ko so znale naše matere po kmetih komaj čitati in pisati, ko so se naše meščanke izobraževale po nemških samostanih in je bila gladka nemška beseda najvažnejši dokaz ženske izobrazbe, so se začele po naših pokrajinah širiti podružnice Družbe sv. Cirila in Metoda. Namen te ustanove je bil probujanje in utrjevanje narodne zavesti po obmejnih krajih. S tem, da je družba med vsemi plastmi naroda zbirala denarna sredstva za šole in knjige, pa je istočasno probujala in utrjevala narodno zavest vsega našega ljud-

stva. Klic Družbe sv. Cirila in Metoda je bil prvi glas, ki je zdramil našo ženo iz narodne brezbriznosti; nujna posledica tega osveščanja pa je bilo splošno kulturno in v veliki meri tudi socialno probujenje naše žene. Prireditve Ciril-Metodovih podružnic so pozvale ženstvo k prvemu javnemu delu. Sodelovanje pri narodnih veselicah, deklamacije, govori in petje, uporabljanje narodnega kolka, kupovanje vžigalic in kavnih primesi v korist družbe, to vse je klicalo ženo pri ognjišču in knjigi, naj dvigne svojo misel više in prepoji svoje vsakdanje delo z idealnejšim pogledom.

L. 1887. so ustanovile tržaške Slovenke prvo žensko podružnico Družbe sv. Cirila in Metoda. To je bila obenem tudi *prva izključno ženska organizacija med Slovenkami*. Kmalu je število ženskih podružnic naraščalo. Žena je prinesla v društvo marsikatero novo misel, predvsem je razširila društveno področje v dobrodelnem pravcu. Tako se je v okrilju prvih podružnic vzgajal naraščaj za bodoče javne delavke: žene in dekleta so dobile tu prvo pobudo za globlje narodno in socialno osveščanje. Razvoj časa je kmalu odprl ženam nova delavna področja. Ne vsem. Marsikatera je videla izpolnjevanje javne dolžnosti le v sodelovanju pri narodnih veselicah, globlje ji pogled ni segel.

Potrebe, ki danes kličejo ženo k javnemu delu, so tako žive in neposredne, da so ji skoraj zadušile zanimanje in smisel za prva ženska društva — Ciril-Metodove podružnice. In vendar je tudi ta ustanova še vedno nujno potrebna. Saj je tam v obmejnih pasovih še toliko naših ljudi, katere drugorodci kulturno in gospodarsko duše in katerim je naša duhovna in materialna pomoč še tako zelo potrebna. Poleg splošnih gospodarskih težav, ki tarejo nas in ves svet, trpe naši ljudje še poseben del gospodarskega in kulturnega gorja na račun svojega slovenskega pokole-

nja. Ti naši bratje in sestre imajo še oni ideal, ki je bil nekoč tudi nam najsvetejši in ki se nam je izpolnil z ustanovitvijo lastne države.

Sleherni človek ima v svojem srcu kotiček, ki je posvečen tihim spominom mladih let in topli tradiciji domače družine — sleherna žena naj bi imela v svojem srcu zapisano Družbo sv. Cirila in Metoda kot topel spomin in sveto tradicijo iz prve dobe našega osveščanja, prvih ženskih društev. Uvrstimo v seznam dobrodelnih in narodno-prosvetnih ženskih društev tudi žensko podružnico Družbe sv. Cirila in Metoda — pionirko naših ženskih organizacij.

NAŠA MLADINA IN ŠPORT

Ne pišem teh vrstic za našo povprečno mladino, ki navadno resnih stvari sploh ne čita. Besede so namenjene staršem, vzgojiteljem in prijateljem mladine.

Nisem tako hud črnoglednik, da bi odrekal naši povojni mladini vseh dobrih lastnosti, nisem starokopitnik, da bi samo tarnal, moraliziral in poveličeval predvojno našo mladino; tudi nisem tako strog in brezsrčen, da bi ne privoščil mladini vsakovrstnega poštenega razveseljevanja do razposajenosti. Resnica pa je, da je po vojni zajela našo mladino pravecata sportna strast, a pri tem jo vodi najčese le smisel za osebno uživanje.

Pameten človek ne bo sportu odrekal velike važnosti za telesni razvoj mladine, toda sport mora biti zasnovan na idejah in mora tudi imeti svoj višji cilj, ne pa zgolj zabavo in uživanje. Vsak pravi sport bi se moral spraviti v zvezo z narodnim delom v državi, kakor je bilo n. pr. Sokolstvo že pred vojno in je še danes v Čehoslovaški in v naši Jugoslaviji. V Čehoslovaški, v bivši Srbiji in v Sloveniji so bili Sokoli glavni

nosilci in širitelji nacionalne, vseslovanske misli in pionirji osvobojenja. Sokolstvo je imelo in še ima poleg telesne vzgoje za cilj ne samo narodno in državno edinstvo, temveč tudi bratstvo in edinstvo vseh Slovanov. Sokolstvo zasleduje poleg telesnega razvoja tudi razvoj duha.

Veliko važnost Sokolstva je podčrtal sam naš blagopokojni vladar, ko je s posebnim zakonom stavil to našo nacionalno organizacijo pod nadzor državnih oblasti ter dovolil, da ji stopi na čelo njegov prvorojenec prestolonaslednik Peter.

Kaj pa drugi sporti, kakor turistika, smučarstvo, plavanje? Tudi ti sporti so blagodat za telesno krepitev in deloma tudi za duševni podvig, ako se goje pametno iz notranje potrebe, ne pa samo za kratkočasje, slavohlepje in ker je pač — moderno.

Vse lepe in zdrave sporte pa je po vojni zasenčil in potisnil v ozadje *nogomet*. Prava nesreča je, da so nogomet proglasili za državno reprezentanco. Ni treba, da bi bil človek zastarelih, nazadnjaških nazorov; ako le trezno opazuje in razmišlja, se za pretiranost nogometa ne more ogrevati. Nogometa so se polastili maloštevilni profesijonisti, ki jim je nogomet življenjski poklic. Vse ogromne množice pa so pri tekmah le gledalci (»drukarji«), ki pri tem uživajo in se do divjih strasti razvnamajo, a nimajo s sportom ničesar skupnega. Milijone požrejo vsak mesec nogometne tekme, mladina si pridobi za take svrhe čestokrat denar na nepoštene načine — za zvezek ali svinčnik v šoli nima dinarčka — in zanemarja svoje dolžnosti doma in v šoli. Le poslušajte razgovore mladine! Predmet razgovorov in debat so skoraj vedno le nogometne tekme. Mladina se puli za časopise, a kaj čita? Edino rubriko o sportu, kinu, radiu in veselicah.

Kakšna razlika je med nogometno tekmo in javno telovadbo Sokolov! Tam drhtenje razpalje-

nih strasti, divjaško kričanje, suvanje in često sirovi pretepi, pri Sokolih pa vzorna disciplina od nežne mladeži do osivelih borcev, vsi so ena družina, vsem so skupni cilji, vsi se radujejo uspehov za skupine in posameznega člana, ne poznajo zavisti in mržnje! A vendar so nogometne tekme navadno mnogoštevilnejše obiskane kakor pa vzorni nastopi Sokolov. To dejstvo povzroča vsakemu rodo- in mladinaljubu resne skrbi za našo narodno bodočnost.

Seveda se bo ugovarjalo, da ima sport svetovni razmah, da je močno sredstvo za propagando in reklamo, od česar imajo koristi države in narodi. Za marsikatero narodnost da je zunanji svet zvedel šele vsled njenih zmag na svetovnih Olimpijadah i. t. d. V tem je nekoliko istine, toda za narodnogospodarsko reklamo imamo druga in cenejša sredstva. Ako se kateri narod ne more pokazati zunanjemu svetu s svojimi kulturnimi in gospodarskimi vrlinami in dobrinami, potem mu tudi njegovi sportni zmagovalci ne bodo pomagali, ker samih nogometašev pač ne more izvažati.

Značilno in resnično je poročala beograjska »Politika« o slovenskih prosvetnih razmerah dne 12. julija t. l.: »V Ljubljani moreš dobiti natakarje, ki presenetijo s svojim poznavanjem književnosti. Na žalost pa se zopet dobe dijaki, posebno *sportniki*, ki razen šolskih knjig ne vzamejo druge knjige v roke, temveč puste lepo vezana dela svojih očetov samevati v omarah«.

Gotovo ima sport mednarodni razmah, ki naglo narašča. Toda narodi, ki bodo gojili le telo, zanemarjali pa kult duha, bodo morda izkazovali krepko in lepo pleme, ki pa ne bo sposobno za višje polete in za duševne tekme. Že danes so življenjske prilike težke, a vse kaže, da bodo še težje. Boj za obstanek je srdit, brezobziren, ki ne zahteva samo fizičnih, temveč še bolj duševnih

in moralnih sil. Sama telesna moč vodi v okrutnost, barbarstvo. Na resnobo življenjskih borb moramo zgodaj pripravljati našo mladino, da bo znala prenašati skrbi in neprilike. To pa dosežemo le tedaj, ako vzgojimo mladino v skromnosti, treznosti in vztrajnem delu. Za odmor in razvedrilo pa ji potem radevolje dovolimo vsakovrstno pametno razveseljevanje, tudi udejstvovanje v sportu, toda vedno zmerno in pametno.

Mladinoljub.

NB. Ko je bil ta članek že tiskan, se je minister za telesno vzgojo g. dr. Grga Andjelinović izjavil popolnoma v smislu naših izvajanj. V razgovoru z novinarji je podal g. minister daljšo izjavo, v kateri se je dotaknil prilik v našem sportu. Opozarjajoč na važno vlogo, ki jo igra sport pri drugih narodih, je g. minister *zelo ostro obsodil*, da se pri nas sport tu in tam *zlorablja v cilje, ki nimajo s sportom nobene zveze. Zlasti pri nogometu se pri nas dogaja, da se zlorablja za koristi posameznikov, posameznih klubov in posameznih klik.* Temu početju hoče energično napraviti konec. Sport mora zlasti pri nas *služiti samo interesom naroda in države.* Nogomet se ne sme prepustiti posameznim osebam in posameznim klubom, marveč mora postati sredstvo za moralno in telesno povzdigo našega naroda. Sport mora prevzeti del onih velikih vzgojnih nalog, ki jih vrši Sokolstvo. Nogomet ima vrh tega to prednost, da navdušuje široke kroge. Na žalost pa pri nas s sedanjim stanjem nogometa ne moremo biti zadovoljni. Vsi nastopi v inozemstvu prinašajo *samo neuspehe.* Mnogo je vika in krika, *pozitivnih uspehov pa nobenih. Pomanjkanje discipline se čuti na vsej črti* in naš sport se odlikuje le z raznimi nesportnimi sporti. Medsebojne borbe posameznih klik vzbujajo splošno nezadovoljstvo in sport vedno bolj odtujačejo širokim plastem naroda.

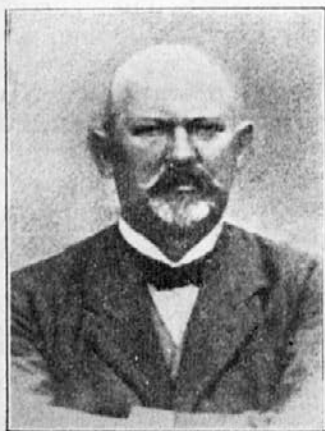
NAŠI POKOJNI *

Po glavni skupščini leta 1933 tuguje CMD za naslednjimi svojimi dobrotniki in dobrotnicami:

† 20. 10. 1933. *Srnčeva Julka*, pos. v Rušah, je bila celih 18 let podpredsednica ondotne podružnice, od leta 1919 pa predsednica. Leta 1931. je bila izvoljena za častno predsednico.

† 27. 10. 1933. *Ivančičeva Nina roj. Deu*, učiteljica v p. v Ljutomeru, je bila pokroviteljica in

* Na tem mestu se s pietetno hvaležnostjo na kratko spominjamo onih pokojnikov, ki so si v življenju stekli izrednih zaslug za našo šolsko-obrambno C. M. D., bodisi da so bili ustanovitelji in voditelji podružnic, ozir. merodajni delavci pri podružnicah ali pa pokrovitelji družbe. Naš narod je žalibog v zadnjem letu izgubil še mnogo drugih osebnosti, ki so imele velike zasluge za narod, državo in človeštvo sploh. Ako bi mogli navajati vse, bi nam bil obseg našega koledarja premajhen. — Ured.

Kosovel Anton

Rebek Ivan

Carli Anton

Dr. Jankovič Fran

redna podpirateljica Družbe, ki se je je spomnila še pred smrtjo z volilom 200 Din.

† 4. 11. 1933. *Kosovel Anton*, nadučitelj v p. v Tomaju na Krasu, je bil mnogo let tajnik C. M. podružnice v Sežani, pozneje pa soustanovitelj in tajnik podružnice v Tomaju do prihoda Italijanov.

† 6. 12. 1933. *Rapotec Fran*, poštar in pos. v Kozini (Istra), je bil z vso svojo rodbino v odboru ondotne podružnice do italijanske zasedbe.

† 9. 12. 1933. *Durjava Peter*, trg. in pos. v Škocjanu pri Mokronogu, je bil soustanovitelj in mnogoletni predsednik ondotne podružnice.

† 12. 12. 1933. *Romihova Ana roj. Šmidinger*, učiteljica v p. in soproga ravnatelja mešč. šole dr. Romiha v Krškem, je bila celih 8 let blagajničarka, nato pa podpredsednica pri ondotni ž. podružnici.

† 3. 1. 1934. *Torijeva Marija roj. Gutsmandl*, upraviteljica pošte v Trbovljah, je bila mnogo let marljiva odbornica ondotne ž. podružnice.

Počkarjeva Ana

Vuga Fran

† 5. 1. 1934. *Rebek Ivan*, bivši tovarnar v Celju, je bil od leta 1912—1919 podpredsednik celjske m. podružnice, večkrat tudi njen delegat.

† 7. 1. 1934. *Poniž Benedikt*, vad. učitelj in okraj. šol. nadzornik v p., je bil večkratni pokrovitelj, 15 let tajnik, nato pa odbornik pri m. C. M. podružnici v Gorici do preselitve v Ljubljano.

† 13. 1. 1934. *Rohrmanova Roza*, soproga našega najstarejšega odbornika, veletrgovca g. Viktorja Rohrmana v Ljubljani, je bila vedno članica šentpeterske ž. podružnice in skupno s soprogom tudi pokroviteljica družbe.

† 16. 1. 1934. *Rupreht Janko*, lekarnar v Trebnjem, je bil mnogo let podpredsednik, nato pa blagajnik pri ondotni podružnici. Družba ga šteje tudi med svoje pokrovitelje.

† 5. 2. 1934. *Gomzijeve Marija*, restavraterka v Ormožu, je bila celih 10 let marljiva blagajničarka pri ondotni ž. podružnici, nakar ji je sledila gdč. hčerka.

Rebek Josip

Demšar Fran

† 8. 2. 1934. *Benkovič Alojzij*, lekarnar in slov. pisatelj v Kamniku, je bil 4 leta blagajnik pri ondotni m. podružnici.

† 8. 2. 1934. *Diehlova Hana*, soproga trgovca v Celju, je bila več let podpredsednica ondotne ž. podružnice.

† 14. 2. 1934. *Zupan (Supan) Fran*, žel. nameščenec v Mostah pri Ljubljani, je bil ustanovitelj in mnogoletni predsednik ondotne podružnice.

† 2. 3. 1934. *Dr. Jankovič Fran*, zdravnik mariborske kaznilnice, bivši minister i. t. d., je bil za svojega bivanja v Kozjem 4 leta predsednik, nato pa blagajnik ondotne podružnice.

† 3. 3. 1934. *Počkarjeva Ana*, soproga žel. nameščenca v Šiški, je bila mnogo let agilna odbornica mestne ž. podružnice v Ljubljani, obenem pa tudi podpredsednica ž. podružnice v Šiški. Posebno neumorna je bila pri raznih nabiralnih akcijah za C. M. D.

† 19. 3. 1934. *Vuga Fran*, trg. in posestnik v Grobelnem, je bil soustanovitelj in mnogo let predsednik ondotne podružnice. Po njegovi obo-

Zupan Fran

Kostanjevec Josip

lelosti je prevzela predsedstvo njegova gospa soproga.

† 6. 4. 1934. *Engelsberger Rihard*, trgovec v Krškem, je bil več let odbornik in parkrat tudi delegat ondotne m. podružnice.

† 19. 4. 1934. *Bizilj Tomaž*, gostilničar v Ljubljani (Kolovratar) je bil pokrovitelj družbe.

† 22. 4. 1934. *Paučič Anton*, trgovec v Novem mestu, je bil pokrovitelj družbe.

† 22. 5. 1934. *Kostanjevec Josip*, vad. učitelj v p. in slovenski pisatelj v Mariboru, je bil pri C. M. podružnici v Ilir. Bistrici tajnik od 1889—1891, v Litiji pa podpredsednik od 1898—1902.

† 22. 5. 1934. *Demšar Fran*, trgovec in gostilničar v Zalem logu, je bil mnogo let predsednik C. M. podružnice v Železnikih in tudi pokrovitelj družbe.

† 11. 6. 1934. *Majdič Fran*, industrijalec v Viru pri Domžalah, je bil več let podpredsednik pri podružnici Dob.

Mehle Marija

Romihova Ana

† 21. 6. 1934. *Novak Slavko* (Ladislav), trgovec in gostilničar na Viču pri Ljubljani, je bil 2 leti tajnik pri bivši ondotni podružnici.

† 11. 7. 1934. *Rebek Josip*, ključavničarski mojster v Ljubljani, je bil pokrovitelj družbe in par let odbornik šentjakobsko-trnovske m. podružnice.

† 12. 7. 1934. *Durjava Alojzij*, trgovec v Matenji vasi pri Postojni, je bil 6 let blagajnik pri bivši ondotni C. M. podružnici.

† 23. 7. 1934. *Carli Anton*, javni notar v Ptuj, je bil predsednik C. M. podružnice v Žužemberku do odhoda v Ptuj.

† 25. 7. 1934. *Voukova Emilija*, učiteljica na Raki, je bila soustanoviteljica in mnogo let tajnica ondotne podružnice.

† 29. 7. 1934. *Šetina Gido*, tovar. ravnatelj v Jaršah, je bil dve leti odbornik pri podružnici v Domžalah, njegova soproga Blažena pa mnogo let podpredsednica.

† 17. 8. 1934. *Dr. Dolenc Josip*, profesor bogoslovja v p., živeč na Planini pri Rakeku, je bil pokrovitelj družbe.

† 1. 9. 1934. *Mehle Marija*, učiteljica mešč. šole v p. v Ljubljani, je bila 4 leta tajnica pri mestni ž. podružnici v Ljubljani. Pokojnica je bila tudi velika dobrotnica in zaščitnica revne mladine.

† 13. 9. 1934. *Skuhala Ferdo*, posojil. ravnatelj v p. v Ptuju, je bil svoječasno duša narodnega in društvenega življenja v Ptuju. Pri ondotni moš. podružnici je bil nepretrgoma 20 let tajnik. Bil je tudi pokrovitelj družbe.

Plemenite pokojnike ohranimo trajno v hvalnem spominu.

† PROFESOR ŽAGAR NIKOLAJ

Po mnogoletnem presledku je dobila naša C. M. D. zopet velikega mecena iz vrst izumirajoče generacije idealnih rodoljubov. Dne 27. januarja t. l. je umrl v Mariboru upokojeni gimnazijski profesor g. Nikolaj Žagar, ki je zapustil naši šolski družbi nad 40.000 Din. Blagi pokojnik se je rodil dne 10. julija 1851 v Damlju pri Vinici. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, vseučilišče pa je študiral na Dunaju in v Lipskem, nakar je odšel v državno službo na Rusko. Tam je ostal 12 let, nakar se je vrnil v domovino ter začel služiti čisto znova, ker mu službenih let in izpitov v Rusiji doma niso upoštevali. Dobil je službo suplenta v Splitu jeseni 1891, kjer je ostal dve leti in pol, med tem je napravil tudi profesorski izpit (1893) iz latinščine in grščine kot glavnih ter slovenščine in nemščine kot stranskih predmetov. Definitiven je postal v Kotoru, kjer je ostal tri in pol leta, nato pa se je vrnil v Split, kjer je služboval zopet 7 let. Jeseni l. 1904 je prišel v Mari-

bor, kjer je doslužil še ostalih 17 let, da je šel l. 1921. v pokoj s polno službeno dobo. V Mariboru je ostal do smrti, t. j. celih 30 let. Živel je izredno skromno in sam zase. Le na ta način si je mogel prihraniti tako lepo vsoto. Razen volila naši družbi je zapustil še 80.000 Din kot ustanovo za dijake, ki so rojeni v župniji Vinica, ozir. v Beli Krajini sploh.

Pokojni Žagar je bil visoko naobražen mož, o čemer priča njegova bogata knjižnica, ki jo je

Prof. Žagar Nikolaj

zapustil mariborski klasični gimnaziji. Poleg svoje ožje stroke se je zanimal za najrazličnejše jezike sveta.

Dne 4. junija t. l. sta mariborski C. M. podružnici s pietetno slovesnostjo odkrili na magdalenskem pokopališču velikodušnemu mladino- in rodoljubu skromen spomenik, kakor je bil pokojnik skromen in preprost v vsem svojem življenju. Blagega pokojnika ohrani hvaležni slovenski narod v trajnem spominu.

*Vsak član Družbe sv. Cirila in Metoda
izpolnjuje kraljevo oporoko*

»ČUVAJTE JUGOSLAVIJO!«

*Spomin na trpljenje naših zaslužnenih
bratov na Primorskem in Koroškem naj
vas bodri k delu za Družbo sv. Cirila in
Metoda!*

*Si li član Družbe sv. Cirila in Metoda?
Če nisi, ali veš, kaj je tvoja narodna
dolžnost?! Vpiši se kot član pri domači
CM podružnici! Če je ni, ustanovi jo!*

*Koliko članov si pridobil
Družbi sv. Cirila in Metoda?*

*Za Božič in Veliko noč bo rabil vsak
zaveden Slovenec le razglednice in kol-
ke Družbe sv. Cirila in Metoda.*

*Rodoljubi, ne pozabite obrambnih
skladov Družbe sv. Cirila in Metoda!*

VESTNIK

DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI.

XLIX.

DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA

REDNA 45. VELIKA SKUPŠČINA

na Vrhniki, dne 16. septembra 1934.

V nedeljo, dne 16. septembra, je bila na Vrhniki ob zelo veliki udeležbi delegatov Družbe sv. Cirila in Metoda letošnja glavna skupščina te naše najodličnejše narodne obrambne organizacije. Goste, ki so se zbrali iz vse dravske banovine, je na vrhniški postaji pozdravil najprej predsednik vrhniške podružnice CMD g. Grom, podpolkovnik v pok., ki je poudaril veliki pomen družbe za naš narod nekoč in danes ter izrazil željo, da bi vrhniška skupščina pomenila nov korak v družbinem razvoju. Mala deklica je pozdravila predsednico CMD go. Franjo Tavčarjevo s pesniško zasnovanim nagovorom ter ji izročila krasen šopek rdečih nage-ljev. Njej je sledila mala deklica, ki je pozdravila podpredsednika CMD g. dr. Simona Dolarja ter mu prav tako iz-ročila šopek cvetlic. Oba počaščenca sta se za ljubki pozdrav z iskrenimi besedami zahvalila, nakar je vrhniški župan g. mag. ph. Hočevnar izročil skupščinarjem pozdrave vrhniških občanov, se vodstvu CMD zahvalil za delo, ki ga vrši za obstanek našega naroda ter želel vsem gostom prijetno bivanje v kraju, ki je dal Ivana Cankarja in velikega narodnega mecena Karla Kotnika.

Gostje so odšli s kolodvora naravnost v telovadnico narodne šole, pred katero jih je v špalirju sprejela šolska mladina, ki je priredila narodno obrambnim borcem nad vse ljubek sprejem.

OTVORITEV SKUPŠČINE.

V telovadnici narodne šole se je najprej vršilo zaupno zborovanje vodstva in vseh delegatov podružnic, ki je trajalo od 9. do pol 13. ure. Brez odmora so se zborovalci nato podali na veliko glavno skupščino v lepo okrašeno dvorano Sokolskega doma; v dvorani je bila tudi velika slika mecena Karla Kotnika. Skupščino je otvorila predsednica CMD ga. *Franja Tavčarjeva* z naslednjimi besedami:

»Ko odvarjam 45. vel. skupščino, nam je naša prva misel, da pozdravimo svojega kralja, našega najboljšega zaščitnika. Zato predlagam, da se odpošlje naslednji brzojav na najvišje mesto:

»Na 45. veliki skupščini narodno obrambne Družbe sv. Cirila in Metoda na Vrhniki se Vašemu Veličanstvu in prevzvišenemu kraljevemu domu klanjajo v neomajni zvestobi in vdanosti zborovalci.«

Nato pa je toplo pozdravila zborovalce ter dala besedo družbinemu podpredsedniku g. dr. Simonu Dolarju.

Podpredsednik *dr. Dolar* se je v uvodu najprej spominal lanske skupščine, ki je potekla v znamenju narodne sloge in družbinega prerojenja, spomnil se je bratov na severu in jugu, s toplimi pozdravnimi besedami je prikazal njihovo trpljenje ter izrazil željo in upanje, da bodo vztrajali na svoji rodni grudi. Nato je zborovalcem izročil pozdrav častnega prvomestnika mons. Toma Zupana in župnika g. Ivana Vrhovnika. Nekateri zadržani funkcionarji in delegati CMD so se opravičili in obenem poslali večje ali manjše zneske, tako da se je nabralo iz tega naslova 850 dinarjev.

Podpredsednik je dalje pozdravil zastopnika banske uprave prosvetnega načelnika g. *Josipa Breznika*, sreskega načelnika g. *Žnidarčiča*, narodnega poslanca g. *Prekorška*, ptujskega župana g. *Jeršeta*, zastopnika emigrantskih korporacij g. dr. *Lava Čermelja*, zastopnika profesorskega društva prof. *Ivana Kolarja*, zastopnico JUU gđc. *Frančiško Završano*, zastopnika Narodne Odbrane dr. *Cepudra*, zastopnika JNAĐ »Jadrana« g. *Dušana Verbiča*, zastopnika Zveze kulturnih društev g. *Boleslava Hitra*, zastopnika kluba koroških Slovencev dr. *Fellacherja*, zastopnika Sokola Ljubljana g. *Smoleta*, zastopnika organizacije JNS na Vrhniki g. *Završnika*, senatorja dr. *Valentina Rožiča*, zastopnika naše severne meje iz št. Ilja g. *Ferenčaka*, zastopnika mesta Ljubljane dr. *Rika Fuxa*, zastopnika Jadranske straže g. *Josipa Žnidarčiča*, predsednika Osrednje zveze westfalskih Slovencev g. *Pavla Bolho*, narodno obrambni delavki v Litiji go. *Bevkovo* in go. *Svetčevo*, go. *Šentjurčevo*, ki ni zamudila še nobene vel. skupščine, predstavnika goriških Slovencev g. *Andreja Gabrščka* in vse druge, ki so se odzvali vabilu naše najpomembnejše narodno obrambne organizacije. Pismo ali brzojavno so skupščino pozdravili številni posamezniki in narodne organizacije, med njimi ljubljanski poslanec dr. *Albert Kramer* in minister socialne politike dr. *Fran Novak*, senator g. dr. *V. Ravnihar* in ž. CM podruž. v Rušah. Predsednik je nato prebral devetintrideset imen od lanske skupščine umrlih članov CMD, ki so jih zborovalci počastili stoje s klici: »Slava!« (Umrli so navedeni v koledarju.)

POROČILO O DELU DRUŽBE.

Podpredsednik *dr. Simon Dolar* je v svojem nadaljnjem govoru na kratko orisal pomen narodno-obrambnega dela v današnji dobi, se zlasti toplo zahvalil vsemu obmejnemu učiteljstvu in izrazil željo, da pride v delo družbe novo življenje, nakar je prešel na dnevni red. Preden je pa podal svoje poročilo tajnik, se je razvila kratka debata, kako naj

se izvedejo volitve. Izvoljen je bil verifikacijski odbor, ki je od delegatov pobral glasovnice.

Nato je sledilo poročilo pisarniškega tajnika g. Frana Skulja.

TAJNIŠKO POROČILO.

Častita skupščina!

Tajniško poročilo, ki ga Vam bom podal, obsega družbino delovanje za minolo poslovno leto, obenem pa je očrtan stvarni položaj CMD z ozirom na današnje življenjske odnošaje našega naroda.

V minolem poslovnem letu je imelo družb. vodstvo 7 sej, na katerih se je reševalo veliko število raznih prošenj. Naj navedem le nekatere, ki karakterizirajo pravec in smer družbinega delovanja. Dovolilo se je 28 obmejnim šolam za revne učence nakup šolskih knjig in samoučil; 61 obmejnim šolam so se dovolili primerni zneski za prireditve božičnic, na katere je ljudstvo navajeno še izpred vojne dobe, ko sta Schulverein in Südmarka laskaje se našemu ljudstvu dajala za kupovanje duš ob severni meji judeževe darove. Pri tej priliki je bilo mnogo revne šolske dece deležne oblačil, obutve in oblačilnega blaga, kar so podarili družbi nekateri plemeniti ljubljanski trgovci. Iskrena jim hvala na tem mestu! — Dalje se je dovolila na sejah 5. šolam podpora za šolske odre, 6. šolam podpora za šolske knjižnice, 14. dijakom so se dale podpore v študijske svrhe (med temi 3 akadem.). Družbine podpore je bilo dalje deležnih 5 gojenk gospodinskih šol, 4 gojenci kmetijskih tečajev, 13 učiteljev osn. šol, ki so se izkazali z izredno marljivostjo na težkih postojankah. Dalje se je dovolila podpora dvema obmejnima šolskima zboroma, da sta se mogla udeležiti mladinskih koncertov v Ljubljani; dalje se je honoriralo 6 velepomembnih gospodinskih tečajev. Dovolil se je za univerzitetno knjižnico temeljni kamen v znesku 10.000 Din. Vsem šolam severne meje se je pošiljal mladinski list »Zvonček«, skupno v 500 izvodih. Dvema težko dostopnima osnovnima šolama tik ob meji, ki ležita do 1000 m nadmorske višine in sta bili le intermistično zasedeni, je nabavila družba za vsakokratnega upravitelja stalno stanovanjsko in kuhinjsko opremo. To pa iz enostavnega razloga, ker se je bal vsak učitelj radi prevoza pohištva prevzeti mesto. Oprenilo je vodstvo dalje s pohištvom prepotrebni otroški vrtec v Gornji Radgoni. Naklonila se je podpora Učiteljskemu domu v Mariboru. Nakupilo se je v svrhu propagande precejšnje število izvodov knjige »Naši onstran meje« ter za šole nekaj izvodov Ptujске številke od zgodovinskega društva v Mariboru. Več dijaških društev je dalje prejelo podpore v narodno propagandne svrhe. — Vodstvo je nadalje sklenilo postaviti v Gradišču, najrevnejši slovenski občini na severni meji, šolsko

poslopje za dvorazrednico. Predpriprave so končane, potrebno zemljišče je kupljeno, sedaj se nabavlja potrebni stavbni material, in če se kakšna posebna ovira ne pojavi, bo šolska stavba prihodnje leto izročena svojemu namenu. To bo prvo šolsko poslopje na severni meji, ki ga bo postavila družba in bo nosilo njeno ime.

Seveda niso našteje vse podpore, vendar je treba poudariti, da je družbi bila in bo zlasti pri srečanju šolske mladine. Uvažujoč silno težke življenjske prilike naših najbednejših, je posegla družba s svojim delom tudi na altruistično in socialno polje, da reši največje bede zlasti vsega hudega trpečo mladino. Pozabljeni niso bili tudi naši izseljenci v mrzli tujini. — Vse to naštetu in nenaštetu je globoko poseglo v družbino blagajno in dalo bi se še več, ko bi sredstva dopuščala.

Družba je imela tudi mnogo posla z raznimi zadevami, ki so v ozkem stiku z narodno obrambnim delom, posebno pa se je v preteklem poslovnem letu brigala za šolstvo severne meje in manjšinsko šolstvo. Po došlih tozadevnih poročilih, poizvedbah in osebnih ugotovitvah je odposlalo družbino vodstvo poseben dopis kr. banski upravi s primernimi nasveti, kaj naj bi se odredilo, da se šolstvo na severni meji spopolni in dvigne, da bo odgovarjalo današnjim zahtevam kulturne in nacionalne vzgoje mladine ob severni meji.

Radi nedostatkov, tehničnih ovir in težav, ki jih preživlja šolstvo na severni meji, in pa radi našega manjšinskega šolstva je poslalo vodstvo na ministrstvo prosvete posebno spomenico, ki se glasi po predidóčem uvodu, ki ima namen ministrstvo opozoriti na velik pomen delovanja CM družbe, tako-le:

»Po vojni smo postali sestavni del naše skupne domovine Jugoslavije. Dolgoletno germansko nasilje je zapustilo mnogo zla med našim ljudstvom. Ob severni meji, v mestih in trgih, zlasti pa v industrijskih krajih in kapitalističnih centrih se dobe še ljudje, ki so še, vzgojeni po gori omenjenih društvih, fanatično zaljubljeni v mater Germanijo — dasi so rojeni Slovenci. Vse ljudstvo je slovenske narodnosti, razen male peščice importiranih Nemcev, v Prekmurju pa Madžarov. Domače poturice in priseljeni tujci so največje zlo na našem narodnem telesu.

Družba sv. Cirila in Metoda si je stavila po vojni za glavno nalogo, očistiti vso severno mejo tujčeve navlake. Zavedajoč se, da je mogoče doseči ta cilj le z vzgojo mlade generacije, deluje zlasti na šolskem polju s tem, da podpira revno deco, oskrbuje šole s knjigami in učili, podpira marljivo učiteljstvo ter krajevne šolske občine in pomaga tudi tem pri gradnjah šolskih stavb. Družba je uverjena, da je najboljša utrdba meje ljudstvo, ki je vzgojeno v zvestobi,

lojalnosti in nacijskonalnem duhu do lastne države. V dosego tega cilja prosimo visoko ministrstvo, da podpira blagohotno naše stremljenje, zlasti v naslednjih točkah:

Šolstvo na severni meji je zelo pomanjkljivo, bodisi z ozirom na stavbe, kakor tudi zasedbe učnih mest. Nemci so ustanovili po razmejitvi ob naši meji precejšnje število šol, dočim je ostalo pri nas precej še pri starem. Obmejne občine so večinoma revne ter ne morejo žrtvovati za kulturne namene niti najpotrebnejših sredstev. Vsled tega se obračajo za podpore neprestano na OM družbo, katera pa žalibog vsled nezadostnih sredstev ne more ugoditi prošnjam tako, kakor bi bilo želeli. V zadnjem času je oskrbela nekaterim obmejnim šolam opravo, sedaj pa zida šolsko poslopje za šolsko občino Gradišče, ki leži tik ob meji.

P. n. naslov vljudno prosimo, da blagovoli odrediti, da se vsa prazna mesta obmejnih šol zasedejo z najboljšimi, mladimi učitelji, ki imajo voljo vztrajati na težkih položajih in hočejo delovati izven šole, posebno na prosvetnem, nacijskonalnem in gospodarskem polju. Za njih uspešno delo naj bi se jim dala podpora iz v ta namen otvorjenega kredita. Po končanem uspešnem delu gotove dobe naj bi se jih nagradilo s tem, da se jih premesti na kako boljše mesto v zaledju.

Vso pozornost je treba posvetiti ob severni meji naslednjim srezom: 1. Dravograd, 2. Slovenjgradec, 3. Maribor - levi breg, severni del, 4. Maribor - desni breg, severni del, 5. Ljutomer, severni del, 6. Murska Sobota, severni in zapadni del in 7. Dolnja Lendava. Prvih pet srezov je bilo za časa Avstrije pod stalnim vplivom Südmarke in Schulvereina, zadnja dva sreza pa pod madžarskim raznarodovalnim društvom.

Prav važno vprašanje je pa tudi poglavje manjšinskih šol. So kraji, kjer biva nekaj germansko zagrizenih tujcev, ki hujskajo nezavedno ljudstvo z raznimi pretvezami, da zahteva nemške šole za svojo deco. Mnogo teh staršev je odvisnih radi zaslužka od nemških ali nemčurskih mogotcev, in se morajo radi kruha ukloniti željam teh delodajalcev. Otroci manjšinskih šol ne obvladajo v mnogih slučajih nemščine, ker je starši sami ne znajo.

P. n. naslov vljudno prosimo, da blagovoli odrediti, da se narodnost mladine vseh obstoječih manjšinskih šol strogo preišče ter dožene, koliko je res pristnih Nemcev. Tem naj se, če odgovarja število istih zakonitim predpisom, dovolijo razredi, vsi drugi pa morajo posečati narodne šole. S tako ugotovitvijo se bo mnogo koristilo narodu in državi. Narodu vrnemo izgubljeno deco, državi pa prihranimo stroške neupravičenih izdatkov. Manjšinski razredi se nahajajo v naslednjih srezih:

1. Maribor — levi breg na šoli Št. Ilj. V tem kraju so Nemce umetno pomnožili z nemškimi priseljenci (baje 11 družin). Manjšinska šola v Mariboru na IV. dekliški šoli ima 2 razreda, dalje v Lokavcu, kjer je baje 24 otrok nemške narodnosti, 1. razred.

2. Celje. V mestu Celje obstoji manjšinski razred, ki ima le 21 otrok, a še od teh sta 2 inozemca.

3. Srez Novo mesto ima 4 manjšinske razrede, i. s. 3 v Črmošnjicah, enega v Poljanah.

4. Srez Črnomelj ima 1 manjšinski razred na Planini. Ti otroci obvladajo vsi slovenski jezik, književne nemščine sploh ne razumejo. Drugi razred je v Verčiči, kjer je baje 36 učencev.

5. Srez Ljutomer ima 5 nemških razredov, i. s. v Apačah en deški in dva dekliška razreda, v Stogovcih sta tudi dva nemška razreda.

6. Srez Dolnja Lendava ima 3 manjšinske madžarske razrede, i. s. Dobrovnik, Genterovci in Motvorjenci z 18 učenci.

7. Srez Murska Sobota ima 3 nemške in 2 madžarska razreda, i. s. po en nemški manjšinski razred je v Fikšincih, v Kramarovcih in eden v Serdici. Domanjševci in Hodoš imata po en madžarski razred.

8. Srez Ljubljana ima 2 manjšinska razreda.

9. Srez Kočevje. Na takozvanem kočevskem otoku žive potomci nekdanjih bavarskih naseljencev. Pristne kočevske krvi bo malo, ker so se ti priseljenci tekom stoletja mešali s Slovenci. Davno bi se že utopili v slovenski večini, da niso imeli tako velike zaščite v bivši avstrijski vladi in v nemških bojnih društvih. Avstrijska vlada jim je dajala vse mogoče protekcije in zaslombe — bili so jim »Herrenvolk«. Med Kočevjarji ni skoro 1% onih, ki bi narodnega jezika ne znali. Resnica je pa tudi, da ima njihova govorica veliko slovenskih besed in je nemščini kaj malo podobna. Hočemo biti objektivni. Če se jim zdi vredno svoje narečje obdržati v naši nacionalni državi, naj ga obdrže, toda priučiti pa se morajo narodnega jezika, da bodo vredni sinovi Jugoslavije. V kočevskem srezu je 14 razredov popolnoma nemških, 11 pa delno. Kočevski otok ni kompaktno s Kočevjarji naseljen, dobra tretjina prebivalstva je slovenske narodnosti. Če proglašajo Nemci slovenski del Koroške, kjer živi komaj ena desetina pravih Nemcev, za mešano ozemlje, koliko bolj smemo mi smatrati kočevski otok za mešan.

Visoko ministristvo blagovoli našo predstavko proučiti in vse potrebno odrediti, da očistimo dravsko banovino po tujcu zanešene germanske navlake ter privedemo vse zapeljane zopet k svojemu rodu in po njem k naši materi Jugoslaviji.«

Z zadoščenjem sporočam, da so kompetentne oblasti uvaževale družbine predstavke bodisi glede obmejnega kakor tudi manjšinskega šolstva. —

Zamolčati se ne sme, da prihajajo na družbo čimdalje pogostoma razne prošnje in vloge za podpore in brezobrestna posojila od posameznikov, korporacij, društev, klubov. Te prošnje so dostikrat osebnega značaja, dostikrat za razne podvige, ki nimajo z narodno obrambnim delom po pravcu družbenih pravil prav nikake zveze. Postal je že nekako splošno mnenje, da je Družba sv. Cirila in Metoda nekako podporno društvo, nekaka univerzalna banka, iz katere je upravičen vsakdo zahtevati podpore. Seveda se take prošnje zavrnejo. Treba pa je vsekakor javno poudariti, da je družbino premoženje narodni obrambi posvečen denar in se sme uporabljati le za v pravilih določene namene.

Od dveh podružnic je družba prejela predloge, da naj skrbi, da ne bodo prišla zemljišča v nemške roke, zlasti ob severni meji in po Slov. goricah. Pripomniti je treba, da družba te naloge ne vrši, tudi je vršiti ne more, ker nima za tako poslovanje dovolj denarja, niti ni to njena naloga. Za take posle bi bilo treba par milijonov mobilnega denarja. Sicer pa bi bilo tudi v tem slučaju vsako poslovanje dvomljive vrednosti, ker bi se utegnile dogajati prevare po prodajalcih in kupcih. Najenostavnejše bi bilo, če bi narodni poslanci izposlovali v skupščini zakon, po katerem ne bi bilo dopustno inorodcem kupovati posestev gotovo število km globoko od meje. S takim zakonom bi bila naša zemlja najboljše zaščitena. Sicer je pa družba tudi te vloge upoštevala in storila svojo dolžnost.

Družba ne zamudi nobene prilike, kjer bi se utegnilo za njo kaj pridobiti. Imela je lepe dohodke od računskih listkov in od družbinih vžigalic; žal, da je to vse odpadlo. Napredovali pa so dohodki družbenih razglednic. Toda v zadnjem času so začela nekatera društva s konkurenčnimi razglednicami, kar ni lepo, niti moralno. Ko bi se ravnali po devizi »Svoji k svojim« — pa bi imela družba od razglednic prav pomemben gmoten, narod pa moralen uspeh. Pripomniti je treba, da se proda pri nas ogromno število iz Nemčije in Avstrije importiranih razglednic. Od teh razglednic dobiva Südmark-Schulverein gotove procente in te vsote se porabljajo za vse ono, kar je našemu narodu namenjeno v pogin. Potrkajmo se na prsa, mi sami pomagamo s kupovanjem tega tujega blaga kopati lastni grob. — V dosigo čim večjih dohodkov je poslala družba veliko prošenj na županstva, denarne zavode, na dobro situirane posameznike in druge. Žal, da ni bilo posebnega odziva. Radi gospodarsko težkih časov so občine preobtežene, denarni zavodi so zamrznjeni in posamezniki žrtvujejo malo. Glavni dohodek

donašajo le marljive in za narodno obrambeno delo vnete podružnice. Teh je danes 105.

Za pravilno presojo in radi jasnega pojmovanja o stanju naše obrambene organizacije med narodom je neobhodno potrebno, da si ogledamo vse to поближе, ne pa iz kake ptičje perspektive nestvarnih kritikov.

Po končani vojni je bilo družbino življenje in delovanje v žalostnem stanju. Dohodki podružnic so se bili skrčili na minimum, saj niso podružnice med vojno mogle in smele tudi v najskromnejših razmerah delovati. Takoj po vojni se je oglasilo k življenju le 13 podružnic. Vse ostale so bile ali razpuščene, ali pa so spale. Treba jih je bilo vzbuditi in na novo oživetiti. V ta namen je prepotoval družbeni pisar tajnik vso Slovenijo trikrat. Od 1918. leta do danes je napravil 895 podružničnih posetov. Budil je podružnice in jih vzpodbujal k delu. Posrečilo se mu je pridobiti mnogo ugaslih podružnic k novemu razmahu. Žal, so tiste čase zanesli po vsej naši zemlji geslo: V lastni državi smo, vse bo država storila, obrambene CM družbe ni več treba. Prav mnoge podružnice so nasedle tem mamljivim glasovom in merodajni krogi niso pustili do sebe. Obenem pa se je ustanovilo baš v istem času novo narodno obrambeno društvo »Jugoslovanska Matica«. Bilo je nekaj novega — obsegala je vso Jugoslavijo. JMatica je pri ustanovitvi svojih podružnic posnemala CMD in je poskušala vsepovsod na sedežih naših podružnic ustanoviti svoje. Po mnogih krajih so odslovili tajnika CMD z besedami: Sedaj imamo Jug. Matico, CMD ni več treba. Vsaka prepričevalna beseda ni zanešla prav nič. Tako je rastle na rovaš Družbe Jug. Matica, — škodo pa je trpela narodna obramba.

Z Jugoslavijo so prišli novi časi. Vse se je organiziralo. Razna društva so se pojavila vsepovsod, kakor gobe po dežju. Poleg Sokola se je ustanovila Jug. Matica, Narodna Odbrana, Jadranska Straža, Rdeč križ, Kolo, Branibor, Strelske družine, razni klubi: Primorcev, koroških Slovencev, Tabor, Soča, Krka in bog zna, kaj še! Poleg tega se je ustanovilo vse polno sportnih društev in prosvetno lokalnih društev, požarnih in razne knjižne družbe. Vse to naštetu in nenašteto živi od naroda. Ni čudno, če človek potrka tu in tam na vrata radi oživitve podružnice, pa mu odmeva: Ne moremo, imamo toliko društev. Vedno smo eni in isti v odborih, le sarže menjamo. Dajatve so neznosne. Prav je, da si prišel, vidimo te radi, toda z novim društvom ne draži ljudi! — Tak je odmev! — Poleg vseh teh ovir pa so prišle še težke gospodarske prilike v obliki tako zloglasne krize. Nižje in srednje plasti naroda so obubožale in stoje pred pragom revščine. Obupni so časi — toda kljub vsem naštetim oviram, nadlogam in težavam se je dvignilo število delujočih podružnic na 105. To je dokaz, da še živi

rodoljubje, da je še idealnih ljudi, ki ne klonejo. Obenem je pa tudi dokaz, da družba kljub težkim razmeram vztrajno deluje. Bilo je pred vojno izdatno število več podružnic, kakor jih je danes. Zakaj več ne delujejo? Treba je pojasniti. 18 podružnic je zaspalo že prvo leto po rojstvu, 25 že drugo leto, 7 tretje leto, 11 četrto leto, ostale so počasi hirale in izginile iz delavnega kroga, ker niso imele ali življenjske možnosti, ali pa ni bilo nikogar na sedežu podružnic, ki bi imel voljo ohraniti jih pri življenju. Družba se je trudila oživeti jih s tem, da jih je pismenim potom opominjala, pa tudi družb. tajnik je obiskal opetovano te podružnice — toda kljub obljubam niso prišle do dela. Pripomniti je treba, da je odvisno narodno obrambeno delo po podružnicah prav dostikrat od ene agilne osebe. Če ta odide iz kraja, pa pade vse delo. Dejstvo pa je, da se je osebje baš v povojnem času silno hitro krajevno menjavalo in baš to dejstvo ima mnogo na vesti, da so tu in tam prenehale podružnice s svojim delom. Častiti skupščinarji, na vas je, da primorete po svojih močeh, da začno podružnice agilnejše delovati, da vzbudite po onih krajih, kjer spe spanje pravičnega, pri rodoljubih zanimanje za naše najpotrebnejše delo v narodu. Stalno bivajoči imajo stalen vpliv, ki je vsekakor večji, kakor v letu enkratna vzpodbuda kakenga družbinega odposlanca, kateremu se v navzočnosti mnogo obljubi, a malo obljub izpolni.

Spričo danih žalostnih gospodarskih razmer padajo dohodki podružnic. Radi mnogih taks in dajatev so razne prireditve odpadle, ker se delo dostikrat ne izplača. Zamolčati se ne sme tudi, da je v novih pravilih določena članarina baš v teh težkih časih previsoko, kar je dalo že mnogim podružnicam povod za pritožbe, ker člani odpadajo. Radi visoke članarine se članstvo družbi odteguje. Družbino vodstvo je na svojo odgovornost sporočilo vsem podružnicam, da naj se pobira članarina po starem, ako jim je nanovo določena previsoka. Tudi pokroviteljnine in kamni ter ustanovnine je odmerjena previsoko. Po novih pravilih ni prejela v teh zadnjih primerih družba skoraj nikakih dohodkov. Če hočemo pridobiti družbi splošno popularnost in ji uglasiti pot med najširše plasti naroda, moramo odpreti široko vrata v pristop. Naši neprijatelji Nemci se ravnaajo po zgledu svetopisemske vdove, ki je darovala 1 Din in je dala več kot vsi drugi. — Kdor le kaj daruje v obrambene namene svojega naroda, je član družbe.

Radi soglasnosti delovanja je stopila družba tudi v stik z »Braniborom«. Zamudila tudi ni udeležiti se po svojem zastopniku in članstvu vsake pomembne narodne akcije.

Kritiki primerjajo radi delovanje naše obrambene organizacije z nemškimi bojnimi društvi, zlasti s Südmarko-Schulvereinom. V koliko so te kritike upravičene ali ne,

ne smemo iti brez globljega razmišljanja dalje, treba je pogledati v bistvo stvari same, da ne zaidemo v napačno mišljenje in da nas ne zajame v svoje mreže resignacija. Resnica je, da so Nemci v Avstriji v narodno obrambnem delu agilnejši od nas. Pomisliti pa je treba, da uživa nemški narod že od vsega početka do današnjih dni politično svobodo in je vsled tega vzgojen v ofenzivnem duhu, dočim je bil naš mali narod nad 1500 let v njihovi sužnosti — hlapec nemške nadoblasti in fevdalne gospode. Globlje pogledano v položaj, kakršen je, pa se nam kaže sila našega obrambnega in kulturnega dela v narodu v mnogo bolj pestri luči, kakor bi človek pričakoval. V obrambno delo ne spada le delo CMD, temveč vsak večji nacionalni pokret, ki ga vrši narod za svoj obstoj. V te pokrete moramo šteti vsa ona društva, ki imajo narodno-obrambeni ali kulturni značaj — in teh je več kakor preveč. Vsa ta društva živijo v našem narodu, ob njegovi krvi in mozgu. Poleg tega pa imamo nebroj prosvetnih društev, šolskih odrov, knjižnic itd. Vse to naštetu živi od naroda in njegove dajatve, za kar žrtvuje ta ogromne vsote. Poleg vsega tega pa ne smemo pozabiti, da preživlja naš narod vsled politično strankarskih zablod težke duhovne perturbacije in gospodarsko bedo, ki se stopnjuje že v tako višino, da nima dostikrat nekdanj premožen človek za sol in kruh. Nemci nimajo take obilice kulturnega davka in kdor je malo pogledal v življenje priprostega ljudstva v Nemčiji, mi bo rad pritrdil, da stoji naš mali človek do malih izjem kulturno enako visoko. Da je zanimanje v širokih plasteh naroda za CMD padlo, je pač vzrok težka kulturna obremenitev in težki časi in čuditi se moramo nad žilavostjo ljudstva, da še toliko prispeva. Pri tej priliki pa opozarjam še s posebnim poudarkom, da je za pravično presojo dela za narodno obrambo treba predstaviti zbranim skupščinarjem naše bojovníke, delavce in prijatelje na narodno obrambnem polju. Žal, ni jih veliko, a ti, ki so, so iskreni pri svojem delu. Prednjači naše narodno ženstvo, ki je prežeto matrine ljubezni do svoje dece in po njej do svojega naroda. Iz razumniških krogov moram poudarjati naše idealno učiteljstvo in uradništvo. Iz pridobitvenih krogov pa obrtništvo in trgovstvo. Sicer imamo delavce v vseh slojih, toda omenjeni stanovi so naša najboljša opora. To so idealisti, ki imajo v srcu domovino in prinašajo težke žrtve njej na oltar. Iz mase kmečkega ljudstva jih je malo, ker so še zaviti v meglo politične zaslepljenosti. Z onimi 10.000 zgoraj, ki bi lahko mnogo žrtvovali, ne moremo računati, ker tiče do grla v materializmu in molijo zlato tele. Obubožanje srednjega stanu je glavni vzrok, da padajo dohodki za narodno obrambno delo. — Pri vsem tem je treba ugotoviti, da pri naših sosedih Nemcih ni položaj tak. Tam je uradništvo v primeri z našim še vedno

dobro situirano. Res je, da tudi nemški kmet in mali človek prav malo žrtvujeta za nacionalne namene, ne smemo pa pozabiti, da je v službi Südmark-Schulvereina ves nemški kapital, zlasti veletrgovina, industrija, velepodjetja ter mnogoštevilna fevdalna gospoda in drugi mogotci, ki ne štedijo ne z denarjem, ne z moralnim vplivom. In pri nas?! Kdo izmed teh pri nas se poniža tako nizko, da bi se žrtvoval za narodno obrambeno delo. Industrija je po veliki večini v tujih rokah, veletrgovina je do malih izjem v mlakuži internacionalnega miljeja, kapitalisti molijo zlato tele in kaj bi še dalje navajal, kar na prireditve pogledjte in povejte, če ste videli kdaj to gospodo ob takih prilikah navzočo. Je seveda nekaj častnih izjem, vsa čast jim, toda poraznosti dejstva to ne omili. Lahko je našim neprijateljem ob živi zavesti svojcev vršiti velika dela nam v škodo, težko pa je nam, brez opore onih, ki bi lahko gmotno in moralno podprli naša defenzivna stremjenja, ohraniti ogroženo zemljo. Dokler se ne zdramijo in posežejo v boj oni, ki razpolagajo z materialno močjo, ki so si jo pridobili iz ljudskih žuljev in krvi ter rodne zemlje, toliko časa bo naša nacionalna fronta labilna. — Gorje pa narodu, če še ti borci omagajo!

Za uspešno obrambeno delo bi bilo treh nabrati milijone in tudi milijone izdati. Zato pa bi bila potrebna prav sveža in izdatna propaganda — pa ne pri malem človeku, ki že omaguje pod bremenom kulturnih dajatev, temveč pri onih, ki bi lahko in morali žrtvovati vsaj drobtinice s svojih bogatih miz. Njim je nacionalizem le takrat po volji, kadar pijo srčno kri naroda.

Mnogo se piše in mnogo greši na račun narodno obrambenega dela Družbe sv. Cirila in Metoda. Od nje se zahteva vse in se jo graja kjer in kdor hoče. Nikdar pa se ne udriha po onih, ki narodno obrambeno delo sabotirajo ali otežkočajo. Bili so časi, ko so se priobčevali po našem dnevnem časopisju brezplačno članki in notice v korist narodno obrambenega dela, a danes plačaj drago vsako notico, vsak članek — in vendar hočejo veljati ti listi za glasila svojega naroda.

Ob tej uri ne smemo pozabiti naših rojakov onstran naših meja. Pred okupacijo Bosne in Hercegovine po Avstriji je pisalo evropsko časopisje mnogo o žalostnem žitju in bitju jugoslovanske raje v gori omenjenih pokrajinah. Vsa Evropa se je zgražala nad turškim tiranstvom. Toda vse tisto gorje je le majhna predpoda onega, kar se godi našemu narodu v zasedenem ozemlju. Oropan svobode, v težkih verigah sužnosti z iztrganim jezikom ihti in trepeče naš neodrešen rod v sadistično veselje zatiralcem. Nismo ga pozabili in ga nikoli ne bomo. V spomin in počaščenje njegovega mučeniškega trpljenja zakličimo mu »Slava!«

V našem tužnem Korotanu kljub nasilju, terorju in raznim raznarodovalnim metodam, ki jih izvajajo fanatični germanizatorji nad našim ljudstvom onstran Karavank, se vendar čimdalje bolj zaveda narod svoje pripadnosti materinemu narodu in uporno brani narodni smrti. Najhujše nasilje se vrši na šolskem polju ob Zili in Dravi. O slovenskem šolstvu ni danes na Koroškem več govora. Na petih šolah (Globasnici, Šmihelu, Št. Janžu, Selih in Bilčevesi) se sicer prvo šolsko leto uči slovenščina, toda kakšna? Slovenski deci, ki ne ume nemški, se ji prvo leto utepa neko spakedrano slovenščino, ki postane nekaka lestvica, da je zmožna za silo slediti nadaljnjemu pouku. Učitelji ne znajo pismene slovenščine, niti nimajo tozadevnih izpitov. Vsa ostala leta je pouk le v nemškem jeziku. Otrokom je prepovedano med seboj slovensko govoriti. V šoli se smeši slovenska govorica in slovenski narod. Deca slovenskih staršev se vzgaja v protislovenskem duhu, v sovraštvu do rodne matere in jezika. Ni čudno, da se mladina odtuja in se sramuje materine govorice in ko doraste, postane poturica. To umetno vzgajanje renegatstva se vrši po premišljenem načrtu. Koroškim Slovencem se zožujejo dan za dnem meje na narodno kulturnem polju. Celo pevskim zborom, kot izrazito narodno kulturnemu pokretu, prepovedujejo pevske prireditve.

Vsa ta zatiranja in uničevanja našega naroda v zasednem ozemlju se godé pred našimi očmi, pred očmi vse Evrope, in je v največjo sramoto tako hvalisani kulturi dvajsetega stoletja. — Če primerjamo vse te nečuvence škan-dale s stališčem manjšine v Jugoslaviji, moramo obstrmeti ob širokogrudnosti Jugoslavije, ki je dala nemški manjšini mnogo več, kakor smo dolžni. Za kopico priseljencev Nemcev in celo ponemčenih vzdržuje Jugoslavija veliko šol z nemškim učnim jezikom, zlasti na naši severni meji in celo v Celju in Ljubljani. Kočevarji imajo danes več šol, kakor pod Avstrijo. V Vojvodini je ustanovila država za ondotne priseljene Nemce nemško učiteljske, gimnazije in stotine čisto nemških osnovnih in meščanskih šol. Pod bivšo Madžarsko se svojčas Nemcem v teh krajih o nemških šolah še sanjati ni smelo. — Ironija je, da so bili vsi ti Nemci, ki uživajo pri nas popolno svobodo in državljanske pravice in so bili po največ poslani kot germanizatorji v naše pokrajine — bili svoječasno oni elementi, ki so pomagali graditi zloglasni most do Adrije — dočim je naše zasužnjeno ljudstvo po tužni Primorski in Korotanu nad 1500 let, lastnik svoje zemlje, brez vseh svoboščin in pravic. — Pa če zasledujemo poročila teh negovancev v inozemskih listih, tedaj spoznamo šele njihovo pravo obličje. Doma potuhnjeni, zunaj do skrajnosti nesramni in brezobzirni do lastne države, ki jo grajajo in vpijejo o zatiranju njihovega življa. Pri tem

pa pazno obračajo uho na vsak pokret, vsak glas, ki pride tam iz rajha. Germanstvo je nepoboljšljivo. Nedavno so prinesli tudi naši časopisi zemljevid, ponatisnjen po uradnem glasilu nemške narodno socialistične stranke »Völkischer Beobachter« z dne 21. avgusta t. l. s komentarjem, kako daleč je in mora biti po srednji Evropi nemški vpliv. V tem zemljevidu, ki posega seveda tudi v Jugoslavijo, si lastijo Nemci celo bivšo mariborsko oblast prav do Save, na Gorenjskem pa do Kranja. Kočevje kaže tako veliko liso, da skoraj zakrije vso Dolenjsko. Hrvaška in Vojvodina izgine skoraj pod lisami nemškega vpliva. — Takšne so toraj v rajhovskem uradnem glasilu objavljene namere germanizma. Ni čudno, če postajajo naši Nemci od dne do dne oblastnejši in prešernejši, opazovaje svoj barometer tam gor v rajhu. — Vse to da misliti. Ne bodimo kakor ponižne ovce, ki čakajo molče na zakol. Ves narod je treba prežeti z narodno zavestjo, ves narod je dolžan storiti vse in doprinesti vse žrtve, ki so potrebne za obrambo one svete zemlje, ki jo poseduje naš rod sto in stoletja. Sveta dolžnost vsakega člana Družbe sv. Cirila in Metoda je, da stopi v svojem bivališču pred ljudstvo kot apostol, ki bo širil med svojci nacionalno in narodno obrambeno idejo ter vlival v duše vero in zaupanje v narodni obstoj ter znal podžgati voljo do dela na narodno obrambenem polju. Vsak je dolžan skrbeti za dobrobit lastnega naroda, vsak mora biti čuvar zemlje, ki mu daje življenje in bitje, posebno pa še oni, ki se rede od mozga in krvi tega naroda in zemlje. Vsi oni, ki se odtegujejo delu in žrtvam za obstoj naroda, so narodni paraziti. Dovolj je bilo obzirno prizanašanje, treba je enkrat odkrito in resno povedati. Idealni narodni borci krvave in omagujejo pri delu, a gotovi krogi, ki bi brez najmanjše škode podprli lahko to veliko borbo za obstoj naroda, sede brezbrizni, zakopani v svojem izobilju in razkošju s činičnim smehom na obrazu: »Le delajte, mi bomo pa uživali!« — Vsem pa, ki pojmujeate vse to in imate dobro voljo: Ne omagajte, pride in mora priti čas, ki bo zatrl krivice in bo rešil narode nasilja, da bodo brez gnjeva in zavisti mirno živeli na svoji zemlji.

Poročilo je bilo sprejeto z velikim odobravanjem.

BLAGAJNIŠKO POROČILO.

Ravnatelj g. dr. Janko Kersnik je podal sledeče blagajnikovo poročilo:

Slavna skupščina!

Bilanca za upravno leto 1933 nam javlja kljub nevzdržno trajajoči in stopnjujoči se splošni gospodarski krizi boljši denarni uspeh.

Prejemki izkazujejo	Din 832.975.26
ter so v primeru s prejšnjeletnimi po	» 768.338.53
napredovali za	Din 64.636.73

V svrhu pravilne presoje moramo med prejemki ločiti redne dohodke od izrednih. Zato moramo od izkazane vsote po	Din 832.975.26
odbiti volila	Din 6.700.—
kupnino za prodano posestvo	» 130.920.—
in razne sklade	» 23.624.25
Skupaj	» 161.244.25

Din 671.731.01

V primeru z rednimi dohodki leta 1932 po	» 641.538.53
so se zvišali ti naši najpomembnejši viri za	Din 30.192.48

Med dohodki zaznamujemo po par letih zopet napredek prispevkov naših aktivnih podružnic, katerih število se je zvišalo na 103. Slednje so naklonile vodstveni blagajni na članarini, darovih, prebitkih veselje itd.	Din 139.938.85
po nabiralnikih	» 523.—
za obrambni sklad	» 800.—
» Tomo Zupanov sklad	» 1.450.—
» sklad septemberskih žrtev	» 20.899.25

Skupaj Din 163.611.10

Leta 1932 je delovalo 98 podružnic, ki so oddale	» 139.759.—
Lanskoletni napredek znaša tedaj	Din 23.852.10

Navajamo s poudarkom častni imenik deseterih najagilnejših podružnic in njih prispevke.

Kakor že od leta 1921 dalje prednjači šentpeterska ženska podružnica v Ljubljani, ki je naklonila lani Din 20.123.50

Tej najvzgllednejši podružnici slede:

2. mestna ženska podružnica v Ljubljani	» 10.950.—
3. šentjakobsko trnovska moška v Ljubljani	» 10.847.38
4. šentjakobsko trnovska ženska v Ljubljani	» 8.384.97
5. šentpeterska moška v Ljubljani	» 7.358.—
6. ženska podružnica v Celju	» 7.114.50
7. moška podružnica v Ptuj	» 6.600.—
8. ženska podružnica v Ptuj	» 6.600.—
9. podružnica v Kranju	» 6.053.25
10. podružnica na Muti	» 5.317.—

Vsem agilnim našim podružnicam, zlasti častno omenjenim, iskrena hvala in priznanje!

Razveseljiv napredek smo dosegli zopet pri razpečavanju *družbenih razglednic*.

V letu 1932 smo izkupili za razglednice	Din	91.806,15
v letu 1933 pa	»	113.263,21
napredovali smo tedaj za	Din	21.457,06

<i>Računski listki</i> so se začeli zopet skromno uveljavljati;		
izkazujejo	Din	692,50
proti prejšnjeletnemu izkazu po	»	137,50
zaznamujejo napredek	Din	555,—

<i>Narodni kolek</i> je vnovič popustil. Nudil je blagajni		
le	Din	2.248,90
izpad proti uspehu l. 1932 po	»	3.077,25
zaznamuje	Din	828,35

Razpečavanje družbenega blaga, kakor *kave*, *čaja*, *cilindrov za svetilke* je nudilo skupno okroglo Din 2.500,— in se vzdržalo na skromni višini prejšnjega leta.

Nabiralniki so tudi obstali z zneskom . Din 734,— na enaki skromni višini ali bolje občutni nižini prejšnjega leta.

Popustil je vnovič <i>družben koledar</i> . V letu 1932 smo		
dosegli še pri njem	Din	41.201,50
lani pa le	»	35.160,25
in smo nazadovali za	Din	6.041,25

V bilančnem izkazu je zabeležen *na podporah denarnih zavodov in občin* le iznos Din 4.920,—

Vendar moramo podčrtati, da je med denarnimi zavodi, dasi so od krize v prvi vrsti prizadeti, in tudi med občinami več častnih izjem, katerih prispevki niso razvidni iz predloženega računskega zaključka, ker niso bili poslani vodstvu, temveč oddani raznim podružnicam in so vpisani in skriti v računih teh podružnic.

Ob 25 letnici ptujskih dogodkov se je kot odgovor na izzivalni oklic Schulvereina ustanovil pri nas »sklad septemberskih žrtev«, ki je v preteklem letu narasel na Din 21.274,25. K temu skladu so prispevale nad polovičo vzgledne ljubljanske podružnice.

Družbeni izdatki so dosegli v minulem

letu	Din	651.201,09
in so se proti onim v letu 1932 po	»	604.187,40
zvišali za	»	47.013,69

Med drugim smo izdali za slovensko šolstvo in razne kulturne namene	Din	168.698.70
podpore šolam za knjige, učila, božičnice, itd.	»	138.513.75
za gradnjo šolskega poslopja ob narodni meji	»	3.029.30
t. j. skupaj	Din	310.241.95
za šole in prosveto. Proti izdatkom v letu 1932 po	»	293.923.26
smo izdali za ta naš glavni namen več . . .	Din	16.318.69

Celotno premoženje je znašalo ob koncu decembra l. 1933 Din 2.781.940.97
 ter se je pomnožilo v minulem letu za . . . » 239.828.44

Slavna skupščina! Težko gospodarsko krizo preživljamo, a še težji udarec je zadel vzgojo naše dece ne samo v ne-odrešenih predelih naše zemlje, temveč tudi žal ob mejah naše svobodne domovine. Ne moremo in ne smemo zahtevati nemogočega. Ali danes moramo bolj kot doslej podčrtavati opomin, vtisnjen na škatlice naših nekdanjih vžigalic: Mal položi dar, domu na altar! Vodstvo stremi in se trudi, da bi z malimi, za vsakogar čim manj občutnimi prispevki doseglo boljše denarne uspehe, idealni in požrtvovalni funkcionarji delavnih podružnic ga častno podpirajo. Pri prodaji družbenih razglednic se javlja že znaten uspeh. Saj smo v letu 1927 dosegli pri njih le Din 1.302.25, lani pa že Din 113.263.21. Razpečevanje raznega drugega družbinega blaga pa je, kot nam javljajo številke v tem poročilu, v tej dobi krize, tudi še v krizi. Apeliramo na čislane zborovalke in zborovalce, da pomorejo vodstvu tu z delom ter z dobrimi nasveti, da vjamemo nove izdatnejše vire dohodkov. Pred vsem pa prosimo ponovno in ponovno za vsestransko podporo pri oživljanju spečih in obujanju novih podružnic našega edinega slovenskega obrambnega šolskega društva v državi. Rešujmo svoji narodnosti na ogroženih tleh svojo deco, svoj najdražji zaklad.

Poročilo so vzeli delegati z glasnim odobravanjem na znanje.

K besedi se je oglasil g. A. Hren, šol. upravitelj v *Studencih pri Mariboru*, ki je poudarjal, da je vse preveč društev, vsled česar hirajo najpotrebnejše in najpomembnejše narodne organizacije. Dalje se oglasi k besedi g. Rudolf Ferenčak, major v p. iz Št. Ilja, ki poudarja zlasti važnost narodno-obrambnega dela ob severni meji, kjer je še velik vpliv nemškega zavojevalnega društva Südmark-Schulvereina. G. I. Strojnik želi, da založi Družba veliko vrst lepih in okusnih razglednic, ki bi prinašale slike naših obmejnih krajev. G. senator dr. Valentin Rožič govori o manjšinskem šolstvu ter o nabiranju kulturno-obrambnega gradiva. G. O. Oman, učitelj v *Ljubljani*, poudarja potrebo, da se pritegne

ves narod k narodno-obrambnemu delu. *G. Iskra V., akademik v Ljubljani*, priporoča intenzivnejše sodelovanje z mladino in požitve družbinega delovanja.

NADZORSTENO POROČILO.

je podal član nadzorstva g. Albert Sič. Razrešnica se glasi:

Nadzorstvo je pregledalo vse glavne in pomožne knjige s prilogami vred. Obenem je skontriralo blagajno. Našlo je vse v najlepšem redu, knjige so pisane pregledno, vpisi se vjemajo s prilogami. Enako saldi v knjigah ustrezajo stanju blagajne in naložbam v denarnih zavodih, kakor tudi vrednostnim papirjem.

Nadzorstvo predlaga, da se tako blagajniku kakor vsemu odboru izreče razrešnica.

Razrešnica se soglasno odobri.

K nadzorstvenemu poročilu predlaga podpredsednik g. dr. Simon Dolar, da se izreče tudi osebju družbine pisarne za nadvse točno, vestno in brezhibno uradovanje posebna zahvala. — Soglasno odobreno.

VOLITVE.

Sledile so volitve, pri katerih so bili z vzklikom izvoljeni: za častno predsednico dvorna dama ga. Franja Tavčarjeva, za prvomestnika g. inž. Mačkovšek, v odbor pa gg.: Breznik Josip, dr. Dolar Simon, Gruden Mirko, Hren Anton, dr. Kersnik Janko, Kolar Ivan, Ludvik Avgust, Potočnik Nilka, Prekoršek Ivan, dr. Rebernik Jakob, Rohrman Viktor, Senekovič Miroslav, Tomažič Ivan, Uršič Andrej, dr. Vasič Ivan.

V nadzorstvo so bili voljeni gg. dr. Vladimir Ravnhar, Matija Rode, Albert Sič, Evgen Lovšin in Jakob Zupančič.

V razsodništvo gg.: Matija Marinček, Fran Pahernik, dr. Fr. Tekavčič, dr. Janko Žarovnik in dr. Ferdo Lašič.

Po končanih volitvah je prevzel predsedstvo burno pozdravljen novi prvomestnik g. inž. Janko Mačkovšek, ki je prečital

PRORAČUN ZA LETO 1935.

in se glasi:

1. Za slovensko šolstvo, prosveto in razne kulturne namene	Din 200.000.—
2. Podpora obmejnim šolam za knjige, učila, božičnice itd.	» 150.000.—
Odnos . . .	Din 350.000.—

	Prenos . . .	Din 350.000.—
3. Za gradnjo šolskega poslopja v Gradišču . . .	»	300.000.—
4. Popravila pri družbinah posestvih	»	60.000.—
5. Pokojninski sklad	»	30.000.—
5. Razni stroški	»	150.000.—
	Skupaj . . .	Din 890.000.—

PREDLOGI.

Gospod predsednik poroča, da sta poslali dve podružnici razne predloge. Ker je že pozna ura, predlaga, da se pooblasti glavni odbor, da predloge prouči v vodstveni seji in jih reši po svojem preudarku. Obenem se pooblasti družbino vodstvo, da lahko manjše izpremembe družbinih pravil izvrši v lastnem delokrogu.

SLUČAJNOSTI.

Ker se nihče ne oglasi k besedi, zaključi g. predsednik lepo uspelo zborovanje s toplimi besedami zahvale vsem udeležencem.

Zborovalci so odšli po zaključku zborovanja pred spomenik Ivana Cankarja in na grob mecena Karla Kotnika, kjer so se obema borcema za boljšo bodočnost našega naroda poklonili z vencema.

DAROVI.

Družba je prejela ob priliki velike skupščine sledeče darove: g. Ivan Vrhovnik, župnik v p., Ljubljana, 100 Din; ga. Ana Podkrajšek, Rogaška Slatina, 100 Din; Neimenovana iz Gor. Logatca, 100 Din; gđc. Josipina Blumauer, Ljubljana, 100 Din; ga. Klementina Vončina, Ljubljana, 50 Din; g. Matej Potočnik, gimn. ravnatelj v pok., Lesce, 100 Din; g. dr. Fran Lipold, župan v Mariboru, 200 Din; g. Andrej Gabršček, publicist, Ljubljana, 100 Din. Skupaj 850 Din.

ZAHVALA.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se ob završitvi lepo uspele 45. velike skupščine na Vrhniki kar najiskreneje zahvaljuje ondotni CM. podružnici za ves trud in izredno požrtvovalnost, ki jo je izkazala za to slavlje. Prav posebno se zahvaljuje za pristrčno dobrodošlico predsedni ku podružnice g. Ivanu Gromu, podpolkovniku v p., vrhniškemu učiteljstvu in šolski mladini za ljubeč, ganljiv sprejem, kakor tudi mnogoštevilnemu občinstvu, malima deklicama za ganljive pozdrave in lepe šopke, izročene predsednici CMD dvorni dami ge. Franji dr. Tavčarjevi in podpredsedniku

g. dr. Simonu Dolarju, za tople besede vrhniškemu županu g. mag. pharm. Stanku Hočevanju, ki je z iskrenimi besedami pozdravil skupščinarje v imenu občanov. Dalje zastopnik banske uprave g. Josipu Brezniku, prosvetnemu načelniku, in vsem zastopnikom oblasti in korporacij, senatorju in narodnim poslancem, ki so s svojo prisotnostjo počastili veliko skupščino. Iskrena hvala vsem delegatom in družbinim članom, ki so s svojo navzočnostjo dokazali ljubezen do družbe. Prav topla zahvala pa tudi tržanom Vrhnike za pozornost in hvala vsem, ki so na ta ali oni način pr'pomogli, da se je velika skupščina tako lepo izvršila.

VODSTVO DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA v Ljubljani.

Narod, ne pozabi na

6. september,

ki je posvečen bazoviškim mučenikom,

10. oktober,

dan koroškega plebiscita, ko nam je ugrabil tujec zibelko Slovenstva — Korotan,

12. november,

dan rapalske pogodbe, po kateri smo izgubili Primorje: Goriško, Trst, Istro, del Dalmacije in del Kranjske — 600.000 Jugoslovenov,

20. september,

dan nedolžnih žrtev narodove probuje.

BILANCA

»Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani
za leto 1933.

PREJEMKI.

Blagajniški ostanek dne 31. grudna 1932. l. . . 63.768 Din 47 p

Dohodki leta 1933.

1. Podružnice, i. s. članarine, pokroviteljnine, darovi, veselice i. t. d.	139.938	Din 85 p
2. Podpore občin in denarnih zavodov	4.920	» — »
3. Razni darovi	3.612	» 05 »
4. Družbeni nabiralniki . .	734	» — »
5. Družbena kava.	500	» — »
6. Družbeni cilindri za sve- tilke	579	» 50 »
7. Družbeni čaj.	1.000	» — »
8. Časniki	100	» — »
9. Narodni kolek.	2.248	» 90 »
10. Družbene razglednice .	113.263	» 21 »
11. Družbeni rač. listki. . .	692	» 50 »
12. Družbeni koledar. . . .	35.160	» 25 »
13. Družbena posestva . . .	25.727	» 79 »
14. Obresti od nalož. denarja	48.557	» 16 »
15. Obrambni sklad	800	» — »
16. Ivana Vrhovnika sklad	100	» — »
17. Tomo Zupana sklad . .	1.450	» — »
18. Sklad sept. žrtev. . . .	21.274	» 25 »
19. Volila	6.700	» — »
20. Vrnjeni predujemi . . .	2.000	» — »
21. Razni prejemi	292.696	» 80 »

Odnos . . . 702.055 Din 26 p

Odnos . . . 63.768 Din 47 p

	Prenos . . .	63.768	Din 47 p
	Prenos . .	702.055	Din 26 p
22. Prodano posestvo . . .	130.920	" — "	
Dohodki znašajo torej leta 1933. skupaj . . .	832.975	" 26 "	
Prehodni prejemki	240.952	" 77 "	
Dvigljeni zneski, in sicer			
a) iz družbene glavnice	155.494	Din — p	
b) iz Ivan Vrhovnikovega sklada	28.570	" — "	
c) iz obrambnega sklada	250	" — "	
d) iz pokojn. sklada . .	19.760	" — "	
e) iz dr. Jakoba Pirnata sklada	4.723	" — "	
	Skupaj . . .	208.797	" — "
	Skupaj . . .	1.346.493	Din 50 p

IZDATKI.

1. Za slovensko šolstvo, prosveto in razne kulturne namene	168 698	Din 70 p
2. Podpore šolam za knjige, učila, božičnice itd.	138.513	" 75 "
3. Stroški za gradnjo šolskega poslopja v Gradišču	3.029	" 50 "
4. Družbena posestva	74.603	" 55 "
5. Družbeni koledar	28.355	" 25 "
6. Vrnjena posojila	2.107	" 89 "
7. Obresti od posojil	2.292	" 11 "
8. Izplačani predujemi	2.000	" — "
9. Pokojninski sklad		
a) Prispevek družbe . .	19.760	Din — p
b) Izplačane pokojnine	19.760	" — "
10. Družbene razglednice	79.900	" — "
11. Razni stroški	40.347	" 84 "
12. Družbena pisarna, i. s.		
a) Plače uradnikom . .	49.200	Din — p
Odnos . . .	49.200	Din — p
	Odnos . . .	579.368 Din 59 p

	Prenos . . .	579.368 Din 59 p
	Prenos . . .	49.200 Din — p
b)	Plača strežnici, najem- nina, kurjava in raz- svetljava	14.790 „ — „
c)	Potni stroški raznim funkcionarjem . . .	6.292 „ 50 „
d)	Tiskovine, poštnina in drugi stroški	1.550 „ — „ 71.832 „ 50 „
Izdatki znašajo torej leta 1933. skupaj . . .		651.201 Din 09 p
Prehodni stroški		240.952 „ 77 „
Plodonosno naloženi zneski, i. s.		
a)	na družbeno glavnico	310.750 Din — p
b)	na Ivana Vrhovnika nika sklad	70.144 „ —
c)	obr. sklad	1.050 „ — „
d)	Tomo Zupana sklad	1.450 „ — „
e)	sklad sept. žrtev . .	21.274 „ 25 „
Skupaj . . .		404.668 „ 25 „
Blagajniški ostanek dne 31. grudna 1933. l. .		49.671 „ 39 „
Skupaj . . .		1.346.493 Din 50 p

Račun družbene glavnice.

Stanje dne 31. grudna 1932. l.	211.526 Din 37 p
Prirastek leta 1933	313.544 „ 97 „
Skupaj . . .	525.071 Din 34 p
Odpadek leta 1933.	155.519 „ — „
Stanje dne 31. grudna 1933. l.	369.552 Din 34 p

Račun pokojninskega sklada.

Stanje dne 31. grudna 1932. l.	316.317 Din 81 p
Prirastek leta 1933.	37.618 „ 52 „
Skupaj . . .	353.936 Din 33 p
Odpadek leta 1932.	19.760 „ — „
Stanje dne 31. grudna 1933. l.	334.176 Din 33 p

Račun obrambnega sklada.

Stanje dne 31. grudna 1932. l.	224.186	Din 19	p
Prirastek leta 1933.	11.769	„ 08	„
Skupaj . . .	235.955	Din 27	p
Odpadek leta 1933.	250	„ —	„
Stanje dne 31. grudna 1933. l.	235.705	Din 27	p

Račun zapuščinskega sklada Viljema Polaka.

Stanje dne 31. grudna 1932. l.	50.608	Din 67	p
Prirastek leta 1933.	—	„ 35	„
Stanje dne 31. grudna 1933 l.	50.609	Din 02	p

Račun dr. Ivana Tavčarja sklada.

Stanje dne 31. grudna 1932. l.	94.757	Din 86	p
Prirastek leta 1933.	5.685	„ 42	„
Stanje dne 31. grudna 1933. l.	100.443	Din 28	p

Račun zapuščinskega sklada dr. Josipa Georga.

Stanje dne 31. grudna 1932. l.	177.863	Din 24	p
Prirastek leta 1933.	„ 42	„	„
Skupaj . . .	177.863	Din 66	p
Odpadek leta 1933.	3.600	„ —	„
Stanje dne 31. grudna 1933. l.	174.263	Din 66	p

Račun Ivana Vrhovnika sklada.

Stanje dne 31. grudna 1932. l.	69.674	Din —	p
Prirastek leta 1933.	72.261	„ 83	„
Skupaj . . .	141.935	Din 83	p
Odpadek leta 1933.	70.044	„ —	„
Stanje dne 31. grudna 1933. l.	71.891	Din 83	p

Račun Andreja Senekoviča sklada.

Stanje dne 31. grudna 1932. l.	15.572 Din 72 p
Prirastek leta 1933.	878 „ 28 „
Stanje dne 31. grudna 1933. l.	16.451 Din — p

Račun prelata Tomo Zupana sklada.

Stanje dne 31. grudna 1932. l.	36.485 Din 74 p
Prirastek leta 1933.	3.546 „ 55 „
Stanje dne 31. grudna 1933. l.	40.032 Din 29 p

Račun Aleksandra Hudovernika sklada.

Stanje dne 31. grudna 1932. l.	9.492 Din 83 p
Prirastek leta 1933.	535 „ 32 „
Stanje dne 31. grudna 1933. l.	10.028 Din 15 p

Račun zapuščinskega sklada dr. Jakoba Pirnata.

Stanje dne 31. grudna 1932. l.	650.384 Din — p
Odpadek leta 1933.	4.723 „ — „
Stanje dne 31. grudna 1933. l.	645.661 Din — p

Račun sklada septemberskih žrtev

Nabrano in naloženo	21.274 Din 25 p
Kapit. obresti	170 „ 47 „
Stanje dne 31. grudna 1933. l.	21.444 Din 72 p

Račun družbenega posestva.

Stanje dne 31. grudna 1932. l.	652.700 Din — p
Odpadek leta 1933.	10.000 „ — „
Stanje dne 31. grudna 1933. l.	642.700 Din — p

DRUŽBENA IMOVINA

dne 31. grudna 1933. leta.

A. AKTIVNA IMOVINA.

I. Posedstva.

a) Posedstvo v Trstu . . .	300.000	Din — p
b) Posedstvo v Velikovcu .	25.000	„ — „
c) Posedstvo v Velikovcu .	5.000	„ — „
d) Posedstvo na Savi . . .	50.000	„ — „
e) Posedstvo v Studencih .	30.000	„ — „
f) Posedstvo v Rožnem dolu pri Črnomlju	2.500	„ — „
g) Posedstvo v Ljubljani . .	200.000	„ — „
h) Posedstvo v Ljubljani . .	200	„ — „
i) Posedstvo v Ljubljani . .	30.000	„ — „

Skupaj . . . 642.700 Din — p

II. Šolski inventar in učila 1.186 „ 60 „

III. Inventar družbene pisarne 3.208 „ — „

IV. Zaloge družbenih knjig 250 „ — „

V. Terjatve 41.200 „ — „

VI. Brezobrestna posojila 6.150 „ — „

VII. Družbena glavnica.

a) Vlož. knjižica Jadransko
podunavske banke, podr.
Ljubljana, št. 6591 . . . 49.870 Din 84 p

b) Vložna knjižica Mestne
hranilnice Ljubljanske,
št. 132.768 114.000 „ — „

c) Vlož. knjižica posojilnice
v Mariboru, št. 18.817 . 37.340 „ — „

d) Vložna knjižica Mestne
hranilnice v Ljubljani,
št. 9496 40.191 „ — „

Odnos . . . 241.401 Din 84 p

Odnos . . . 694.694 Din 60 p

Prenos . . . 694.694 Din 60 p

Prenos . . . 241.401 Din 84 p

e) Vložna knjižica Kmetske posojilnice v Ljubljani, št. 41.513	100.000	„	—	„
f) Vložna knjižica Obč. hranilnice v Krškem, št. 12.350	4 493	„	—	„
g) Vlož. knjižica Okrajne hranilnice v Rogatcu, šte. 889-4	600	„	—	„
h) Delnica Ljublj. kreditne banke	75	„	—	„
i) Intab. terjatev pri Mestni občini ljubljanski . . .	5.232	„	50	„
j) Intab. terjatev pri Mestni občini ljubljanski . . .	6.250	„	—	„
k) 5% obveznica avstrijske republike, za 100 angl. funtov, vredna	11.500	„	—	„
Skupaj . . .				369.552 Din 34 p

VIII. Pokojninski sklad.

a) Vink. 4 ⁰ /o avstr. krona renta	5.425	Din	—	p
b) Vink. 4 ²⁰ /o avstr. srebrna renta	11.250	„	—	„
c) Vink. 4 ²⁰ /o avstr. papirna renta	2.000	„	—	„
d) Vložna knjižica Kmetske posojilnice v Ljubljani, šte. 19.842	315.501	„	33	„
Skupaj . . .				334.176 Din 33 p

IX. Ciril-Metodov obrambni sklad.

a) Vložna knjižica Kmetske posojilnice v Ljubljani, št. 120	190.122	Din	84	p
Odnos . . .	190.122	Din	84	p
Odnos . . .	1,398.423	Din	27	p

	Prenos . . .	1,398.423	Din 27	p
	Prenos . . .	190.122	Din 84	p
b)	Vložna knjižica Ljudske posoj. v Gorici, št. 4105 pr.	500	„ —	„
c)	7 ⁰ / ₀ drž. posojilo 5.600 Din nominalne vrednosti po kurzu	3.360	„ —	„
d)	Intab. terjatev pri Mestni občini ljubljanski . . .	41.722	„ 43	„
	Skupaj . . .	235.705	Din 27	p

X. Zapuščinski sklad Viljema Polaka.

a)	Vložna knjižica Mestne hranilnice v Ljubljani, št. 958	26.500	Din —	p
b)	Vložna knjižica posojilnice v Radovljici, št. 6221 . . .	2.127	„ 77	„
c)	Vložna knjižica Kmetске pos. v Ljubljani, št. 9146	2.273	„ 50	„
d)	Vlož. knjižica Kmet. pos. v Ljubljani, št. 35.217 . . .	11.854	„ —	„
e)	1 komad obveznice bos. herceg. železn. posojila v nominalni vrednosti	500	„ —	„
f)	1 turška srečka št. 385.276 pr. 400 frankov. vrednost	86	„ 25	„
g)	Intab. terjatev pri Mestni občini ljubljanski . . .	7.267	„ 50	„
	Skupaj . . .	50.609	Din 02	p

XI. Dr. Ivana Tavčarja sklad.

Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, št. 539	100.443	„ 28	p
Odnos . . .	1,785.180	Din 84	p

Prenos . . . 1,785.180 Din 84 p

XII. Zapuščinski sklad dr. Josipa Georga.

a) 144 kom. delnic Ljublj.

kreditne banke 10.800 Din — p

b) Vložna knjižica Kmetске

posojilnice v Ljubljani,

št. 28.625 58.561 „ 24 „

c) Vlož. knjižica posojilnice

v Celju, št. 20.621 4.902 „ 42 „

d) Intab. terjatev pri S. D. S. 100.000 „ — „

Skupaj . . . 174.263 „ 66 „

XIII. Ivana Vrhovnika sklad.

Vložna knjižica Mestne

hranilnice št. 179.784 71.891 Din 83 p

XIV. Andreja Senekoviča sklad.

Vlož. knjižica Kmetске

posojilnice v Ljubljani,

št. 35.251 16.451 „ — „

XV. Prelata Tomo Zupana sklad.

Vložna knjižica Kmetске

posojilnice v Ljubljani,

št. 37.743 40.032 „ 29 „

XVI. Aleksandra Hudovernika sklad.

Vložna knjižica Kmetске posojilnice v

Ljubljani, št. 39.615 10.028 „ 15 „

XVII. Zapuščinski sklad dr. Jakoba Pirnata.

a) Vložne knjižice Ljubljan-

ske kreditne banke v

Ljubljani:

št. 14.897 pr. 76.856 Din 50 p

št. 14.898 pr. 76.856 „ 50 „

Odnos . . . 153.713 Din — p

Odnos . . . 2,097.847.77 Din 77 p

Prenos . . . 2,097.847 Din 77 p

Prenos . . . 153.713 Din — p

št. 14.899 pr. 76.866 „ 50 „

št. 14.900 pr. 76.866 „ 50 „

št. 14.901 pr. 55.006 „ — „

št. 14.904 pr. 23.266 „ — „

b) Vložna knjižica Kmetijske
posojilnice v Ljubljani št.

33.009 pr. 146.207 „ 90 „

c) Intab. terjatev pri S. D. v Š. 75.000 „ — „

s pripadki 29.579 „ 47 „

d) Terjatev pri I. K. 9.156 „ 26 „

Skupaj . . . 645.661 „ 63 „

XVIII. Sklad septemberskih žrtev.

Vložna knjižica kmetijske posojilnice v

Ljubljani, št. 41.554 21.444 Din 72 p

XIX. Blagajniški ostanek dne 31. grudna

1933. l. 49.671 „ 39 „

Skupaj . . . 2,814.625 Din 51 p

B. PASIVNA IMOVINA.

1. Posojila pri denarnih zavodih 28.113 Din 78 p

2. Neporavnani računi 4.570 „ 76 „

3. Pokojninski sklad 334.176 „ 33 „

Skupaj . . . 366.860 Din 87 p

C. ČISTA IMOVINA.

Ako od aktivne imovine 2,814.625 Din 51 p

odštejemo pasivno imovino 366.860 „ 87 „

dobimo čisto imovino dne 31. grudna 1933. l. 2,447.764 Din 64 p

Ako primerjamo čisto imovino z dne 31. grudna

1932. l. 2,225.794 Din 72 p

s čisto imovino z dne 31. grudna 1933. l. 2,447.764 „ 64 „

vidimo, da se je čista imovina v letu 1933.

pomnožila za 221.969 Din 92 p

Družba je imela dne 31. grudna 1932. l.

a) lastno imovino	2,225.794 Din 72 p
b) imovino za pokojninski sklad	316.317 „ 81 „
Skupaj	2,542.112 Din 53 p

Dne 31. grudna 1933. l.

a) lastno imovino	2,447.764 Din 64 p
b) imovino za pokojninski sklad	334.176 „ 33 „
Skupaj	2,781.940 „ 97 „

Skupna imovina (t. j. lastna imovina
in imovina za pokojninski sklad)
se je v letu 1933. pomnožila za . . . 239.828 Din 44 p

Vodstvo:

Franja dr. Tavčarjeva,
predsednica.

Dr. Janko Kersnik l. r.,
blagajnik.

Za nadzorstvo:

Dr. Vladimir Ravnihar l. r.

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani pokrovitelji:

A.

ki so izza dne 30. septembra 1933 do 30. septembra 1934 po
§ 4. družb. pravil plačali po 100 Din:

2175. — 2207. Ženska šentpeterska C. M. podr. v Ljubljani; 2208. Mara Potočnikova, vdova polkov., Ljubljana, v počaščenje pok. soproga; 2209. — 2223. Moška šentpeterska C. M. podr. v Ljubljani; 2224. — 2243. Ženska šentpeterska C. M. podr. v Ljubljani; 2244 — 2268. Moška C. M. podr. v Ptuj; 2269. — 2293. Ženska C. M. podr. v Ptuj; 2294. dr.

Josip Majcen, zdravnik, Maribor; 2295. dr. Matej Potočnik, gimn. ravn., Maribor, v spomin pok. prof. Ljud. Mlakarju; 2296. — 2313. Ženska šentpeterska C. M. podr. v Ljubljani; 2314. — 2319. Pavel Pleničar, Ljubljana, v počaščenje pok. matere; 2320. Teodor Raktelj, polkov., Brežice; 2321. Franja Ludvikova, sopr. viš. inšpekt. in postajenačel., Ljubljana; 2322. Fr. Kramberger, posestnik, Gočevo pri Sv. Lenartu; 2323. Josip Zupančič, mestni uslužbenec v Ljubljani; 2324. Ludvik Štih, bančni uradnik v Ljubljani; 2325. Ivan Levec, šolski ravnatelj v pok. v Ljubljani; 2326. Miloš Grmovšek, sreski šolski nadzornik v Slovenjgradcu; 2327. Ivan Rojnik, veletrgovec v Slovenjgradcu; 2328. dr. Vinko Železnikar, primarij bolnice v Slovenjgradcu; 2329. — 2330. Filip Ogrič, konc. zobotehnik in posestnik v Novem mestu; 2331. dr. Jos. Globevnik, odvetnik in posestnik v Novem mestu; 2332. dr. Josip Režek, odvetnik in posestnik v Novem mestu; 2333. dr. Andrijan Zupančič, odvetnik v Trebnjem; 2334. dr. Matej Potočnik, gimn. ravnatelj v pok., Lesce.

B.

ki so plačali izza dne 30. septembra 1933 do 30. septembra 1934 za CM obrambeni sklad po 100 Din:

2528. Ž. podr. Ruše, v počaščenje spomina na umrlo gospo predsednico Julko Šernec; 2529. dr. Anton Hrovat, zdravnik, Ormož; 2529. — 2576. Ženska šentpeterska CM. podružnica v Ljubljani; 2577. — 2582. Ženska šentpeterska CM. podružnica v Ljubljani v spomin blagopokojne ge. Roze Rohrmannove; 2583. CM. podružnica v Kranju v spomin blagopokojne ge. Roze Rohrmannove; 2584. Ivan Prekoršek, narodni poslanec v Celju; 2585. — 2629. šentpeterska moška in ženska podružnica v Ljubljani v počaščenje 60letnice predsednice ge. Nilke Potočnikove; 2630. Ivan Prekoršek, narodni poslanec v Celju; 2631. — 2632. Juraj Režek, mestni učitelj v pokoju v Ljubljani; 2633. — 2634. CM. podružnica v Kranju; 2635. Josipina Blumauer v Ljubljani; 2636. Neimenovana v Gor. Logatcu; 2637. Andrej Gabršček, publicist v Ljubljani; 2638. Ana Podkrajšek, Rogaška Slatina.

*O veselih in žalostnih prilikah darujmo
za Družbo sv. Cirila in Metoda!*

25 letni jubilej

imajo l. 1935. naslednje CM podružnice:

Begunje—Breznica	Podsreda in okolica
Bočna pri Gornjem gradu	Polenšak
Borovnica in okolica	Ponikva
Breg pri Celju	Prevalje in okolica
Fala, Puščava, Selnica	Raka in okolica
Fram in okolica	Rogaški okraj
št. Janž in okolica	šmarje pri Jelšah ženska
Kočevje	št. Rupert (Dolenjsko)
Sv. Križ—Veržej	Semič, Gradac in okolica
Sv. Peter pod Sv. gorami	šenčur in okolica
Planina in okolica	Zgornja šiška
škocjan in okolica	

Mnoge izmed naštetih spe spanje pravičnega. Čas bi bil, da se vzdramijo in prično z delom s podvojeno marljivostjo v jubilejnem letu.

Poleg glavne »Družbe« imajo

50 letni jubilej

v letu 1935. naslednje CM podružnice:

Kranj, Prva ljubljanska, moška, in Ptuj, moška

DONESKI PODRUŽNIC LETA 1933.

Tekst	Ime podružnice	Članarina, pokroviteljnine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabiralniki		Obrambni sklad		Prelata Tomo Zupana sklad		Sklad september-skih žrtev		Skupaj		Za prodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
1.	Ljubljana: šentp. ž. . .	18.265	50	—	—	—	—	—	—	1.858	—	20.123	50	350	—
2.	Ljubljana: mestna ž. . .	8.991	75	—	—	100	—	—	—	1.858	25	10.950	—	1.522	—
3.	Ljubljana: šentj.-irn. m.	8.989	38	—	—	—	—	—	—	1.858	—	10.847	38	—	—
4.	Ljubljana: šentj.-irn. ž.	6.484	72	42	25	—	—	—	—	1.858	—	8.384	97	755	—
5.	Ljubljana: šentpeter. m.	5.500	—	—	—	—	—	—	—	1.858	—	7.358	—	—	—
6.	Celje: ž.	5.741	—	—	—	—	—	—	—	1.373	50	7.114	50	3.267	50
7.	Ptuj: m.	6.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.600	—	525	—
8.	Ptuj: ž.	6.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.600	—	—	—
9.	Kranj: m. in ž.	3.100	—	—	—	400	—	1200	—	1.353	25	6.053	25	3.122	50
10.	Muta	5.317	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.317	—	412	50
11.	Slovenjegraдец in ok.: m.	3.966	25	58	75	—	—	—	—	127	50	4.152	50	—	—
12.	*) Trbovlje in ok.: m.)	4.031	50	—	—	—	—	—	—	—	—	4.031	50	2.025	—
13.	*) Trbovlje in ok.: ž.	3.838	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.838	—	755	—
14.	Celje: m.	3.235	—	—	—	—	—	—	—	600	—	3.835	—	600	—
15.	Ljubljana: I. ljublj. m.	3.486	25	88	25	—	—	—	—	60	—	3.634	50	415	—
16.	Rogaški kraj	3.490	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.490	—	—	—
17.	Maribor in okolica: ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Odnos		97.636	35	189	25	500	—	1200	—	12.804	50	112.330	10	13.749	50

*) Moška podružnica in ženska podružnica v Trbovljah imata: kupno blagajno.

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokrovitelj- nine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabi- ralniki		Obrambni sklad		Prelata Tomo Zupana sklad		Sklad september- skih žrtev		Skupaj		Za prodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
18.	Prenos . . .	97.636	35	189	25	500	—	1200	—	12.804	50	112.330	10	13.749	50
19.	Slovenjgradec: ž. . .	3.000	25	—	—	—	—	—	—	457	50	3.457	75	625	—
20.	Ljubljana: Šiška ž. . .	1.387	—	—	—	—	—	—	—	1.858	—	3.245	—	—	—
21.	Kamnica pri Mariboru . . .	2.733	25	—	—	—	—	—	—	—	—	2.733	25	300	—
22.	Ljubljana: Šiška m. . .	650	—	—	—	—	—	—	—	1.858	—	2.508	—	345	—
23.	Maribor: m.	2.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.500	—	—	—
24.	Novo mesto: ž.	1.472	25	—	—	—	—	—	—	283	75	1.756	—	2.100	—
25.	Split	1.079	—	—	—	—	—	250	—	375	—	1.704	—	2.192	—
26.	Slovenska Bistrica . . .	1.300	—	—	—	—	—	—	—	220	—	1.520	—	620	—
27.	Ribnica na Pohorju . . .	1.046	50	33	50	—	—	—	—	325	—	1.405	—	620	—
28.	Litija in Smartno . . .	1.251	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.251	—	862	50
29.	Brežice	1.114	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.114	—	375	—
30.	Tržišč in okolica . . .	825	—	—	—	—	—	—	—	175	—	1.000	—	841	—
31.	Kamnik in okolica: m. . .	951	—	—	—	—	—	—	—	—	—	951	—	—	—
32.	Gornja Radgona	562	50	126	50	—	—	—	—	250	—	939	—	695	—
33.	Radeče in okolica . . .	806	—	—	—	—	—	—	—	50	—	856	—	1.120	—
34.	Ribnica (Dol.): ž.	835	—	—	—	—	—	—	—	—	—	835	—	750	—
35.	Št. Pavel pri Preboldu: ž. .	599	50	—	—	—	—	—	—	200	—	799	50	372	—
36.	Vrhnika	774	—	—	—	—	—	—	—	—	—	774	—	—	—
37.	Domžale	723	—	—	—	—	—	—	—	50	—	773	—	—	—
	Hrastnik in okolica: ž. . .	733	—	—	—	—	—	—	—	—	—	733	—	675	—
Odnos		121.978	60	349	25	500	—	1450	—	18.906	75	143.184	60	26.242	—

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokrovitelj- nine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabi- ralniki		Obrambni sklad		Prelata Tomo Zupana sklad		Sklad september- skih žrtev		Skupaj		Za prodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
38.	Prenos . . .	121.978	60	349	25	—	—	1450	—	18.906	75	143.184	60	26.242	—
39.	Bled . . .	620	—	—	—	500	—	—	—	105	—	725	—	563	—
40.	Jesenice: m. in ž. . .	615	—	—	—	—	—	—	—	100	—	715	—	1.508	—
41.	Cerknica: . . .	704	—	—	—	—	—	—	—	—	—	704	—	187	50
42.	Krško in okolica: ž. . .	588	75	—	—	—	—	—	—	110	—	698	75	815	—
43.	Ruše in okolica . . .	472	75	—	—	200	—	—	—	—	—	672	75	870	—
44.	Dol. Lendava . . .	621	—	—	—	—	—	—	—	—	—	621	—	—	—
45.	Zidani most . . .	595	25	—	—	—	—	—	—	—	—	595	25	450	—
46.	Dol pri Hrastniku . . .	544	—	—	—	—	—	—	—	—	—	544	—	225	—
47.	Laško in okolica . . .	500	—	—	—	—	—	—	—	25	—	525	—	870	—
48.	Unec — Rakek . . .	500	—	—	—	—	—	—	—	25	—	525	—	625	—
49.	Poljskava — Pragersko . . .	452	—	—	—	—	—	—	—	50	—	502	—	375	—
50.	Velike Lašče . . .	370	—	—	—	—	—	—	—	130	—	500	—	341	50
51.	Kočevje . . .	375	—	—	—	—	—	—	—	120	—	495	—	320	—
52.	Vransko . . .	450	—	—	—	—	—	—	—	37	—	487	—	75	—
53.	Kostanjevica . . .	260	—	—	—	—	—	—	—	175	—	435	—	620	—
54.	Ljutomer . . .	420	—	—	—	—	—	—	—	—	—	420	—	—	—
55.	Št. Ilj v Slov. goricah . . .	405	—	—	—	—	—	—	—	—	—	405	—	600	—
56.	Sv. Lenart v Slov. gor. . .	395	—	—	—	—	—	—	—	—	—	395	—	—	—
57.	Žalec . . .	220	—	—	—	—	—	—	—	175	—	395	—	—	—
	Železniki . . .	394	—	—	—	—	—	—	—	—	—	394	—	120	—
Odnos . . .		131.480	35	349	25	700	—	1450	—	19.958	75	153.938	35	34.807	—

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokroviteljnine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabiralniki		Obrambni sklad		Prelata Tomo Zupana sklad		Sklad septemberskih žrtev		Skupaj		Za prodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	-Din	p	Din	p
58.	Prenos . . .	131.480	35	349	25	700	—	1450	—	19.958	75	153.938	35	34.807	—
59.	Melika . . .	300	—	—	—	—	—	—	—	75	—	375	—	507	50
60.	Sodražica in okolica . .	365	—	—	—	—	—	—	—	—	—	365	—	150	—
61.	Brdo	360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	360	—	—	—
62.	Hrastnik m.	360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	360	—	225	—
63.	Škofja Loka in okolica . .	354	—	—	—	—	—	—	—	—	—	354	—	—	—
64.	Gornji grad	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	350	—	300	—
65.	Št. Jernej na Dol.	260	—	—	—	—	—	—	—	75	—	335	—	275	—
66.	Sv. Trojica v Slov. gor. . .	205	—	126	—	—	—	—	—	—	—	331	—	—	—
67.	Borovnica	215	—	—	—	—	—	—	—	110	—	325	—	150	—
68.	Novo mesto: m.	301	50	—	—	—	—	—	—	—	—	301	50	—	—
69.	Krško: m	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	—	—
70.	Tolsti vrh pri Guštanju . .	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	—	—
71.	Ormoški okraj: ž.	282	75	—	—	—	—	—	—	—	—	282	75	500	—
72.	Ribnica (Dol.): m.	259	—	—	—	—	—	—	—	—	—	259	—	150	—
73.	Grobelno: za Slivnico in Št. Vid .	175	—	—	—	—	—	—	—	80	—	255	—	150	—
74.	Svečina	172	25	—	—	—	—	—	—	75	—	247	25	150	—
75.	Kranjska gora	230	—	—	—	—	—	—	—	10	—	240	—	—	—
76.	Črnomelj: m. in ž.	237	—	—	—	—	—	—	—	—	—	237	—	—	—
77.	Mokronog	174	—	—	—	—	—	—	—	60	50	234	50	315	50
	Kamnik: ž.	223	—	—	—	—	—	—	—	—	—	223	—	520	—
Odnos . . .		136.903	85	475	25	700	—	1450	—	20.444	25	159.973	35	38.200	—

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokrovitelj- nine, darovi, veselice i. t. d.		Nabi- ralniki		Obrambni sklad		Prelata Tomo Župana sklad		Sklad september- skih žrtev		Skupaj		Za razprodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
78.	<i>Prenos . . .</i>	136.903	85	475	25	700	—	1450	—	20.444	25	159.973	35	38.200	—
79.	Cerkle pri Kranju . .	99	50	—	—	—	—	—	—	121	—	220	50	422	50
80.	Ormož m.	115	—	—	—	100	—	—	—	—	—	215	—	—	—
81.	Trebnje in okolica . .	180	—	35	—	—	—	—	—	—	—	215	—	—	—
82.	Križevci pri Ljutomeru	155	—	—	—	—	—	—	—	50	—	205	—	225	—
83.	Sv. Jurij ob Ščavnici . .	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—
84.	Konjice	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	200	—	465	—
85.	Pertotce	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—
86.	Petrovče	196	—	—	—	—	—	—	—	—	—	196	—	300	—
87.	Sv. Barbara pri Mariboru	185	—	—	—	—	—	—	—	—	—	185	—	150	—
88.	Št. Rupert (Dol). . . .	158	25	12	75	—	—	—	—	—	—	171	—	—	—
89.	Fram	100	—	—	—	—	—	—	—	60	—	160	—	—	—
90.	Gaberje pri Celju . . .	160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	160	—	190	—
91.	Sv. Lovrenc na Pohorju	160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	160	—	290	—
92.	Sp. Sv. Kungota	154	—	—	—	—	—	—	—	—	—	154	—	75	—
93.	Sv. Ana v Slov. goricah	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	300	—
94.	Zg. Sv. Kungota	130	50	—	—	—	—	—	—	—	—	130	50	150	—
95.	Sv. Jurij ob Pesnici . .	130	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	—	150	—
96.	Pojane pri Prevaljah . .	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	—	—	—
97.	Sl. Radenci — Kapela .	101	75	—	—	—	—	—	—	—	—	101	75	485	—
	Limbuš	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	150	—
	<i>Prenos . . .</i>	139.698	85	523	—	800	—	1450	—	20.875	25	163.347	10	41.552	50

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokroviteljnine, darovi, veselice, i. t. d.		Nabiralniki		Obrambni sklad		Prelata Tomo Zupana sklad		Sklad september-skih žrtev		Skupaj		Za prodane družbene razglednice	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
98.	<i>Prenos . . .</i>	139.698	85	523	—	800	—	1450	—	20.875	25	163.347	10	41.552	50
99.	Loški potok	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	—	—	—
100.	Sv. Duh na Ostrem vrhu	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68	—	—	—
101.	Žužemberk	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—
102.	Bizeljsko	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	—	150	—
	Sevnica	—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	24	—	909	—
	Skupaj . . .	139.938	85	523	—	800	—	1450	—	20.899	25	163.611	10	42.611	50

Za Božič in Veliko noč bo rabil vsak Slovenec le razglednice in kolke Družbe sv. Cirila in Metoda.

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani:

A. VODSTVO.

*po volitvi na 45. veliki skupščini na Vrhniki
dne 16. septembra 1934.*

1. Častna predsednica: Franja dr. *Tavčarjeva*, dvorna dama v Ljubljani (izvoljena 1934).
2. Predsednik: ing. Janko *Mačkovšek*, mestni gradbeni nadsvetnik, predsednik udruženja jugoslov. inženjerjev in arhitektov (izvoljen 1934 za dobo 3 let).
3. Namestnik predsednika: dr. Simon *Dolar*, gimn. ravnatelj v Kranju (izvoljen 1934).
4. Tajnik: Miro Gruden, ravnatelj v Ljubljani (izvoljen 1934).
5. Namestnik tajnika: Ivan *Kolar*, profesor v Ljubljani (izvoljen 1934).
6. Blagajnik: dr. Janko *Kersnik*, ravnatelj Kmetijske posojilnice za ljubljansko okolico v Ljubljani (izvoljen 1934).
7. Namestnik blagajnika: Avgust *Ludvik*, višji svetnik drž. železnic v pok. v Ljubljani (izvoljen 1934).
8. Odborniki: Josip *Breznik*, prosvetni šef v Ljubljani (izvoljen 1934);
9. Anton *Hren*, šol. upravitelj v Studencih pri Mariboru (izvoljen 1934);
10. Nilka *Potočnikova*, soproga žel. nadinšpektorja v Ljubljani (izvoljena 1934);
11. Ivan *Prekoršek*, nar. poslanec v Celju (izvoljen 1934);
12. dr. Jakob *Rebernik*, šef zdrav. doma v Celju (izvoljen 1934);
13. Miroslav *Senekovič*, banski svetnik v Ljubljani (izvoljen 1934);
14. Viktor *Rohrmann*, veletrgovec v Ljubljani (izvoljen 1934).
15. Andrej *Uršič*, akademik v Ljubljani (izvoljen 1934);
16. Ivan *Tomažič*, sres. šol. nadzornik v Mariboru (izvoljen 1934);
17. dr. Ivan *Vašič*, odvetnik v Novem mestu (izvoljen 1934).

Ožji odbor: gg. ing. Janko *Mačkovšek* kot predsednik, dr. Simon *Dolar*, Miro Gruden, dr. Janko *Kersnik*, Nilka *Potočnikova* in Andrej *Uršič*.

B. NADZORNIŠTVO.

1. Evgen *Lovšin*, ravnatelj »Rude in kovine« v Ljubljani.
2. Dr. Vladimir *Ravnihar*, senator in odvetnik v Ljubljani.
3. Matija *Rode*, višji kontrolor Mest. hranilnice v Ljubljani.
4. Albert *Sič*, prof. v p. v Ljubljani.
5. Jakob *Zupančič*, real. ravnatelj v pok. v Ljubljani.

C. RAZSODNIŠTVO.

1. Mat. *Marinček*, notar v Novem mestu.
2. Dr. Ferdo *Lašič*, odvetnik v Mariboru.
3. Fran *Pahernik*, nar. poslanec, veleposestnik v Vuhredu.
4. Fran *Tekavčič*, odvetnik v Ljubljani.
5. Dr. Janko *Žirovnik*, odvetnik v Ljubljani.

Č. PISARNA.

Ljubljana, Beethovnova ulica 2.

Vodja: ing. Janko *Mačkovšek*.

Uradniki: Knjigovodja: Emanuel *Josin*,
 Pisarniški tajnik: Fran *Skulj*,
 Pisarica: Franja *Benedikova*.

Kupujte žalne kolke, ki jih je izdala Družba sv. Cirila in Metoda v spomin na tragično preminulega blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja!

Navodila podružnicam

Družbe sv. Cirila in Metoda.

Vse p. n. podružnice in prijatelje Družbe sv. C. in M. prosimo, da uvažujete sledeče:

1. Oživite vse bivše, sedaj speče podružnice. V ta namen naj skliče ta ali oni občni zbor (treba ga je naznaniti sreskemu poglavarju), izvoli naj se nov odbor ter se prijavi sreskemu poglavarju in glavni družbi v Ljubljani.

2. Vse delujoče podružnice naj imajo takoj po novem letu svoje občne zборе, najkasneje do konca marca. Občni zbor se naznani brez kolka s sporedom vred na sresko poglavarstvo. Imenik novega odbora je treba naznaniti tudi sreskemu poglavarstvu in centrali.

3. Članarina (letna) znaša 12 Din. Majhna je in jo zmore marsikdo.

4. Delegate za glavno skupščino je treba naznaniti pred veliko skupščino družbi. Na vsakih 50 članov pripada podružnici 1 delegat.

5. Odborniki naj si delo razdele tako, da ne pade na eno osebo vse.

6. Ponos vsake podružnice bodi kar največje število članstva. Posebno uvaževanja vredno je pridobivanje članstva med preprostim ljudstvom. K podružnici naj se pritegnejo člani iz sosednih krajev, kjer ne obstojajo podružnice. V takem kraju naj se radi olajšave dela voli zastopnik, kateremu se poveri nabiranje članov in pobiranje članarine. Redni člani podružnice so:

a) letniki, ki plačajo članarino 12 Din na leto,

b) ustanovniki, ki plačajo 100 Din (enkrat za vselej),

c) pokrovitelji, ki plačajo 300 Din (enkrat za vselej) in imajo tudi aktivno in pasivno pravico na veliki skupščini,

č) podporniki, ki plačujejo na leto vsaj 3 Din.

7. Podružnice naj skrbе, da se družbeno blago razpečava. To blago obstoji iz razglednic, narodnih kolkov in računskih listkov. Posebno opozarjamo na družbene razglednice. Domače so, plod naših umetnikov. Čas je, da izpodrine domače blago inozemsko šaro. Zahtevajte po trgovinah CM razglednice.

8. Pri eventualnih prireditvah je treba upoštevati radi pristojbin in davka naše tozadevne okrožnice z ozirom na prošnje na davčno upravo, finančno direkcijo in na ministrstvo poljoprivrede in vode. V vseh tozadevnih nejasnih stvareh naj se obračajo podružnice na centralo.

9. Družba izda vsako leto svoj koledar, za katerega je treba imeti ob razpošiljanju naslove. Skrb podružnic bodi, da pošlje vsaka do septembra vsakega leta naslove oseb, katerim se sme zanesljivo koledar poslati.

10. Podružnice naj skušajo zanetiti med ljudstvom zanimanje za družbo, da se dvigne v narodu nacijsionalna zavest in državljanski ponos.

VODSTVO DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA
v Ljubljani, dne 10. oktobra 1934.

Vsak član Družbe sv. Cirila in Metoda izpolnjuje kraljevo oporoko »Čuvajte Jugoslavijo!«

VSEBINA.

† Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj.
Njegovo Veličanstvo kralj Peter II.
Kr. namestniška oblast.
Rodoslov našega kraljevskega doma.
Kraljevine Jugoslavije grb in barve.
Koledar.
Poštne in brzojavne pristojbine.
Lestvice za kolke.

Župnik Ivan Vrhovnik 80 letnik	37
General Maister	40
Neporavnani račun	48
Deseta banovina	54
Smo otroci iz dežele Lepe Vide (pesem)	63
Narodna ideja	64
Korenina narodnega zdravja in moči	67
Spomnimo se	68
Naša mladina in sport	70
Naši pokojni	74
† Profesor Žagar Nikolaj	80

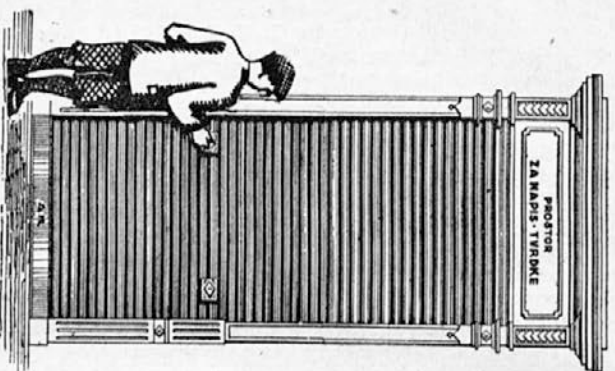
Vestnik Družbe sv. C. in M. v Ljubljani.
Inserati.

**Ob vsaki priliki
se spomnite,**

da so »Jutrovi« »Mali oglasi« v Sloveniji najuspešnejša, najcenejša in najhitrejša posredovalnica za službe vseh vrst, za prodajo in nakup vseh stvari, za nepremičnine, lokale, podjetja, kaptal, ženitve in za drugo.

Pot do vsega, kar potrebujemo, vodi
skozi »Jutrov« mali oglasnik!

Ustanovljeno leta 1879.

Telefon št. 2553

Ključavničarstvo

August Martinič

Prvo in edino podjetje za napravo jeklenih valjčnih zastorov v dravski banovini.

Ljubljana, Rimska c. 14

se priporoča za naročila novih valjčnih zastorov (rolet) in solučnih plamt ter za popravila istih. – Stalna založba vseh potrebnih za rolete in solučne plahve, raznovrstnih štednikov in vseh potrebnih za stavbe. – Izvršuje vsa ključavničarska dela in popravila. – Avtoženo varjenje.

Točna postrežba!

Zmerne cene!

LJUDSKA **S**AMOPOMOČ

reg. pomožna blagajna

v Mariboru
Grajski trg 7

*Ustanovljena
leta 1927.*

zavaruje vsako zdravo osebo od 17. do 70. leta za pogrebno do največ 10.000 dinarjev. — Do danes je izplačala na pogrebninah (podporah) nad 15 milijonov dinarjev. — Zahtevajte brezplačno in brezobvezno pristopne izjave.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

v Ljubljani, Tyrševa cesta šte. 1.
Delniška glavnica in rezerve preko Din 60,000.000

OBREŠTUJE vloge na tekočem računu in na knjižice najugodnejše. — KUPUJE in prodaja devize, valute in efekte vseh vrst. — ESKONTUJE in vnovčuje menice in devize na tu- in inozemska mesta. — SPREJEMA vsa borzna naročila na tu- in inozemske borze in jih izvršuje najugodnejše. —

DAJE vsakovrstne predjume na blago, efekte itd. — DOVOLJUJE vsakovrstne kredite pod najugodnejšimi pogoji. — DAJE informacije v vseh v bančno stroko spadajočih zadevah.

Brzoijavni naslov: Banka, Ljubljana.

Telefon šte. 2861, 2413, 2502, 2503.

Račun poštne hranilnice v Ljubljani šte. 10.509.

Podružnice:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Novi
Sad, Ptuj, Rakek, Slovenjgradec,
Split, Šibenik, Zagreb.

Veletrgovina

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7 (za vodo)

Razni galanterijski predmeti, nogavice, rokavice v
raznih barvah in kvalitetah, srajce, ovratniki,
kravate, triko perilo, sveatri, žemperji, dežniki,
toaletna mila itd. Kompletna potrebščina
za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje
in tapetnike. Postrežba točna!

C e n e s o l i d n e !

KLISJEJE

vseh vrst, črtne in avtotipije, izdeluje po predlo-
ženih risbah, perorisih in slikah za navaden tisk
ali finejšo izvedbo v eni ali več barvah točno po
naročilu in v najkrajšem času po nizkih cenah

JUGOGRAFIKA

TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 23

NARODNA

ISKARNA

LJUBLJANA

KNAFLJEVA ULICA 5

IZVRŠUJE :

TELEFON:
3122-3126

RAČUN POŠTNE
HRAN. V LJUB-
LJANI ŠT. 10.534

RAZLIČNE TISKOVINE,
ČASOPISE, KATALOGE,
PROSPEKTE, PLAKATE,
REVIJE, VREDNOSTNE
PAPIRJE, KOLEDARJE,
BROŠURE, NAZNANILA,
PISMA, RAZGLEDNICE,
DOPISNICE, RAČUNSKÉ
ZAKLJUČKE, ETIKETE,
SLIKE, ZAVAROVALNE
PONUDBE, POROČILA,
CENIKE, PROSPEKTE,
POROČNA NAZNANILA,
FAKTURE, OSMRTNICE,
DIPLOME, KNJIGE ITD.
V ENOBARVNEM IN
VEČBARVNEM TISKU

ZALOGA

**STEKLA, PORCE-
LANA, SVETILJK**

**FRAN
KOLLMANN**

LJUBLJANA - MESTNI TRG

priporoča bogato zalogo vseh
v svojo stroko spadajočih
predmetov

Osobito priporoča cenjenemu
občinstvu v nakup

VALJČKE ZA SVETILJKE

v korist Družbi sv. Cirila in Metoda

CENIKI NA RAZPOLAGO!

**MODNA IN ŠPORTNA
TRGOVINA**

P. MAGDIČ
V LJUBLJANI

Aleksandrova cesta šte. 1
Telefon šte. 2438

Račun Poštne hran. v Ljubljani šte. 10.790

ZA GOSPODE:

klobuke, perilo, kravate, naramnice, nogavice, pletene telovnike (pulover), dežnike itd. kakor tudi vse potrebščine za turistiko in telovadbo

ZA DAME:

bluze, čepice, športne klobuke, rokavice, nogavice in vse moderne nakitne predmete

NARODNI TRAKOVI

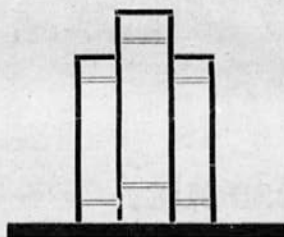
Največja izbira angleškega volnenega in perilnega blaga, svile, baržuna

VEDNO ZADNJE NOVOSTI

Engelbert Franchetti

Ljubljana, Dunajska cesta štev. 20
nasproti kavarne „Evrope“

priporoča svojo največjo in povsem higijenično urejeno
brivnico / Najmoderneje urejen salon za dame / Za
dobro in točno postrežbo je vsestransko preskrbljeno

Knjižarna
L. Schwentner
Ljubljana
Prešernova ul. 3

FR. P. ZAJEC izprašan optik
in urar
LJUBLJANA - Stari trg štev. 9

Priporoča očala, ščipalce, toplomere, baro-
metre, daljnoglede, foto-aparate itd. / Velika
izbira vsakovrstnih ur, zlatnine in srebrnine.
Vsa nova dela in popravila se izvršujejo
strokovnjaško v moderni, z električnim obra-
tom urejeni delavnici — Cenik zastonj.

◆ Edino nova posojila naših denarnih zavodov

morejo poživiti naše gospodarstvo in osobito pa gradbeno delavnost, ki more dati dela in zaslužka obrtnikom, delavcem, trgovcem, industriji in kmetijstvu.

Omogočite tudi Vi taka nova posojila s tem, da zaupate svoj denar domačim denarnim zavodom!

Denar, ki leži doma, ne prinaša obresti in jemlje ljudem zaslužek.

Zaupajte denar

Mestni hranilnici ljubljski _____

ki ima že 21 milijonov novih (po 1. I. 1933 vloženih) vedno razpoložljivih vlog.

LESKOVIC & MEDEN

**TRGOVINA S SPECE-
RIJSKIM BLAGOM NA
DROBNO IN DEBELO**

LJUBLJANA-JURČIČEV TRG 1

Veležganjarna
M. ROSNER & Co. nasl.
Viktor Meden
v Ljubljani

kupuje slive in drugo sadje za žganjekuho

**Izdeluje po ugodnih cenah najboljše likerje:
pelinkovec, planinec grenčica, vanille, rum,
konjak medicinal, brinjevec, janeževec,
slivovko, sadjevec, tropinovec.**

GOSPODINJE!

Zahtevajte povsod izrecno

**KOLINSKO
CIKORIJO**

ker je res pravi domači izdelek!

Učiteljska tiskarna

V LJUBLJANI

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustr. knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku. Brošure in knjige v malih in največjih nakladah. Časopise, revije in mladinske liste.

**Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.
Lastna tvornica šolskih zvezkov.**

Zvezki za osnovne, mešč. in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice
Vse tiskovine za društva in šole (lepake, letake, izpričevala i. t. d.) daje v tisk Učiteljski tiskarni.

NAJNIŽJE CENE I

UČITELJSKA KNJIGARNA

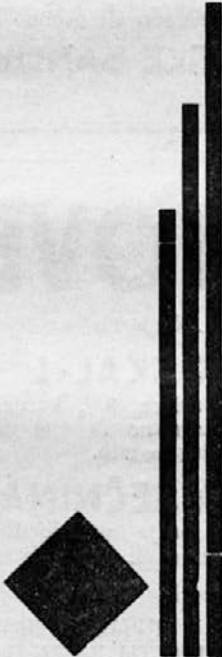
ima v zalogi „Galerijo naših mož“: 1. Trubar, 2. Vodnik, 3. Slomšek, 4. Prešeren, 5. Levstik, 6. Stritar, 7. Jurčič, 8. Gregorčič, 9. Aškerc, 10. Tavčar, 11. Levec, 12. Erjavec, 13. Jenko, 14. Cankar, 15. Gangl, 16. Parma, 17. Kersnik, 18. Maister, 19. Župančič, 20. Strossmayer.

Slika Din 10.—.

Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani

Frančiškanska ulica 6

podružnica v **MARIBORU**

ima v zalogi vse le-
poslovne, znanstve-
ne in šolske knjige,
mno go hrvatskih,
srbskih, francoskih,
angleških, italijan-
skih del ter veliko
izbiro nemških lepo-
slovnih in znanstve-
nih knjig. — Razna
učila za šolo in dom.

Naroča vse jugoslovan-
ske, slovanske, nemške,
francoske, angleške in
italijanske revije.

Velika izbira muzi-
kalij za vse instru-
mente kakor tudi
klavirskih izvlečkov
za petje in klavir. —

Velika izbira
modnih časopisov.

POVEČANJE PRIHRANKOV

VAM OMOGOČAMO KLJUB TEŽKIM ČASOM.

Ničesar drugega Vam ni treba napraviti, kot da od svoje plače oziroma dohodkov odločite, četudi najmanjši, a zato stalni znesek za svojo bodočnost. Vse drugo Vam izvedemo sami, ako se zglasite pri nas.

Samo načrtno varčevanje Vam pri sedanjih pičlih dohodkih zagotovi, da dosežete načrt, cilj, za katerega je potreben denar.

Ravno zato se Vam obrestuje ta denar po izredno ugodni obrestni meri ter samo ob sebi umevno tudi redno izplačuje.

Blagovolite se le obrniti pismeno ali osebno na

HRANILNICO DRAVSKE BANOVINE

LJUBLJANA

CELJE

MARIBOR

ZA VAŠE VRTOVE

Vam priporočamo:

NITROFOSKAL - I

(8% dušika, 6% fosforne kisline, 8% kalija in 33% apna). To gnojilo je izvrstno za vse vrste zelenjadi, sadno drevje in vinsko trto.

APNENA SEČNINA

(s 16% dušika in 58% apna) pa je izvrstno dušičnato gnojilo enake vrednosti s čilskim solitrom.

Naročajte pri:

TVORNICI ZA DUŠIK D. D. V RUŠAH OZIROMA
PRI KMETIJSKI DRUŽBI IN KMETIJ. ZADRUGAH.

Josip Benko

*tovarna mesnih izdelkov,
izvoz živine, telet, svinj in mesa*

Murska Sobota

*priporoča svoje priznane
najfinejše šunke à la Praga,
kakor vsakovrstne rolade in vse
vrste svojih mesnih izdelkov
po najnižjih dnevnih cenah.
Cenjeni interesi se opozarjajo
na novo in najmodernejše
urejeno tovarno za
konzerviranje praških šunk
v pločevinastih dozah.*

Z a h t e v a j t e c e n i k e !

PREVAŽANJE OCARINJENJE

MASARYKOVA C. 9

VILHARJEVA C. 33

Telefon št. 21-57

Telefon št. 24-59

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi **RAJKO TURK**, carinski posrednik, **LJUBLJANA**, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Kje kupim najboljše in najcenejše moške in deške obleke domačega izdelka?

Pri tvrdki

JOSIP OLUP LJUBLJANA

Stari trg 2, Pod Trančo 1, Kolodvorska ul. 8

Velika zaloga sukna, hlačevine, cefirjev, belega platna in modnih potrebščin iz prvovrstnih domačih, čeških in angleških tovarn. Obleke in perilo izvršujemo tudi po naročilu. Velika zaloga perila iz lastne tovarne znamke Triglav. Blago za železničarske uniforme stalno na zalogi. — Moje geslo je:

DOBRO BLAGO — NIZKA CENA!

KNJIGOVEZNICA IN KARTONAŽNA DELAVNICA

STANE OGRINC - prej MOLK

LJUBLJANA - Breg šte. 1

se priporoča cenjenemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih knjigoveških del.

Izvirne platnice za slovenske knjige vedno v zalogi. Tiskanje trakov in drštvenih znakov s krasnimi modernimi črkami. — Postrežba točna, delo solidno.

CELJSKA POSOJILNICA

D.D. V CELJU

**V LASTNI HIŠI
NARODNI DOM**

GLAVNICA
IN REZERVE NAD
DIN 14,000.000—

KUPUJE IN
PRODAJA DEVIZE
IN VALUTE
IZDAJA UVERENJA
ZA IZVOZ BLAGA

Sprejema hranilne
vloge na knjižice in
tekoči račun ter nudi
za iste popolno
varnost in ugodno
obrestovanje.

PODRUŽNICI:

**MARIBOR
ŠOŠTANJ**

T V R D K A

IVAN PERDAN

V LJUBLJANI

GLAVNI ZALOŽNIK
CIRIL-METODOVEGA
ČAJA V ZAVITKIH

V Z A L O G I V E D N O :

NAJFINEJŠE NAMIZNO
OLJE, KAVA, RIŽ, ČAJ,
MILO, ŽGANJE, KAKOR
TUDI VSE DRUGO SPE-
CERIJSKO BLAGO NA
DROBNO IN DEBELO
PO NAJNIŽJIH CENAH

V Vaši zunanosti se zrcali

*notranjost Vašega
organizma!*

Ako so notranji organi v neredu, zlasti čreva polna nesnage, se izraža to v raznih oblikah na Vaši koži, povečani nervoznosti in splošnem nerazpoloženju.

Skrbite torej za čiščenje Vaših notranjih organov, pa se Vam bo veseleje do dela in Vaše splošno razpoloženje dvignilo, da Vas bo okolica kar občudovala.

Do tega Vam pomaga

Rogaška slatina

ki Vam na prav prijeten način čisti organizem zdravju škodljivih zastankov ter Vas dela odpornejše.

Pijte jo redno, pa boste kmalu občutili blagodejni učinek.

Kmetška posojilnica ljubljske okolice

v Ljubljani reg. zadr. z neom. zav.

Sprejema hranilne vloge
v tekočem računu

Čekovni promet

Eskont in inkaso menic

Stanje vlog nad 250 milijonov
dinarjev.

Ustanovljena leta 1881.

»RUDE IN KOVINE«

DRUŽBA Z O. Z.

Naslov za brzojavke: Rude
Telefon Interurban št. 2727

Čekovni račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 14.167

E N G R O S

svinec, cink, cin, aluminij, baker, cinkova
pločevina, svinčena pločevina,

pocinkana železna pločevina, cinkovo belilo
(izdelek Cinkarne d. d., Celje)

barve, žveplenokisla glina, aluminijev hidrat,
bakrena galica, cinkov prah, katran, stare
kovine, kovinasti ostanki, rude vseh vrst

Porcelan, steklenino

kuhinjsko posodo, emajlirano in aluminijasto, vse
gospodinjske in gospodarske potrebščine, orodje za
vse gospodarske in industrijske panoge, okovje
za stavbe in pohištvo, pločevino, vso želez-
nino, nosilke, cement, kompletna stra-
nišča, kopalnice in štedilnike

dobite najceneje
v trgovini

B. Žilič - Ljubljana

Tyrševa cesta 11 (Poleg Figovca)

Na drobno!

Na debelo!

Z a h t e v a j t e p o n u d b e !

**ŠČITITE
SVOJO
EKSISTENCO**

SLAVIJA

južoslovanska zavarovalna banka

V L J U B L J A N I

Vam zavaruje poslopja, po-
hištvo, tvornice, avtomobile,
odgovornost, življenje, starost
itd. proti škodam, ki Vam jih
lahko povzroči požar, vlom,
nesreča, smrt i. t. d.

TELEFON

21-76

22-76

Podružnice in zastopstva so po vsej
Jugoslaviji. Poslovna zveza s češko
banko „SLAVIJO“ v Pragi

Glavni sedež je v LJUBLJANI

ZALOGA STEKLA

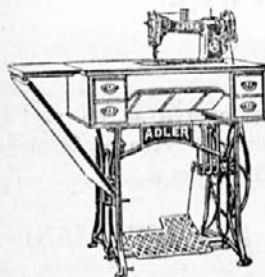
porcelana, zrcal, svetilk,
raznih okvirov, šip itd. Stavbinsko in
umetno steklarstvo.

AVGUST AGNOLA
LJUBLJANA, TYRŠEVA C. 10

Veletrgovina

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7 (za vodo)

Petelinčevi

šivalni stroji in kolesa

„Adler“

„Gritzner“

švicarski pletilni stroji
„Diamant“ in pisalni
stroji v treh velikostih
so najboljši!

★

Brezplačen pouk v vezenju!

Mesečna odplačila!

Večletno jamstvo! Najnižje cene!

Mestna hranilnica

* v Kranju *

obrestuje hranilne vloge po

4%

vloge na tekoči račun po dogovoru tudi višje, brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsako leto — to je dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Dne 30. septembra 1934. je bilo stanje hranilnih vlog na knjižicah in na tekoči račun

nad 41 milijonov dinarjev

posojil na zemljišča ter posojil občanom

nad 13 milijonov dinarjev

Anton Bajec

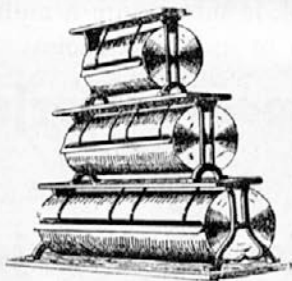
trgovina s cveticami, šopki,
venci in trakovi z napisi

Telefon
3222

Ljubljana
Pod Trančo

MARIBORSKA TISKARNA D. MARIBOR

*Tiskarna, litografija,
ovojni tisk, knjigo-
veznica, založništvo,
reklamni in plaka-
terski zavod.*

*Gg. trgovcem se zlasti
priporočamo kot
edino narodno podjetje
te stroke za izdelavo
reklamnega ovojnega
papirja.*

Kr. dvorni

dobavitelji

V. Bizjak & drug

Zagreb

Keksi

Prepečenci

Vašli

Oblati

Biskviti

PRIPOROČAM

svojo bogato zalogo vsakovrstnega
MANUFAKTURNEGA BLAGA
nadalje perilo, posteljne in druge odeje,
krojaške potrebščine, otroške obleke,
dežnike, klobuke in čevlje po najnižjih
dnevnih cenah.

KARL JANČIČ **MARIBOR**
ALEKSANDROVA 11

ŽIMA

*za žimnice in sedlarske po-
trebščine se dobi najboljša
in najceneje samo pri*

Telefon inter.

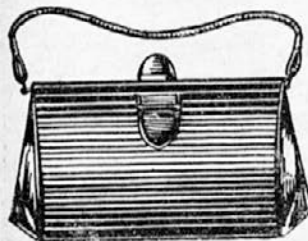
štev. 2

Ustanovlj. 1829

J. KNIFIC

tovarna za žimo

Stražišče pri Kranju

Kovčegi, ročne, spisne in šolske
torbice, listnice, denarnice, na-
hrbтники, dokolenice, ovratniki
in nagobčniki za pse itd. Go-
nilni jermeni.

KOVČEGI specialne velikosti se izvrše v
lastni torbarski delavnici.

IVAN KRAVOS,
MARIBOR, Aleksandrova c. 13

Telefon int. 2207

VELETRGOVINA
RAZGLEDNIC IN PAPIRJA

NA DROBNO IN DEBELO. VSE POTREBŠČINE ZA ŠOLE IN URADE. NAJVEČJA IZBIRA FINEGA GALANTERIJSKEGA BLAGA, PRIMERNEGA ZA GOD, POROČNA IN DRUGA DARILA.

M. TIČAR
LJUBLJANA

SV. PETRA CESTA ŠT. 26.
ŠELENBURGOVA ULICA 1
(PODRUŽNICA)

Trgovina z železnino

Pinter & Lenard

MARIBOR, Aleksandrova c. 34

Telefon 2282 • Brz. naslov: Pinlen, Maribor

Bogata zaloga železnih nosilcev, paličnega železa, obročja za sode, žičnikov, žice, poljedelskega orodja, orodja za kovače, mizarje i. t. d., kovanja za stavbe in mobilje, štedilnikov, peči, kuhinjske posode ter vseh v to stroko spadajočih stvari

Velika izbira planinskih potrebščin!

NA DEBELO!

NA DROBNO!

MODNA IN KONFEKCIJSKA TRGOVINA

Zahtevajte brezplačni cenik!

JAKOB LAH

MARIBOR

GLAVNI TRG ŠTEV. 2

VELIKA IZBIRA OBLEK
ZA MOŠKE IN OTROKE
klobukov, perila, kravat, čev-
ljev, nogavic, rokavic, dežni-
kov itd. - Cene solidno nizke.

POSOJILNICA V MARIBORU

v lastni hiši, v Narodnem domu
USTANOVLJENA LETA 1882.

Telef. št. 2108. Žirokonto pri Narodni banki Jugoslavije.
Račun pošt. hran. v Ljubljani št. 10502, v Zagrebu 39087.

Obrestuje navadne vloge na
knjižice in v tekočem računu po

4%

po 5% proti odpovedi na 3 mesece

Daje posojila na zemljišča in osebno poroštvo
Eskontuje menice in otvarja
tekoče račune za trgovce, obrtnike in podjetja

Stanje vlog:

nad 60 milijonov dinarjev

Rezervni zaklad:

nad 9 mil. 600.000 dinarjev

Posojilnica je najstarejši slovenski denarni zavod
v Mariboru

MIESTNA HRANILNICA V MARIBORU

Ustanovljena l. 1861.

Telefon: 20—03

Stanje hranilnih vlog nad Din 125,000.000
Obrestuje vloge na hranilne knjižice in
v tekočem računu po

3—4%

večje in na 3 mesece vezane po

5%

Hranilnica je pupilarno varen zavod, za katerega
jamči mestna občina mariborska z vsem svojim
premoženjem in vso svojo davčno močjo

MANUFAKTURNA
TRGOVINA
FRANJO MAJER
MARIBOR
NA
GLAVNEM TRGU
SE PRIPOROČA

VEDNO NAJNOVEJŠE

V DAMSKI
IN MOŠKI
KONFEKCIJI

PO NAJBOLJŠIH
KROJIH

PRINAŠA PRIZNANO
SOLIDNA TVRDKA

F. MASTEK
M · A · R · I · B · O · R

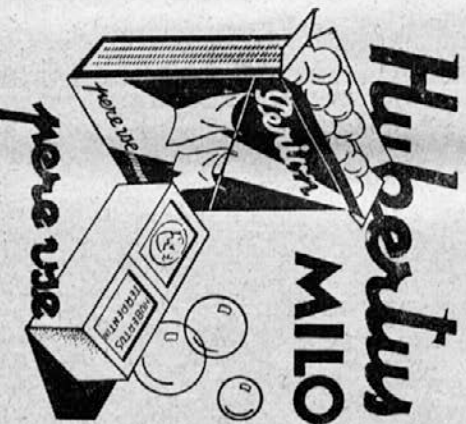
PODPIRAJTE

domačo industrijo!

KUPUJTE

domače terpentinovo milo
in Perion pralni prašek

IZ CELJSKE MILARNE

Dobite ga v vsaki trgovini!

Vrsta 1845-53

Din 59.—

Črni ali rjavi iz baržuna, kombinirani z usnjem. Elegantni in udobni za vsako nogo in vsak žep.

Vrsta 1845-05

Din 49.—

Udobni čevlji iz žameta, v katerih se noga odpočije, toda ne izgubi lepe oblike. Ista oblika iz rjavega ali črnega boksa Din 79.—, lakasti za Din 99.—.

Vrsta 9815-06

Din 49.—

Elegantni salonski čeveljčki iz baržuna. Prav taki iz laka za Din 99.—, iz rjavega ali črnega ševroja za

Din 129.—.

Rata

Velika zaloga izgotovljenih oblek za gospode in dečke

LJUBLJANA **Mar. Čik nasl. E. Polach** Mestni trg 9

priporoča svojo veliko izbiro izgotovljenih oblek, pelerin, čepic, vsakovrstnega perila za gospode in dečke od 2 let naprej.

Najstarejša domača tvrdka.

Najnižje cene!

DRUŽBENO BLAGO:

Kolinska tovarna,
kavne primesi

Fr. Kollmann, cilindri
za svetiljke

Tvrdka Perdan, čaj

VDRUŽBENI PISARNI

Beethovnova ulica 2 v Ljubljani

se dobivajo:

razglednice (po 1 Din),

kolki (po 10 p),

računski listki (po 25 p),

knjižica Slava Podlim-
barskemul (po 3 Din)

